

MATEI BASARABU

SAŨ

DOROBANȚI ȘI SEIMENI.

DRAMĂ

în cinci acte și în versuri,

de

G. BARONZI.

TÎRGOVIȘTE. 1650—1653.

BUCUREȘCI.

TYPOGRAPHIA NAȚIONALĂ A LUÎ IOSEF ROMANOW & COMP.

1858.

MATEI BASARABU

SAŬ

DOROBANȚI ȘI SEIMENI.

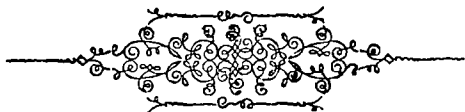
DRAMĂ

În cinci acte și în versuri,

de

G. BARONZI.

TÎRGOVIȘTE. 1650—1653.

BUCURESCÎ.

IMPRIMERIA NAȚIONALĂ A LUI IOSEF ROMANOW & COMP.

1858.

SUFLETELOR GLORIOASE

ale

**eroilor romani que s'aũ luptatũ
pentru patriã, credinãã
și libertate.**

Autorul dedicã astã operã.

AUTOR C. G. Baranovici.....
Vokalei: Gasparov...Teatr.
Nº 2113. IANUL 1858.....

UMBRE GLORIOASE.

Sungele ne kare flă aji vrsată sekli întreg
pentru apărarea derei mi a libertății, mărirea și stre-
lărirea kă kare aji nobilată armele Românilor în toate
luptele ce aji avută a sursine în kontra nenumeră-
lor inimi ai patriei noastre, k'ndă kvintă toate fan-
tele glorioase kă kari aji dekorată cele mai multe pa-
gine ale istoriei noastre, aș resnată și resnă neînche-
tată în inimele posterității voastre. Plin de entusi-
asm și de admirare pentru voi, dar fără putere mi
fără mijloace, astă posteritate n'a putut încă a vă
înălța monumentele ce le reklamă nemărirea voastră,
dar inimele ei, kari palpită la svenirea voastră, se a-
vintă către voi și se sileskă a vă imita. Astăzi o

arenă murează se deschiide pentru noi; lănta pentru gloria sașă căderea noastră ni se înfrumusețează; oasele voastre cari dormă în noaptea morminteloră ne mai așează sănge ca să ne resuscitem din mâinele intrigiloră ni ale ambiguității, dar sufletele voastre cari veghiază kolo să se voră ruga pentru noi, ni ne voră inspira la fantamantisirii noastre. Făcând ca să merităm a ne nămi stăruințele voastre, făcând kăm să fim demni a purta numele de Români, ni voi, ombre sakre, veți fi respicute pentru kâte sakrifitue ați făcut, kând într'o zi va resuna pînă la voi, ca o melodie cerească, glasul entuziasmului nostru kare va repeta de mi de ori:
Să trăiască Romania fericită și mare!

MATEI BASARABU

SAŢ

DOROBANŢI SEIMENTI.

PERSONAGE.

Matei Basarabă, Domnă al Romăniei.

Doamna Elena, soția sa.

Dicu Spătaru.

Radu Armașu, altă-fel numit Vărzarul, fratele Florizinei și mare căpitan al Dorobanților.

Bragandi, altă-fel numit Ghinea Olaru, mai târziu vis-tier mare.

Romiel.

Patricu, marele secretar domnesc.

Florizina, fată adoptivă a Doamnei Elena.

Omul din respântiă.

Un aprodă al curții.

Un vel-căpitan de seimeni cu doi seimeni.

Un religios.

Un esecutor.

O sentinelă.

Un călăraș.

Patru ostași.

Daleb, un negru, sclav al Doamnei.

Un trimis al Moldovei.

Dan.

Marin

Cercel

Prepușor

Ion

Boeri

Ostiri

Popor.

} oameni din popor.

ACTUL I.

Înturnarea dela Finta.

SCENA I.

În apartament în palatul domnesc. — Zori în fund, mi în dreapta. — Ferestre în stânga. Mobilare simplă de stilul ce se vede în actul al doilea. — Apăsă soareșii.

DOAMNA ELENA, stând pe un jeg, cu
fața aplecată pe mână, la o fereastră.

S'apropie o lăună, așă, o lăună 'ntreagă,
Și soarta bărbiei nă poate să s'aleagă!
Ce iste trece timpul! zi vine peste zi,
Și desure el nimica că nă potă așzi. —
Văi! ce să kreză, o Doamne! dar nă ă kă pătîngă,
O inimă kândă plînge nă poate ka să mină:
Săntă temeri pentră kari nă potă să mă învelă...

SCENA II.

DOAMNA ELENA, UN APRODŪ.

APRODUL.

Prea Înzlătat Doamnă, din kəmni de resbelș,
Ţn kălăraş sosesce mi cere să vorbeaskă.

DOAMNA ELENA.

Să intre.

(Aprodul ese)

Ţine ştie ce are să mi vorbeaskă!

SCENA III.

DOAMNA ELENA, CĂLĂRASUL.

DOAMNA ELENA.

Vii să aurinzi vr'şn trăsnetş pe fruntea mea de nori?

CĂLĂRASUL.

Viş să adărkş seninş: sântemş învingători!

DOAMNA ELENA, skălăndă-se.

Trăiască România! Dar nici o amintire
De sorgi meş...

CĂLĂRASUL.

'Nălđime,   şpre 'nş         
Ak  m...

DOAMNA ELENA.

Че зичі!...

CĂLĂRASUL.

Nimika: пічiorл сеѣ чел стѣнгѣ...

O mikъ lovitzъ...

DOAMNA ELENA.

O! тѣ мѣ фачі сѣ плѣнгѣ,

Мѣ фачі сѣ tremъrъ! спъне, счії bine кѣтѣ їмї пасѣ
Сѣ мї resinesчї prepъssл че mintea mea апасѣ.

CĂLĂRASUL.

Дѣ-мї voіѣ, Їнѣлѣime, сѣ цї спѣіѣ kъm s'a 'ntîmulatъ.
Amъ kъstîgatъ бѣтаia, dar їnsъ ne-a kostatъ,
Кѣчї тоцї neoasпї nostri, Ia нѣmerъ їмплѣtrїцї,
De trei ori ne 'mbrъncїrъ пїn' a нѣ fi 'mbrъncїцї.
Era зн че de spaімъ сѣ fi vъzъtъ, 'Nѣлѣime,
Кѣ кѣтѣ feromїѣ, кѣ кѣтѣ rea kъszime
Кѣzъr' asъpra noastrъ, de sъnge їnsetaцї,
Ka nisче fiare kъrде, ka nisче lъпї tъrбацї.
Кѣ fъlgerл їn мѣнѣ, еї їмї fъчеa kъrare
Prin rїndъrile noastre пѣцїne мї преа rare.
Vedeaї їn dreapta, 'n стѣнга, зн fokъ спѣимїntъtor,
Пї valъrї mari de sъnge kъrgїndъ їn зрма lor.
La or че detъnare че ne бѣtea їn koaste,
Vedeaї kъzїndъ o parte din mika noastrъ oaste,
Eramъ apъoane, Doamnъ, їnvinsї sѣ 'ngensкїѣmъ
Пї сѣ перїмъ кѣ тоцїї, saъ тоцї сѣ ne predъmъ!
Dar Dъmnеzeъ din черъrї ne nimїnї нѣ repъne,
Кѣ 'ndatъ noї vъzъrъmъ cereaska sa minъne:
Atъncї, kъndъ бѣrbъцїa ne тоцї ne пѣrъsea,
Пе kъndъ нїчї o skъnare нѣ ne маї remъnea,

Pe kândă a treia parte din armia română
Zăcea scldată 'n sânge întins pe umeri;
Și kândă o altă parte din cele meante miș,
Kăpî aș pștă în șrmă să skane înkă vii,
Se resuzndea pe kămpuri, ka țărme de oi blânde
Gonite de miș fiare țarbate miș flămânde,
Pe kândă peri kredința în inimile lor,
Atșncea se arată pe ȳer șnă negră nor,
ȳe revărșă o lavă de trăsnete șnzimoase
Și șnzibera totă lokșl akonerită de oase.
D'asșura noastră trece, dar făr' a mărșura,
Și 'n tabăra neoasne se dăce a fșlgera.
Le 'mărstișă totă kămpșl pîn l'a din șrmă șatră,
Vărsândă-le șiroae de ploaie miș de neatră,
De fșlgere într'șna d'asșura lor kăzîndă,
Și între dînșii șnaima miș moartea adăkîndă.
Atșncea Tățrimea, văzîndă aȳea minșne,
Îmi blestemă șrsita, se ȳearkă să miș resbșne,
Dar vijelia 'i svîntă ka ne șn stol de korbî,
Și 'n fokșrile noastre kădea ka nișce orbî.
Măria Sa șosesȳe, îmi strînge oastea toată,
Îndeamnă kăpitaniș ostiriș, miș îndată
Trimite dintre dînșii s'adșne pe fșgarî,
În kășl lor se pșne miș 'nfrânge pe Tatarî.

DOAMNA ELENA.

Ei bine?

CĂLĂRACHUL.

Domnșl nostră îi șrmărea d'aproape,
De resbșnareaș ȳine kredea ka să mai skane!
Kândă trei pangiri kălare ne negri 'nkăștōrî.

Soseskš srlëndš ka vîntsl ȳe-ameninȳ 'ntre nori,
Ajŋgš ne Domnsl nostrȳ, de lovitrȳ l'înkarkȳ,
Mȳria Sa se lŋntȳ, dar în-deshertš se ȳearkȳ,
Ei treĩ, el nŋmaĩ singȳr, era ka mi perdstš,
Kȳndš eatȳ de departe ŋn omš nekȳnoskȳtš,
P'ŋn kal în fŋga mare sȳre ei venindš se vede,
Aleargȳ într'ŋn sŋfletš, într'înmii se revede,
Ka ŋn tsrbatš se lŋntȳ, ŋȳide doi din ei,
P'al treilea 'l rȳnesȳe, mi skanȳ ne Matei.

DOAMNA ELENA.

O Doamne, mŋlȳmeskȳ-ȳĩ! — P'ȳel strein...

CĂLĂRASUL.

Ūn jȳne,
P'al kȳrȳi nȳme niminĩ nŋ'l poate înkȳ sȳne.
Dar o 'ntristare-amarȳ în el împȳrȳȳea,
ȳe 'n miĩ dŋrerȳ askȳnse pȳrea kȳ 'l împȳrȳȳea.
Vr'ŋn omš o dinioarȳ nŋ 'l a vȳzȳtš prin lȳme,
Miĩ dintre noi niȳĩ ŋnsl nŋ i aszi de nȳme.

DOAMNA ELENA, în sine.

Sȳ fiȳ dînsȳl oare! — P'akȳm ȳe s'a fȳkȳtš?

CĂLĂRASUL.

Vȳzîndȳ-'l plin de sȳnge, de mortš 'l ai fi kreztš.
Dar vr'ŋn sȳsnin, vr'o vorbȳ, nŋ i a emitš din ȳȳrȳ;
Atȳnȳea il trimise Mȳria Sa 'n trȳssȳrȳ
Aiȳĩ în kapitalȳ, sȳ fiȳ kȳȳtatš
Sȳb akonerȳmîntsl domneskȳlȳĩ palatš.

DOAMNA ELENA, dsn'o tȃcere skȃrtȃ.

III Domnȃl kȃndȃ s'asteantȃ?

CĂLĂRASUL.

Al astei zile soare

Îl va vedea îndatȃ.

DOAMNA ELENA.

L'astentȃ nerȃbdȃtoare.

CĂLĂRASUL, ĩnkinȃndȃ-se.

Mȃria Ta...

DOAMNA ELENA, mȃlȃgmĩndȃ.

Kȃndȃ mȃna domneaskȃ-oĩȃ sȃrȃta
Îmĩ voiȃ adȃce-a minte ĩntȃiȃ de dȃmneata.

SCENA IV.

DOAMNA ELENA.

O Doamne, de ȃe oare tȃ ai lȃsatȃ sȃ fȃ

De dor amestekatȃ or kare bȃkȃrȃ!

Kȃndȃ krezȃ ka sȃ mȃ bȃkȃrȃ, tȃ ĩnima-mĩ rȃnesȃ!

Dar trebȃe sȃ sȃferȃ, kȃȃi astȃ-fel tȃ voiesȃ.

(Sȃdȃ)

SCENA V.

DOAMNA ELENA, FLORIZINA, mȃl mȃlȃte fete din kasȃ,

DOAMNA ELENA.

Konile, pineaŝi astă frumoașă serbătoare
A trismfării noastre. — Vai! krsdă trismfare! —
Dar țe vȳzȳ! Florizino, țe dor te-a mai konrinsă,
În lokă sȳ fiȳ voioașă aflȳndă kȳ amă învinsă!

(Lȳzȳndă o kȳnȳnȳ de flori kȳzȳtȳ din mȳna konilei ne jos).
Pre legea mea, mȳ krede, tȳ semenȳ o artistȳ,
Ka tine 'ndemȳnatȳ eș n'am vȳzȳtȳ floristȳ;
Lȳkrezi kȳ îngelessȳri... o, trista viorea,
Kȳm îmi înklinȳ frȳntea sȳb mȳna țe-o strȳngea!
Dar sȳsȳne-mȳ, koniliȳ, țe geniș de izbire
Te 'nvadȳ-ama de bine a florilor vorbire?
Dar nȳ vreȳ a mȳ resȳnde, de țe ȳii okiȳ 'n josă?
Sȳii poate k'o s'o poarte vȳ'sȳn kavalier frȳmosă
ȳe-azi mȳine se asteantȳ învingȳtor sȳ viȳ,
ȳi 'nkonjȳrată d'o falȳ kȳleasȳ 'n bȳtȳliȳ,
Sȳ mȳ pleȳe înainte-ȳi ģenskiȳl la pȳmȳntă,
ȳi, repȳtȳndȳ-ȳi earȳ ȳn tȳnȳrȳ jȳrȳmȳntă,
Sȳ îȳi sȳrȳte ȳrȳa ne pȳlbere ne kare
Trekȳndă ai skȳtȳrat'o din mȳndrele-ȳi niȳioare?
(Doamna Elena venȳndă intr'ȳn kolȳș al ȳcenei kȳ Florizina de mȳnȳ.)
ȳe tȳȳi? kreȳtȳi oare kȳ poate sȳ fi stată
Vre o femeitȳ 'n lȳme sȳ nȳ fi sȳsȳinată
Dȳn'o fiȳȳȳ skȳmpȳ? N'am fostă mȳ eș ka tine,
Kreȳi inima mea oare kȳ n'a bȳtȳtȳ mȳ 'n mine
L'adȳȳerea a mȳnte a singȳrȳlȳi omă,
ȳe kȳ o vorbȳ nȳmai, k'ȳn semȳă, kȳ ȳn atomă,
Îȳi poate da viȳȳȳ, k'o singȳrȳ 'nȳeitȳ
Kȳtȳtȳȳȳ dȳȳȳ te faȳe ferȳȳtȳ;
K'o sȳrȳtare-askȳnȳȳ, k'ȳn nensemȳnată sȳrȳșă,
Te faȳe sȳ te lȳnezȳ de ȳȳr de parȳdisă;

K'o lakremъ din okișî, k'o strîngere de mînz
Te-ar fi adîsș în stare ka sъ te facî pîrgînz!
O, sîrne-mî dar, konilъ, îzbeschî ne chine-va?
Eș lokș îpî pîș de manъ, tș schî...

FLORIZINA, tremurîndș.

Mîria Ta...

DOAMNA ELENA.

Eî bine! am ghivîto, te-am îngelesș îndatъ,
Vîzîndș-pî geana șdъ mi frîntea-pî înoratъ
Am zisș: O, ea îzbesche! aчeasta o 'nșelegș,
Dar este o problemъ чe nș potș s'о deslegș:
Îzbeschî, dar aste lakremî чe însемneazъ oare?
Tș pî blestemî ferichirea, amorșl teș te doare,
Kîndș viașa-pî se strekoarъ ka înr'șn dșlчe vișș!

FLORIZINA.

Eș sînt prekșm o oarbъ nșskъtъ 'n paradisș!
O melodîz sîntъ îmî sîrne kъte-odatъ
Kъ è șn soare mîndrș ne bolta azbratъ,
Krenșskșlъ, lъчeafîrș, чer, stele, lșnъ, totș,
Or kъte-așzș kъ s'aflъ, a le vedea nș potș.
De Dșmnezeș, de soarte, mъ aflș blestematъ
Dintr'astъ ferichire sъ nș gșstș niчî o datъ.
Nș potș s'astentș nimika de l'astъ amor smintitș
Чe mî aretș lșmina, dar kare m'a orbitș.
Am fostș ka o albinъ neșnъ kare pasche
Din floarea veninoasъ, ne kare n'о kșnoasche,
Profșmșl eî чel dșlчe, kș fere mestekatș,
Ka dintr'șn vasș de așr nektarș 'nveninatș...

DOAMNA ELENA.

Копіла mea!

FLORIZINA.

Mă eartă, o, estî o Doamnă mare!...

DOAMNA ELENA.

Ama, tă ai drentate, mi ții daș a mea ertare;
Dar nă mi snăi ține este, ksm se nămesce...

FLORIZINA.

Ksm?

Șn omș ka or țe altsl, sn omș aua preksm
Amș întîlnitș adese p'a viegei noastre kale
Făr' a pleka niči okiî ne șrma șmbrei sale;
Șn omș țe poate plēnge, mi noi nă 'l așzimș,
Țe nentră noi mi ar vinde, kndș krede kă 'l isbimș,
Kiar viaș, șăfletș, năce, renășș, renășkare,
Avere, fericiire mi năme kăt de mare,
Nentr'o kăștășră, nentr'sn demertș kșvîntș,
Pentr'sn șșșuîn țe 'l fașemș să neară-adese 'n vîntș!
Într'sn minștă de fermekș astș omș mi se aratș,
Eram în șimire, vederea sa d'o datș
A restărnatș în mine trekștș mi viitor,
Făkindș-mă a krede în ștntă seș amor.
Kndș mintea-mi se reskoalș, vîrtătea-mi se deșteantș,
Și 'n okiî-mi deșvălesșe nekșgetata-mi fantș;
Atșnăi am vrătș de dînsă să fșgș mi să nrinvîș
Dșrșerșea mea să vindekș, dar vaî! era tărșis!...
Ți am șnșșș, așentș bleștemș-și, pronșngș-l kș șrgiș.

DOAMNA ELENA.

De ce vreî sî te blestem, ar fi o nebnîc.

FLORIZINA, klătînd din cap.

Dar kîndă ai sîi, de sigîră kî m'ai fi blestemat!

DOAMNA ELENA.

Dar ce sî sîi, respînde, vorbesce mai kîrat;
De ce te temî de mine mî nî mî spî al seî nîme?

FLORIZINA.

Mai mîltă de kîtă m'ai teme de astă 'ntreagă lîme,
Mî temă ka sî pî deskonereş adestă fatal mister.

DOAMNA ELENA, kî tonă imperios.

Dar o voieskă!

FLORIZINA.

Ei bine! te-askîltă, dar însă cer,
Prea Înlîţat Doamnă, prîvind-mî desnerarea,
'Nainte de a pî sîne, sî mî dai întîiş ertarea.

DOAMNA ELENA.

Pî o daş, am zîş, vorbesce mî sîne-mî cînei el,
Acel ce te îsbesce.

FLORIZINA.

Avesta-è Romiel,
E Romiel ne kare kredeaî fîră 'ndoială
Kî 'l a rînită din viaţă o soarte mîltă fatală,
Dar kare din perikîl, ka prîn mînî skîpată,
De Înlîţimea Voastră è astă-zî astentată.

DOAMNA ELENA.

Небѣнѣ!

FLORIZINA.

Doamnѣ, Doamnѣ! kѣnoskѣ mѣ sѣiѣ prea bine,
Askѣnsѣ de okiѣ lѣmiѣ, de kѣte ori el vine
În miezѣl nopѣii, singѣrѣ, de mine kiar feritѣ,
Sѣ i sѣi o vorbѣ nѣmai kѣ este feritѣ.

DOAMNA ELENA.

Таѣ!...

FLORIZINA, kѣzindѣ în genskѣ.

Doamna mea!...

DOAMNA ELENA.

Тѣчере!

FLORIZINA, skѣlѣndѣ-se.

Nѣ mѣ eartѣ niѣi kѣvѣntѣ!

DOAMNA ELENA, kѣ mister.

Askѣltѣ-mѣ, or kare îŋi este krezmѣntѣ,
Îŋgin îmi pasѣ mie; krezi ѣeia ѣe voiesѣi;
Dar nѣmele-astѣi jѣne de kare îmi vorbesѣi
Voieskѣ, ordonѣ, sѣ fiѣ nekѣnoskstѣ de lѣme,
Askѣnsѣ în întѣnerikѣ, m'aѣ priѣenstѣ? astѣ nѣme,
Fiindѣ maskatѣ, v'askѣnde, dѣn'o mѣsѣrѣ dreantѣ,
Ţnѣ kanѣ frѣmosѣ mѣ jѣne de moartea ѣe'l asteantѣ,
Îi va skѣti de lakremѣ mѣ okiѣ teѣ m'aѣ mei,
Ѣe n'a mai skѣrsѣ dѣrerea din alŋi oki de temei.
M'aѣ îngelesѣ! тѣчере! nimikѣ de kѣtѣ тѣчере,

*

Astă leakă è nămaî singură l'asemene dărere.
Vă dăcegi!

(Florizina ese ărmată de cele alte fete din kasă.)

SCENA VI.

DOAMNA ELENA, singură.

Îndoiala ce-aveam s'a lăminată,
În inima ei okii-mi amorul aş sondată;
Dar ceia ce mă face ka să mă temă... ărgiă!
Ns è a sa izbire, ăi mătaî gelosia.
Nefericita, krede kă eş il priimeskă
Ăskensă de okii lămi, findă-kă il ăbeskă!...
Mai bine, da, mai bine ăceastă 'nkredingare
De kă să mă skană ăn năme kă trista lăi nerzare.
Dar ce s'asde! tănări, kănnane resăntăndă!
Eroş al Finteî, vino, te 'ntoarge mai kărînda!

SCENA VII.

(Scena înăgăiează kărtea domn ăskă. În fîndă, se vede nalatî domneskă d'o ărkitektă semibisantină. Înaintea nalatîlăi kăte-va trente de marmură mi o ăme mare d'ăssăra kăria sântă doi vătsă de neatră ăinîndă ne kanetele lor vase de fer kă rămină ănrinsă. În stănga, è noarta ăea mare a kărgi k'ă tărnă ăltăre, nămită tărnă nemăeskă, mi servindă de ănkisoare. O mănă de făr ese dintr'ăssă ăinîndă în nălmă rămină ănrinsă. Doi făstasi stăş de sentinela la noartă, ăvîndă făr-kare în mănă kăte o lanăe săş dardă ămbrăkată în roms, ănkrestată kă o kăve de fer în forma kănsăi. Dreanta mi stănga săneî sântă okăuate de kase kă doă nănsă, ăle kărora ferestre se lăminează din ăe în ăe mai măltă, mi, în minstă treueriî Domnăi, săektatorii se ămalăeskă în ele. Strada dinaintea kaselor din stănga e plină de nonor în diferite ko-

stăme. Kampanele șteamează, țesările sântă mai de amroane așzite, strigări de șa se așdă de denarte, mi kreskă din țe în țe, amronișndă-se.

RADU ARMASU mi BRAGANDI,

traversândă șuea mi omișdă-se în șughisl ei din dreanta șuektatorșlă, mi în fața șuelei.

BRAGANDI.

Ei! țe mai zică akșma?

RADU ARMASU.

Țe vreă să zikă?

BRAGANDI.

El vine!

RADU ARMASU.

Să viă 'n bșnă uaye, țe are el kă mine?

BRAGANDI.

Nimikă saș nrea măltă noate, kșm vei voi s'o ieă;
Dar jșrēmîntsl kare te leagă kă Mateă,
Și kanș-șă țe-ar respōnde în loksl limbei tale?...
Dar nș vorbesăă nimika?

RADU ARMASU.

Am nșșă altă ılan la kale:
Îșșin mi șă îl voiș șue, nșșin mi vei vedea.

BRAGANDI.

Îșșin mi ear în kșrsa de moareăă vei kădea.

RADU ARMASU.

Тауї, тауї!

BRAGANDI.

Ba, voiș sꝛ aflꝛ kꝛm aї s'o skoŋi la kale,
Çe aї a minte-a façe kꝛ nlanxl dꝛmitale?

RADU ARMASU.

Frꝛmoasꝛ întrebare! mī çe-amī nꝛtea sꝛ fakș?
El è frꝛmosș, è jꝛne, eș nꝛ notș ka sꝛ i nłakș.

BRAGANDI.

Dar çe zīcheaї?... saș noate kꝛ nꝛ te 'nkrezī în mine,
Mī nꝛ maї sꝛnt eș frate d'ayi 'nkolo kꝛ tine!
Pꝛŋin îmī nasꝛ! nꝛmaї în interessł teș
Vream sꝛ vorbeskș. Dar...

(Va sꝛ pleçe, Radꝛ Armash il opresçe.)

RADU ARMASU.

Bine, zīçī interessł meș?
Dar tꝛ nꝛ aї niçī șnl! Nș! jꝛrī? resnꝛnde 'ndatꝛ.

BRAGANDI.

Vreī sꝛ pī vorbeskș akꝛma kꝛ inima kꝛratꝛ?
Ka sꝛ kꝛnosçī maї bine mī starea ta m'a mea,
Veī jꝛdeka kꝛ singꝛrī nimikș nꝛ vom nꝛtea;
Nimika! tꝛ sçīī bine kꝛ el ișbesçe dozꝛ
Femeī çe i jꝛrarꝛ amorꝛł amīndoꝛꝛ,
Mī sçīī k'ayeia-mī pīntꝛ șnīndꝛ-ne pe noī,
Açelea-mī interese ne leagꝛ p'amīndoī:

(Înțetș)

Tș îmbli dșne Doamna mi eș dșne domniș,
Dar p'amîndoī ne-apasș șn nor de vijeliș,
Nor tristș mi nor selbatikș țe 'nfrântș or țe vîntș,
III'ameningș din țeșrī sș kazș ne pșmîntș.
Astș nor ama de asnrș țe negșrș d'o datș
A astentșrīi noastre veghiere înkșntatș,
Îl rekșnosșī prea bine, el este Romiel,
Rival atșt ferice l'amor mi la resbel,
P'a kșrșia sșgeatș, de doșș orī nștinte,
A nșșș Vșlkan o ghiarș mi Venerea șn dinte.
O idrș, — șn minotșr...

RADU ARMASU.

Dar, însș Dșmnezeș
Lîng'or țe minotșr a nșș mi șn Teseș.

BRAGANDI.

Se poate. Ama darș mș dșkș din întîmnlare,
Sșntș doșș lșnī akșma, sș fakș o vîntșoare,
Kșndș, țe sș vșzș, sșb șmbra țeș deasș-a șnșī pomș
Zșreskș kș ne'ngrijire adormitatș șnș omș.
M'anroniș, țe vșdș okiī-mī! te șitș mi ghișesșe,
(I aratș șn portretș legatș kș așrș.)
Așestș portretș ne ține tș krezi kș dovedesșe?
Sșntș okiī ei albastri, è gșraī de rșbin,
E nșrșl ei țel negrș mi fașa ei de krin,
Sșrșșl ei țel dșlșe, sșrșnșenele 'mbinate...
Resnșnde, nș ī Elena?

RADU ARMASU.

E dînsa, aī drentate.

Dar dă-mi-l, dă-mi-l!

BRAGANDI.

Eată-l. Akəm dar viața lăi
E 'n mîna ta, sînt sigăr, de veî voi sî 'l suî
Măriei Sale...

RADU ARMASU, dănc pe a sîrbatîș nortre-
tăiș mi 'l a askensî în sînd,

Înst 'nainte d'o tîrdare,
Așî vrea ne lîngă dînsa sî fakș o încerkare.
Dar ce așzî! tîcere! kîvî eată vinș mi eî.
Stîi sî prîvim 'nainte mîndria lăi Matei.

SCENA VIII.

Se vede sosîndî stîndărl katanelor, katanele mi măsika lor, komnăș de tromnete mi de tobe. Dănc eî ărmează nedestrimca dorobănșimii kș stîndărl seș, kș kivere ne kanș. Vinștoriî kș kanitanș lor. — Măsika domneaskă. — Ofîșerimea mare, kîlărl. — Domnșl între generalii seî, togi kîlărl. — Konii din kasă, (nagii domnșlăi) kș stîndărl domneskș avîndș ne o narte ne șîntșl Constantin mi Elena, mi ne alta vîltărl kș kîșuea în gîră. Togi kș nrapșre bikșlore, șniî albastre mi galbene, mi algiî albastre mi romie. Kostămș seminolon. Lefegii kș armășra grea. Anrozii stre-lășitori de așr. Pîterasii kș șniformă verde deskisă, kș fîude la beretele lor. Kanitanii snățriei kîlărl, kș berete mi kș șniforme albastre. Dorobănșii kș berete ne kanș kș fîndșl romș, nșse la o narte; ăenkene çivite mi frînghiî mîlte. — Șeimenii, șniformă romiș, berete kș fîndșl galbenș. — Pășkanii. — Tșnariî kș al doilea armăș. Toate ăește legișni aș în frîntea lor stîndărl, măsika komnăș măi adese din tromnete, șrile mi tobe. Ele defilează ne dinaintea Domnșlăi, kare akəm se află în kanșl skăriî între generalii seî, mile mîlgășmesue k'șn gestă la fîș-kare șra pe i strigă. Măsika ărmează kîntîndș în fîndșl kșrgiî. — Tșmșrile se așdș mereș.

MATEÎ BASARABU, lăzndș ʒn stindardș in mzu.

Апѣрѣторі аї ȝereї, сѣ ne trȝiaskȝ-armia!

TOTÎ.

Trȝiaskȝ Domnșl nostrȝ, trȝiaskȝ Romȝnia!

Matei Basarabș ii kongediȝ kȝ gestșl. — Ei se dȝkș kȝ mȝșitȝ kȝn-
tȝndș. El intrȝ kȝ statșl-maior.

PARTEA A DOUA.

(Dekorarea scenei nrechedinte. E intȝnerikș.)

SCENA I.

O damȝ k'ȝn vȝl albș lȝsatș ne oki, mi k'o rokiȝ asemenea albȝ
ese dintr'o șme maskatȝ a palatșlșl. Înaintea ei Daleb lȝminȝndșl
kalea k'ȝn fanar; Radu Armamȝ vȝzind'o, fȝce semnș lșl Bragandi,
mi se retragș,

DAMA CU VÊLUL, k'ȝn glasș misteriosș.

IIIi șnde zivȝ kȝ este?

DALEB, aretȝndș o kamerȝ în dreanta.

În fșndș, la dreanta.

DAMA CU VÊLUL.

Bine!

Akȝma stinge-ȝl lamȝa, mi fșgi de lȝngȝ mine;
Kȝndș veı simȝi vr'ȝn sgomotș, emi iste din palatș
Kȝ lamȝa ta aurinsȝ, kȝ braȝlșl înarmatș.

(Daleb ese.)

Sunt singur, nu ă nimină să poată să mă văd;
Pe cer nu mă lăcesce nici cea mă mikă rază.

(Se dăre la usa din dreapta și pune ărechia s'askulte.)

Kă kândă ăză în întră ne ăineva gemîndă.
El este!

(Bate în ușa.)

O VOCE DIN ÎNTRU.

Ăine bate?

DAMA CU VÊLUL.

Deskide mă kărîndă.

SCENA II.

DAMA CU VÊLUL, ROMIEL, nălidă, desfăurată, anare tîrîndă-se nînz la ușa.

ROMIEL.

Elena mea!

DAMA CU VÊLUL.

Eă bine! Elena ta; konile,
Ăă vrătă s'o făă, sermana! să moară ază kă zile!
Kăă nu săă ce ăă venise să ăă kăăă ăă strepăă,
Kăndă dintr'ăă meă, săăă bine, tă singur măăă remăăă,
Tă singur dela kare astentă o mîngiere,
În starea mea cea plînz d'amar mă de dăre.

ROMIEL.

Pe sôgl teă de moarte săăă skăăă eram dator.

DAMA CU VÊLUL.

Ku preţul vieţii tale!

ROMIEL.

D'astă fi pătâtă s-a mor'!

Îmi astă viaţă tristă, ferindă-mă de lume,
Nekştezândă la nimini a mă numi pe nume,
Kălkândă în totă d'asna pe un mormântă deskisă,
Nu ă un fel de moarte?

DAMA CU VÊLUL.

Ţe viaţă ăi a fostă skrisă

Ţrşita ta cea krădă! Ama! dar nu mi spăi înşă
Ţe sferi, ă te doare, o, vezi kum sânt denlănsă!
Astă vrea, d'ar fi pătîngă, kă tine s-a remîiă,
Să te veghiezi în somnă-ăi, s-a ăi staş la kăpătîiă,
Să te îngrijeskă de toate, s-a mi te fakă mai bine;
Va! ă tine-ar fi krezt'o s-a kazi pe mîini streine!
Dar spăne-mi ă ăi linsăce, de kare lskră ai
Nevoit? Ţă estă singr, alt' dată îmi spăneai
Kă ăi plăce împrejšră-ăi s-a aibi o adănare
De oamenî numeroasă, s-a ăi vezi totă în miskare,
Să ăi spăiă, s-a te ăiă de vorbă, de şrită,
Îmi al teă s-a desfăteze, tristă sşfletă, amărită.
Akăma sferi singr!

ROMIEL.

Dar kşgetândă la tine,

Krezi oare kă sânt singr, Elena mea?

DAMA CU VÊLUL.

Prea bine;

Kș toate astea, eatș, eș astș-zî ȝe-am aflatș,
K'ai înȝenștș sș intri de faȝș în palatș;
Kș fșrș vr'o ferealș tș mergi adese oarș
Sș vezî o fatș kare îșî zîȝe kș te-adoarș.
Dar eș te jșrș ne sînsî în kare te-aî nștritș,
Pe gșra ȝe-ale tale dșlȝî lakremi a sorbitș,
Pe koastele aȝelei ȝe te-aș nșrtatș o datș,
Sș te feresȝî mai bine.

ROMIEL.

Ox! mama mea! ox! tatș!

DAMA CU VÊLUL, îngrijatș.

Dar ȝine te nșndesȝe! reintș mai kșrîndș,
Îli 'nkide-te în întrș sș nș îș fakș res nevrîndș.

ROMIEL.

Te dșȝî; nș lamî!

DAMA CU VÊLUL.

Tȝȝî, întrș; ne vede nș suis ȝine!

ROMIEL, în sine.

O, însougi-i viȝa, dșlȝî zile mi senine!

(Romiel reintș. Dama kș vșlsî mi akonerș faȝa, dar, vrîndș sș se dșkș, se vede faȝș în faȝș kș Radș Armăș kare î iutșrșne kalea.)

SCENA III.

DAMA CU VÊLUL, RADU ARMASU,

RADU ARMASU.

Frșmoasa mea, asteantș, kșȝî am sș îș susiș ȝeva.

Îmi ești nekunoscută, mi ești puțin sunt tota amă;
Ks toate astea, soro, mă miră ksm nă puțin ă frikă
Să te preîmbli noantea p'afară singurikă!
Suntă oameni reî, se 'ntîmulă vre unul dintre ei,
Vr'eu kraiș de noante kare se leagă de femei,
Să puțin easă înainte...

DAMA CU VÊLUL, îmbrăcîndu-l.

Mergi, lasă-mă în pace!

D'ăi ști!...

RADU ARMASU.

Eu nă știu, doamnă, kă cine am a face;
Dar fără voiă-mă însă kunoskă de unde vii,
Știu ce-ăi făcută: în umbră mi fără kă să ști,
Eram askensă, u'akolo năstă s'asza prea bine
Totă ce-ăi vorbită...

DAMA CU VÊLUL, în sine.

Îngănl!

RADU ARMASU.

Nă te feri de mine,
Nă va cui eu singur kăvîntă din gura mea,
Veî jădeka virtătea-mă or ksm îuî va plăcea,
Dar sînt oștean, veză bine, virtătea militară
Învăgă pe oșteanul să takă mi să moară.
Mă înțelegi, îmi pare; noi sîntemă nămaî doi,
Nimikă askensă nă poate să fî înțre noi.
M'adusse o 'ntîmulare prea bșnă pentră mine
Să puțin află totă sekretul. Sînt drentă, mi se kăvine,
Șrîndă acea drentate, să puțin șșșș mi ești u'al meș.

DOAMNA CU VÊLUL.

Eă sçiș kă estî o fiartă, șn omă nelegisită,
Che ai nătată să kăgeuî l'asemene mizloache
Ka să mai versî la sînge ne mai avîndă che face.
Dar lasă-mă, ajsnge, m'asteantă lămea səs.

RADU ARMASU.

O! Doamnă, mi ne mine m'asteantă kəm uî am səs;
Dar nă șn tron de așr, dar nă o serbătoare,
Acheia che m'asteantă è o spînzărtătoare,
Șrită, fioroasă în okiî tătlor;
În miezîl nopții, singur, k'șn omă spîimîntător,
Și împrejărl kărșî noporșl che va strînge,
Setosă să mi șde băza k'șn nikă dintr'al meș sînge...
Mă înelegî? eă kată să moră în floarea mea,
Să moră atăt de jșne, d'o moarte atăt de rea;
Și pentră che? o Doamne! kăuî am kălkată, sçiî bine,
Șn jșrămîntă ne kare a 'l îmulini nă mi vine!
De așî fi sșșș o vorbă, atșnșî așel kșvîntă
Mi ar fi înkisă îndată intrarea în mormîntă.

DAMA CU VÊLUL.

Ai toată voia, dă-te, mi sșșne totă che uî plache.

RADU ARMASU.

Ei bine! dar atșnșea, o Doamnă, che te-ai face?
O, nă m'adșche 'n stare a mă înfiora!
Să mă fereaskă șerșl de a reskșmpștra
Kiar viaga-mî k'o zi nșmaî din viaga dșmitale,
A singșrei fînge che mi a emită în kale
Să mi zikă kəm kă dînsa è Dșmnezeșl meș,

III daka-è omş ferice, acela m'afiş eş.

DAMA CU VÊLUL, vrîndş sş se dşkş.

Vai! şnde m'afiş, Doamne!

RADU ARMASU', pşniudş-se în kale,

O, fiî kş sşnge reche;

Nş sviî  e lan e krsdş n in inima mea tre e;
Nş sviî k tş   de mare mi tristş a estş amor
Ka s  'l resning  k -at ta desure   f lger tor!
Nş svi   e   în stare s rman l omş s  fak 
V z ndş k  n -  p ting  k t de n   in s  plak ,
V z nd -mi tot  d' sna amor l se  k rat 
Desnure  it  k   r , mi 'n p lber  k lkat !

(Venind  re ede spre d nsa.)

Vre  s  ask l  i, o Doam  , a mea m rt risire?
M rdea  n nent ,  n s flet   n fok   n n adormire,
 n fok   e 'l ask nsesem  n tim    ndel ngat ,
Era s  es  kneask , at   i i am ar nk t 
O m    de  en   e, k  i eş svi m nrea bine
K  inima  e-am vr  o s  bat  nent  mine
Era nrea str ns  leg t  k  soartea alt i, k nd 
O flak r' alt  no   d'  dat -o v z  n sk nd ;
V z i s r at  at   ea alt r l kons i nge ,
III 'n lok l l i dom ind  ze  a Nekred nge .
Se s  lber   en   a, skint iele res r',
III din skint ie fok l se re  r nde ear';
 ea nat   -amoru   se mai dest  nt  mare,
Amor -mi se resko   mi  ere 'ndest lare.

( ntr' cest  moment  se vede k en sk la dimine  . Se a d  zio-
rile b t nd  de anro ne. Dama k  v   l, s  r ns   n absorbirea sa,
sko te o strigare.)

„Îi am spusă destăle, mi pare, mă dăkă, dar nă şita
Къ mi spînzăreă azî viaţa dela Мăria-Та.
Ачестă sklavă dar spăneî de veî voi să takă.

DAMA CU VÊLUL, nerdată.

Тахі!

(Radă Armamă ese prin stănga, Daleb intră prin dreapta k'şn fa-
nar într'o mănă, mi k'şn pămnal într'alta).

SCENA IV.

DAMA CU VÊLUL, DALEB.

DAMA CU VÊLUL.

Stinge-ţi lampa 'ndată, mi păne-ţi feră 'n teakă,
Къчî okîsl nopţii este adese mai lăcios,
„Îi gelosia are kăpîtsl mai tăios.

(Bătaia ziorilor şmează. Dama kă vâsl ese kă Daleb, kare
î arată ne şnde emise.)

FINELE ACTULUI ĂNTĂIU.

SCENA I.

RADU ARMASU, BRAGANDI, venindă în prezenta.

RADU ARMASU.

Ama dar' astă-zî este o zi de priimire!

BRAGANDI.

Vom astenta aiĉea a Domnălsî venire:
Am să ȳi vorbeskă...

RADU ARMASU.

Din parte-mî, eă te voiă askălta.

BRAGANDI, zîtăndă-se ferită în dreanta mî în stănga.

Boeriî din Craiova sântă fokă asăpra ta.
Azî, banşl lor s'asteantă, mîi plăngerî nentă tine
Kă dînsă va adăce; m' apoi Mateî, sĉiî bine,
E bən, dar kăte-o dată... o Radăle, te plăngă!
Am presimĉirî prea rele, îmi bate okiă stăngă,
Mîi tremăş, ăer! kăndă kăgetă l'a Domnălsî asăprime!

RADU ARMASU.

Mîi ăine zîĉî kă skrie?

BRAGANDI.

Săntă doăă anonime
Skrisorî ne kari astă-zî eă însă-mî le ăitiî;
Vorbeskă de nisăe-ăĉiderî, bătăi, mănăktoriî,
M'atătea lăkrări kari s'adăntă kă grămada
M'a ta suînzărtăoare să ȳi trîmbiăe parada.

*

RADU ARMASU.

III eatz banşl nostrş de  e s'a s   rat
S  iew at ta kale!

BRAGANDI.

Ma  zice k'ai k lkat
 n pont  din legisirea l i Basarab  din şrm ,
Prin kare nriimirea vecinilor prek rm 
D  rin momii streine, mi 'n kare legisi,
K m s ii, l'ama şrmare, drent  gloab -a se pl ti
Dor - nre-zeye litre argint  la Vistier 
III dor -zeyi mi natr  a elsi k  momii .

RADU ARMASU.

Ei bine!...

BRAGANDI.

Se vorbesce k  ts te-ai fi şnit
K  alde-oare kare momnean  e-a nriimit
D' est  vecini; m'argint l,  n lok  s  nemereask 
 n kasa Vistieriei,  i a nemerit  n teask .

RADU ARMASU, (d ne n  in  t cere).

III k i i a ars  k lk i l s  iew  est  kolak ?

BRAGANDI.

N  pot  s  s si  nimika, m'am fost  j rat s  tak .
At ta afl  n ma  k   ei ma  de auroane
Ai tei  mi da  azi m na morm nt l te  s  sane.

RADU ARMASU.

Ei bine! vom vedea-o!...

BRAGANDI.

Maî bine s'ar kadea
Să'i façı ne ei să kază în karsa țe pî tindea.

RADU ARMASU.

Voiș astsna kă aș ačeste gărî țe latră,
Mi d'or kîrti mi 'n șrmă, le-oiș astsna k'o neatră.
Metalsl singăr fače ne oameni a tachea:
Le-oiș da argintsł, fersł, or țe le va plachea;
Kăçı toatră legea kare îpî pare șricioasă,
D'o veî sșfla kă aș, s'arată maî frmoasă.

BRAGANDI.

N'ai teamă, ne kăt șntem șniğı noi amîndoi
Vom fače toatră țara să tremșe de noi.

SCENA II.

DICU SPĂTARU, UN TRIMIS AL MOLDOVEI.

DICU SPĂTARU.

Ama dar din Moldova ai șire?...

TRIMISUL.

Kiar de ieri.

DICU SPĂTARU.

Mi pî skrie?...

TRIMISUL.

Earg țerte, mi ear' împerekeri.
Boerii ka m'aicea, în seaka lor trãfî,
Se kredş în totş d'asna nãskşđi pentrã domniã.
Șn George Logofțel, omş mândrã mi sãmegđ,
Çe-o 'ntoarçe kândş snre krivşđđ mi kândş snre bıl-
tãregđ,
Kșm le fãkș, el șcie, kș 'n zixa çea d'a meante
Dela bțtaia Fintei, se skoalș într'o noante
Kș osti din Bșkovina mi kș Basarabenî,
Și kș o mikș parte de kșđđ-va Moldovenî,
Çerîndş sș easș Domnșl din țarș în preșnș
Kș Doamna mi kopîi.

DICU SPĂTARU.

Dar, dșne kșm se șșnș,
Îl çere toatș țara!

TRIMISUL.

Kândş nș 'l ar ajșta
Și alđđ dșn'alșțșrî, el niș k'ar kșgeta
La skasnșl Moldovei. Dar lșmea-ajșnge pșnș
Sș kreazș kș Mșntenî 'l ajștș ne șșb mșnș.

DICU SPĂTARU.

Mșntenî!...

TRIMISUL.

Da, Mșntenî! mi çe vei ziçe kîndş
Vei așzi ne șniî din Moldovenî zikîndş
K'amșđđtorsl aștei çetșçenesçî reskoale

E bragăl cel de aer al Înzălmii Sale
Lăi Basarabă?

DICU SPĂTARUL.

Au zice că mi pară a fi nebună,
Că nămăre totă ană că zn-sure-zече lăni.

BRAGANDI.

Măria Sa ne semne vr'o altă grijă n'are,
De cât s'a dea de lăkre la lăni prin alte fiare!
(Trimisul făr' a respunde l'astă anostrofe, către Dikș Sătară,)
Sătare, adineaorî zitaî a te 'ntreba
Că ce 'nzălmă în ranguri boerii vor serba
Acheastă zi?

DICU SPĂTARUL.

Suntă date de ontă zile: ne Sămeș
Klăcher, ne Bante komisă ka mi ne Băltăreș;
Pe Sabar mi ne Dinkă, sștamî de Verzimorî,
Pe Tită mi ne Preda sștamî de romiorî;
Doi căpitani de poterî, ne Sandă mi Resăre.

TRIMISUL.

Dar nentă amintirea ațelor ce căzără?

DICU SPĂTARUL.

Se 'mnartă ontă miî konstande la vădșevele lor.

TRIMISUL.

Că ce se 'mnaț-adese zn bietă sermană popor!

SCENA III.

CEÎ DIN SUS, UN OFIȚER AL PALATULUI, deskizîndă a-mîndoză smile; dăne dînsul, Vîtafel COPIILOR DIN CASĂ kăsteagă domneskă, mi doi inimi dăne dînsul. MATEÎ BASARABŪ.

MATEÎ BASARABŪ,

dăne țe a salstată mi s'a amezată ne tronă.

Boeri! mîndria noastră, lămina kăgetării,
Mi voi ostamî pîterniçi, apîrîtorî ai țerei,
Fiçi lădagi în paçe!

TOTÎ

Trăesçi Măria Ta!

MATEÎ BASARABŪ.

Romînilor! voi kari veniçi a m'askalta,
Voi kari sîntegi mîndri de lasrele noastre
Țe țara azi datoare   b rb giei voastre,
K chi prin k ragi l vostr  ier  sf r mataçi voi
O oaste m lt  mai mare la n m r  de k t noi;
Plekaçi-v  'n j s oki , mi j dece or- ine
De s'ar k dea s  fi  ama de m ndr  'n sine
Pentr' n tri mf  k' chela  e-azi m ine va p li
O inim  rom n ,  n lok  d'  o f li;
K chi am   nvins  o oaste fr geask  mi vecin 
De kare intrigan i adese ne desbin ,
De ne-a ad s  n stare ak m ne am ndoi
S  ne  ntre-  idem ka fiare  ntre noi...
Am  pre gi mai bine o paçe f r  l r
De k t ama tri mfe k  mi  gr mez  de  r
L ate 'n b t li  de la neferi i ,

Kăzșuî sșb a mea măn, de mine omorîuî,
Spre a mî împlăa kămara kș despoeri de spadș
Kș kare lsmea krede kș mî fakș azî o paradș
Pșrtândș-o la koastș! — Kopîi, mș askșltauî,
Voî kari în prejšrș-mî, în okîi meî kștauî
Șn viitor mai dșlșe; doream ka șn pșrinte
O datorîș mare a vș adșșe-a minte.
Voî nș sșuîî înkș bine nișî șnde ne aflșm,
Nișî șnde vom ajșnge, mî 'n șe ne rezîmșm;
Kșșî Romania-atînsș d'o krșdș nedrentate,
Par'kș-i fș skris șș n'aibș drentș de majoritate!
Kșragîșl vostrș însș è mșltș de lșșdat,
K'auî sșșșînst atștea marî lșnte ne'nșetat,
De kște orî vșșșrșuî çerkândș șș nșvșleaskș
Ostirile streine în șșara romșneaskș.
Vș lșșdș bșrbșșia, dar, kșm am zîș, îu lokș
A ne mșndri, se kade a ne mșștra kș fokș,
Kșșî amș fșkșt șș kșrgș șn sșnge nentș kare
Noî vom avea o datș o tristș remșskare,
Kș-è sșnge șe ne strîgș k'șn rașet omșșidș,
La fîș-kare 'n parte: „Romșne fratsșidș!”
Așele șmbre triste, pșlite, sșngerșnde
Par'kș le vșșș d'akșma neînșetat grîușnde!...
Dar șe șș zîkș! nș doarș kș noî 'î amș kșștat,
Nș, voî o sșuîî prea bine, eî însî-mî ne aș kșlkat;
Saș, ka șș zîkș mai bine, mî Domnșl fîș-mî jșde!
E îngerșl çel negrș al desbînrîî krșde
Așela kare astș-zî ne noî ne a 'nkșerat,
Așela çe sșgrșmșș popoare, șșarș, stat,
Çe strikș mî sfșramșș totș çe-è vîrtos mî tare,
Șșșșkș mî pșlesșe or çe se aflș 'n floare;
Așela çe restoarnș atștea 'mșșrșșuî,

Mi stinge gingi de oameni k satele de mi,
Sdrobindș or snde vede vr'o țar 'n ferire,
Mi kare-è totș d'asna ne'nvinsș prin snire. —
Dar Dsmnezeș è mare! eș krezș în el m'amî vrea
Ș vîzș dorita pace în țara lor m'a mea.

O VOCE DIN MULTIME.

Тръсчї, 'Нѣцате Доамне !

(Matei Basarabă întreabă din oală pe Dik Ștefan).

DICU SPĂȚARU.

E un trimisă din partea
Măriei Sale Domnului Vasile Lupu.

MATEI BASARABU.

Soartea

Voiesce sь ne-ajste! Ziі a se 'nfьyima.

Dikii Spetars se dache în fãndul scenei. Trimisul Moldovei vine zmat de doi pangiri, kari pinã zã kãfãrel în mãnã).

TRIMISUL, inkinend8-se.

Prea Înzgăte Doamne, aflândŝ Măria Sa
Vasile Lănuș, Domnșl Moldaviei, kș kale
D'a prekșrina atztea împerekierī fatale
Ce-aș desbinat adese ne Domniī amîndoī,
Și ka sș întzeaskș frăția între noi,
Va sș înalge-aicea o sșntș monastire
Kș armele Moldovei sure semnș de amintire.

MATEI BASARABU.

Пропонереаї фръеаскѣ дин сѣфлет о прѣмескѣ,
Ми вѣндѣ а кореспонде авестаї семнѣ фръеаскѣ,
Те 'нсѣрѣинѣмѣ, трѣмѣсе ми ної дин партеа ноастрѣ,

Sz fačī sz se înalțe mi 'n gara dsmneavoaștrz
O monastire 'n piața din Iași kș baniī mei,
Pȃrtȃndș al Romȃniei vȃlțȃr în frȃntea ei.
(Trimisȃl Moldovei se înkinȃ mi ese, doȃ aprozi ieaș kșfȃrȃl kș baniī
din mȃzinele pangirilor kari esș mi ei).

Akșm îmi mai remȃne o vorbȃ-a vȃ mai sȃșne
De fantele-mi trekȃte, saș rele saș mi bȃne.
Voiș sz vȃ daș de fațȃ șn pontș prea lȃmșrit
De ȃe ar fi mai bine, mi ȃe-ar fi de dorit.
Kșnoasȃeșȃ în ȃe stare fș Vistieria noaștrz,
Kȃndș m'adȃi ales ne mine de Domnș al dsmneavoa-
strz :

În mease lȃni de zile vȃ îmberȃțȃșȃșȃ
Țȃea Vistieriz skȃrsȃ d'atȃtea datorii.
Kȃȃi mȃltele resȃșderi de sȃme ȃe plȃțirȃm,
Pȃdȃșșȃl ne kare la Poartȃ-adȃșșȃșȃșȃ,
Pe șrmȃ 'nkonjȃrarea Tȃrgovistei, kșm șȃșȃșȃ,
Kș zidȃrȃ redikate kș banȃ nesokotișȃ,
Șȃi patrȃ-zȃȃi biseriȃȃ, mi alte dȃrȃ o miȃ,
Șȃșȃșȃșȃ kș totȃl ne biata Vistieriz.
Apoȃ atȃtea mȃlte palate mi zidiri,
Resbele, drȃșșȃșȃ, podȃrȃ mi îmberȃțȃșȃșȃșȃ...
Dar sz lȃșȃm trekȃșȃl, așȃ este trebșȃșȃșȃ,
De oamȃni kș virtȃte, bȃrbașȃ de kșnosȃșȃșȃșȃ,
Șȃi kari sz nȃ kȃșȃșȃ niȃȃ mȃșnkȃ, niȃȃ șȃdor,
Niȃȃ timnș la 'ndenlinȃrea îndatoririȃ lor.
Bȃrbașȃ kș minte mȃlțȃ mi mai presș de gloata,
Sz se prȃȃȃȃșȃ bine kșm sz 'nvȃrteaskȃ roata
La or ȃe întȃrȃșȃșȃrȃ ar fi de noi kiȃșȃșȃșȃ.
Dar șȃnde șȃșȃșȃ? vȃȃȃ zȃȃȃ, o, fișȃ înkredȃșȃșȃșȃșȃ,
Kș șȃșȃ a lor aflare voiș fi kș șȃșȃșȃșȃșȃșȃ.

BRAGANDI.

Prea Înzlgate Doamne, de ai așa doring
Să faci bani mslji ksm nimini să n'aibă ne pămîntă,
Fă-mă Vistier ne mine, kă pî daș al meș kăvîntă,
Săb mine vistieria a să se 'navrșeaskă,
Mi mslte pîrî streine or să te fericeaskă.*

MATEI BASARABŪ.

Mi ts estî dintr'aveia țe vinș a mă kăta,
Iar nă din ței țe kastă.

BRAGANDI.

Dar eș mă voiș pîrta
Kă kșget mi kredingă, mi voiș avea bșn nșme,
Ș'apoî a mea sșingă è kșnoskăts 'n lșme.

MATEI BASARABŪ.

Kă estî îndemnatikă la mșestrii de bani?
(Claritate în pșblikă).

RADU ARMASU, inkîntăds-se.

Prea Înzlgate Doamne! d'atșgea marî de anî
Am fostă armată, dar însă kă toată-a mea kredingă
Mi bșna mea pșrtare, îmi fș kă nenștingă
Să potă mi eș s'adașgă șn ban la starea mea.

MATEI BASARABŪ.

Armașe, nă te plșnge, pșșin mi vei vedea,
Țe întîmplare poate pșefaye a ta soartă.

* Istorikă.

SCENA IV.

CEÎ DE SUS, MARELE GRĂMĂTICŪ DOMNESCŪ, adskîndș
nisce skrisorî Domnslîi ne sn kypătîiș de katifea romîz kș
vîskari de așr.

MARELE GRĂMĂTICŪ.

Skrisorî dela Rakonî mi dela 'Nalta Poartș.

MATEÎ BASARABŪ, skșlîndș-se mi fșkîndș sn gestș
de salstare boerilor.

Konîi meî, ne mșine.

SCENA V.

CEÎ DE SUS, AFARĂ DE MATEÎ BASARABŪ, BANUL
CRAIOVEÎ SI MARELE GRĂMĂTICŪ.

BRAGANDI.

Армаше, ної не рîндș

Къзгггм.

RADU ARMASU.

Eș, Bragandi, totș stîndș mi jșdekîndș,
Presimșș k'azî mșine poate dorita Vistierîz,
Îșî va nika îp mșnș prekșm o jșkșrîz
Konîslîi țe plînge.

BRAGANDI.

Пе семне k'aișrezî!

RADU ARMASU.

Adese adevărat îl vezi mi kândă visezi.

SCENA VI.

CEI DE SUS, MARELE GRĂMĂTICŪ, din şua kabinetului domnesc.

Bragandi!

RADU ARMASU, lui Bragandi.

Am ghicit'o?

MARELE GRĂMĂTICŪ.

Măria Sa te kiamă! (ese).

RADU ARMASU, la o parte.

Am spus'o, kă s'înjga faţă aşr din alamă,
Din Stan faţă şn ministră... N'a fostă prekăm spus-
neam,
Kă banşl reş nă nere de kândă kă momă Adam?

BRAGANDI, dăkîndă-se, lui R. Armăs

M'asteantă-aicea!

RADU ARMASU.

Bine.

UNUL DIN BOERŪ, kătre cei algi.

Iar noi vom merge 'n pace:

Cei ce deseskă palatşl făr'a avea ce face,
Eş kreză făr' 'ndoială kă sşntă asemănaş
Kă oamenii ce s'afă ne zidşri desemnaş.
(Eşă rizîndă.)

SCENA VII.

RADU ARMASU, singur.

Todî se înalţ 'n ranguri mi mergă spre 'naintare,
Se băgară de posturi mi potă să fakă stare.
Todî sântă vâzuri nrea bine, aş kase, aş trăsuri,
Cigani, skstelnici, sate, grădine, vii, păsuri;
Sântă fragezi, grasi mi rămeni de băna vieşire,
Voiosi mi fără grije, sridă de fericiire;
Kă aer kă favoare, ei fakă ce vor voi;
Mi eş, o kărdă soarte! nă potă nici a trăi!...
Şrsita mea amară, nedreantă, ne 'măkată
Nă mi a lăsat mi mie o zi ne 'nveninată!...
Mi timpsl trece, trece, minţsl cel fatal
S'anroniă, o cheruri! n'o mare fără mal
Plăteskă în voia soartei p'amarele-ei şnde,
Mă retăcheskă, mă vîntăşă, mă dăkă, dar nă şviş şnde!...
(Mi sterge fruntea, neste un momentă de tăcere înfăkăţându-se)
Dar nă, vai! cine şuşne kă trebăse să mor!
Mi è inima 'nkă plină de viaţă, de amor;
Mi pentră ce să şşferă ka legea blestemată,
Pe kăpsl meş cel jăne să fîă pronşniată!
O! ştaţi, păşni selbatici, de şşnge înşetaţi,
Tărbate fiare, kăşde, ei bine! astentaţi,
Mi eş am fiere-amară, venin în măskăşă,
Mi eş am ghiare 'n şnghei, mi kolzi tăiosi în gără!
A vrăt kăşmlita-mi soarte, nedreantă-adese-ori,
Să am şrsita tristă a şnei tîrătorî,
Pe kare trekătorii o kalkă în nişere;
Să 'i lasă, mă vor şvide, să 'i măşkă, ka prin dăşere

Să așteaptă venirea îmi e amar, cămărită,
Căci venirea îmi dă pace, nu e de îndoit!

SCENA VIII.

RADU ARMASU, BRAGANDI, emîndu-se din cabinetul domnesc
cu deșănindu-se cu baston de argintu-n mînă.

BRAGANDI, zîndu-se singur.

Dar, zău, atîtă mai bine, ești cînd vorbești nu latră:
Am meante-zecă scîtelnici mi dăru-zecă mi patră
Mi leî din dădă; mease dela privilegiu,
Mi mease îmi rapoartă ceî nepriveliagu.
Pe zăru alte mease mi leî dela xăsmetări,
Mi meante mi aneane venită din avăetări.
Otu mi am din mizilări, mi alte meante mi,
Prisostă din venită izbiteî Romăni.
Dar brasăle, mi înă mi alte mi mai alte,
Ce făcă să mi bată pîntă mi inima să mi salte,
Vr'o treî sate mai bine de mi de leî căra
Ce mi nikă azi în gără ka nisă dămăkă...
Viseză! ba nu'n kredință, nu mi pare a visa,
Nu sîntă nică cină mîntă de cîndă Măria Sa
Trimise să mă kîme pe mine mai 'nainte,
Mi mi zise fără veste aște dăci kăvinte:
„Tă al domnieî mele prea kredințios boer,
„Primescă-ți răgăznea mi te nămescă vistier“
A mea rekănosință atăna i presintă,
Mi priimescă din mîntă bastonă de argintă.
Acuma mă va dăce kareta cea domnească
Kă mease kă, kă pomă cea mai serbătorească;
Anroză pe lîngă mine de aș streșcîndă,

Мі лэме neste лэме трэсэра mea 'nsojindş;
Кэ оасте їннрејсрэ-мї, кэ мэсика 'nainte...
(Vzindş ne Radş Armamş).

Мі la mai mari, Armame!

RADU ARMASU.

Dar ăă ai emit din minte!
Тэ естї vistier, ăă mie їмї zivї ăă la mai mari!

BRAGANDI, srızindş.

Glameam . . .

RADU ARMASU.

Aї drentş, тэ frate, ама voiosş тэ pari!
Dar eş n'am timnş de glame, minştele sântş skerte.
Ia mezї kolo ăă mї snşne, тэ ăă естї omş de Kerte.
Ăă skrie dela Poartş? resnşnde-ăă mai kşrindş,
Тэ poate тэ sviї totşl. Ама dar snşne-ăă...

BRAGANDI.

Kındş

Intram fş astş vorbş, кэ toatş nobilimea
Ăă s'afş-akşm fşgitş ăă toatş boerimea
D'avi, se nşngş кэ toăă, ăă sântş nemşlgşmiggї
De Domnş, zikındş їntr'alte k'ar fi mai feriviggї
Kşndş s'ar alege altşl.

RADU ARMASU.

D'ar skoate-o, zşş, la kale!

BRAGANDI, кэ anrїndere.

Ba їмї vor skoate okї, кэ voia dşmitale!

RADU ARMASU, dşn'o skşrtş tşchere.

Dar desnre Greçii vostri?

BRAGANDI.

Şii eî se plşngş, zikîndş

Kş s'afş în ajşnşl d'a se stîrni, de kîndş
Atşta bştblîş 'i a stînsş ne ne'nçetate,
Kşçî îî fşkş a perde, pşrinte, fişş mi frate,
Şii nş şçîşş ne mai çine, mi kş de vor şrma
Vşrsşrele de şşnge, eî se vor zecîma
Kş totşl.

RADU ARMASU.

Kşriosî oamenî! çe drentş aş a se plşnge,
Şii çine-avş vr'o datş nevoiş d'al lor şşnge!

BRAGANDI.

Çi plşngş-se, çe mi pasş de se vor plşnge eî,
Din parte-mî am s'anlaşdş domnia lşî Mateî,
Kşçî mş fşkşî şşb dînsa vistier, mi lşmea mi skoate
Kşçîşla la treî stînjîni, plekşndş-se kşt noate.
Deçî, şşnt în stare s'anşrşş ne Domnşl Basarabş,
De or çe Domnş neoasne, krestîşş, tşrkş, lexş, arabş,
Saş antînodş!

RADU ARMASU.

Prea bine...

BRAGANDI.

Toşî vor şş i şane groşna,
Dar çine şanş 'n neatrşş mai lesne mi frşnge şana.

RADU ARMASU.

Че-аї drakslai s̄nt̄s baniї, ȅ l̄skr̄s de mirat,
K̄sm not̄s din om̄s k̄s minte s̄s fak̄-s̄n blestemat?
Pr̄ichenї ak̄sma, frate, ȅ f̄aȅ boeria?
Te-aї pref̄k̄st k̄s tot̄s de k̄nd̄s k̄s vistieria!

BRAGANDI.

S̄s m̄s prefak̄s? aї k̄rede ka ēs s̄s m̄s prefak̄s?
Dar om̄s-mї f̄aȅ bine, n̄stea-voīs ka s̄s tak̄s?
Pr̄i ar fi trekst prin minte k̄s este k̄s n̄stinḡs
S̄s am s̄n s̄sflet̄s reȅ mi nereks̄nosȅinḡs
Înkotr'ȅvel̄s kare mї ȅ bine-f̄k̄ktor,
Pr̄i k̄r̄sia, vezī bine, ȅ m̄lt̄s i s̄nt dator?

RADU ARMASU, intr̄r̄n̄nd̄s-l̄s.

Maї bine tȅvї din ḡr̄s, sās n̄s pr̄i ad̄ȅvї a minte
K'ama-aї fost̄s mi k̄s Leon?*

BRAGANDI.

K̄s Leon n'aї k̄svinte:

K̄r̄zimea l̄sї ȅea m̄lt̄s mi s̄sflet̄s k̄sm̄lit
F̄k̄ks̄er̄s d̄intr'ĩns̄l s̄n om̄s nes̄ferit;
K̄ȅvї el n̄sese 'n ȅar̄s s̄n bir ama de mare,
D'a spart̄s at̄ȅea sate, mi n̄s era zi 'n kare
S̄s n̄s mi trim̄ḡs-ȅroz̄iї prin kase boeres̄ȅ
De le l̄sa k̄s s̄sta d̄skaȅiї 'm̄ȅr̄ȅtes̄ȅ;
K̄nd̄s ĩnr'o dim̄ineȅḡs, ĩn mizlok̄s d̄ȅrer̄iї,
Pr̄a s̄ȅnḡis̄rilor s̄rme mi ale n̄stier̄iї,
Veni Mateї, s̄n j̄sne din sat̄s Br̄nkovenї

* Leon, Domn̄s predeȅesor al l̄sї Mateї Basarab̄s,

*

Înkonjrat de oaste de Romii m' Ţngreni,
Ili 'l dete de ne skasnŭ!

RADU ARMASU.

Ili'akŭma?

BRAGANDI.

Sŭntate!

RADU ARMASU.

Ili Leon?

BRAGANDI.

Da, Ili Leon, mai sŭfle daka noate;
Matei   inkŭ tare.

RADU ARMASU.

Kŭci te fŭkŭ vistier,
Ili noŭi s'adŭni sŭb dŭnsŭl o stare de boer,
Ili pontŭrile dŭreŭ, ziŭi azi kŭ le noŭi skrie
P'o ŭnghiŭ nŭmai!

BRAGANDI

Eatŭ Ili altŭ nebŭniŭ!

RADU ARMASU.

Trei mari momii kŭ sate  e le-ai la Romanŭi,
Ili zeye miŭ de galbeni  e 'i ai imŭrŭmtaŭi
Lŭi Preda Florimorŭl, kŭm le fŭkŭmi d'o datŭ?
Te kredita or  ine ŭciindŭ kŭ tŭ indatŭ,
Ajŭnsŭ la vistierŭ, nŭteaŭ a le plŭti;
Dar nŭmai nentŭ mine le playe a kŭrti!

Sçiî, ksm snşnea 'n Vlşsia deşnş-zî pşdsrarşl,
Kş lşpşl are nşme, dar vşlnea è kş darşl!

BRAGANDI.

De ęe nş façı ka mine?

RADU ARMASU.

Maî façı mi tş kş tş uoşî,
Ka mşine te deoakiş, k'ama şşntegî voî toşî:
Şn vîntş şş se maî skimbe, şş şî seęe ana 'n n. rş,
Şî paserea de aşr iew snikş 'n ęiokş mi sboarş.

BRAGANDI.

Îns'aî şitat kş mie îmi zîęe mi olar,
Ş'or înkotro i è voia olarşl are dar
D'a nşne mi mşnşma. Voiş învîrti dar roata
Ksm mi o veni maî bine, mi mi voiş lşa resnlata¹.

RADU ARMASU.

Ama mi mie mi zîęe din moşî şremoşî vşrzar,
Şî tş kşnosçı nrea bine k'aęesta are dar
D'a mi koaęe varza astş-fel ksm va voî².

BRAGANDI.

Dar bine
Kş mi adşseî a minte, te skoate mi ne tine,
Pe Romiel îl faęe î n lokşşî kşnitā
De Dorobāşî.

RADU ARMASU.

Îmî faęe şn mşndrş partisan,

¹ Istorikş, ² Istorikş.

BRAGANDI.

Șn noș iar nș șn mēndrș, aī vrșt șz zīvī îmī nare?

RADU ARMASU.

Ba nș, ba nș, șn mēndrș, kșvī astș 'naintare
O gine de la Doamna, m'akșm mi dela Domnș,
O soartș îndoite țe n'a visat'o 'n somnș-

BRAGANDI.

Dar lasș-'l șz viseze, verikșl dșmitale,
Pe kēndș el adormise am nșș țe-va la kale.

RADU ARMASU.

Tș!

(Doamna Elena anare în fēndșl șcenei mi askșltș konvorbirea din
șrmș a ășestor dōșș personage fșr' a fi vșzștș de ei).

BRAGANDI, fșkindș-se kș ese.

Radșle, asteantș șz mī čerķș tșimșl eș.

RADU ARMASU, krezīndș-se singșr.

De nș, atșnșia katș șz čerķș mi eș p'al meș.
Reskoala țe-am șrzit'o încene 'n toatș gșara,
Voiș șz le 'nkșrkș mingī, limbș, kēndș mī or în-
tinde skara

Pe foișorșl morșii. Am dorobanșii meī,
Lșnī insetanș țe șrlș asșnșra lșī Mateī.
Eī kșgetș șz țeartș o leafș îndoitș,
Și alșii mai kș fșmșrī čerș leafș întreitș.
Azi am vorbitș kș dīnșii, pșrea nemșlșșmīșii,
Mi se plēngea kș toșii kș șșntș neresnlștișii,

Ei kari sşşşinşrş atştea ne 'ntreşnte
Bşşş, şi se lşntarş în dorş-zeyi de lşnte.
Eş le-am resşşşş k'aş drentşl şş searş op şe vor,
Mş đşkş şi şeva 'mş şşşne kş şşnt învingştor (ese).

BRAGANDI, emindş în fagş.

Şe-aşzş! ama dar dşnsşl è fşrş îndoialş
Aşel şe dorobanşii aşşşş şşre reskoalş!
Ei bine! fanta mş playe, şrin ea mş 'navşşeskş,
Dar daka mş playe fanta ne aştor l'şreskş.
Mş đşkş şş mş jokş dar rolşl, kabala se đesteantş,
Kşşşna rezşirii ne şşena ei m'asteantş.
(În minşşl kşndş se dispşne şş atingş o şme, ea se đeskide, Doam-
na Elena intrş.

O şerşle!

SCENA IX.

DOAMNA ELENA BRAGANDI.

DOAMNA ELENA.

Tşşere! şşiş totşl, am aflat
Şe kşgetş te mai şşine aişea în palat.

BRAGANDI.

Dar, Doamnş...

DOAMNA ELENA, şrmşndş.

Nişi o vorbş! nş poşş a te askşnde:
Nş îmbli ka şş intrigi ne şşineva? resşşnde;

Să ȕerî Măriei Sale drentă pradtă viadtă lăi?
III pentră ȕe? ȕe lăkră de dînsul ai să i spuî?
ȕe ȕî a făkt el oare? aspiră la domniă,
Iăbesȕe pe nevasta-ȕî, iăbesȕi a lăi sogîă?
Saă vrea să te restoarne de ȕnde ai ajănsă
De kŕte-va minste! dar n'ai niȕi ȕn respănsă,
Nă ai să zîȕi nimika!

BRAGANDI.

Nă mî-ai imănsă tăȕerea?

DOAMNA ELENA.

Prea bine! dar askăltă să mî daă ȕi eă părgerea.
Kăndă veî vorbi kă Domnul or ȕe veî kăgeta,
Mă voiă afla de făkt, ȕi te voiă askălta;
Deskide-ȕî okiî bine, să nă te 'măingă drakăl
Să te atingă de dînsul, k'apoî ȕi eă am leakăl
Ka să mî resănsă de tine! Dar eată-'l ȕi pe el,
Feresȕe-ȕî dară găra de vorba... Romiel!

(Doamna Elena se amează n'ȕn fotoliă dăp'o tanăgeră, astă-fel în kătă să se vază kă Bragandi, ȕi făr'a fi văzătă de Matei Basarabă)

SCENA X.

MATEI BASARABŪ, însoȕit de Dikă Sărtară; DOAMNA ELENA III BRAGANDI, în făndăl sȕenei neztărigi.

Ei, Dikăle, ia spuăne-mî, ȕe noă se măi vorbesȕe,
ȕe agomot de reskoaltă mereă se respăndesȕe?
Măi stărseskă Seimeniî în ȕererile lor?

DICU SPĂȚARU.

Maî msl̃tș ka niçî o datș.

MATEÎ BASARABŪ.

Voieskș altș domnitor?

DICU SPĂȚARU.

Saș lefsrî întreite; mi mai voieskș mi moartea
Açelsî çe aflareș kș le mənînkș partea
Simbriei çe n'aș lsa'o de patrș lsnî, kșm sșșnș.

MATEÎ BASARABŪ.

Adevr̃ratș sș fiș? Astș jșne-ama de bșnș,
Ama de bravș, s'açîșe skandalșl reskșlșrîi!
Mi 'l înșlçai k'o treantș, sșre dșiomia çrîi!...
Mi è fșgitș?

DICU SPĂȚARU.

'Nșlçime, d'amî fi sçist mai msl̃tș
Amî mai fi sșșș; dar însș Mșria Ta...

MATEÎ BASARABŪ.

Te-askșltș.

DICU SPĂȚARU.

Bragandi-asteantș kolo, el are sș çî vorbeaskș
De totș çe se întîmplș, el poate sș nșmeaskș
Mi lokșl șnde s'aflș, mi sșșgele çe vor
Seimeniî, ka sș stingș țerbarea seteî lor.

MATEÎ BASARABŪ, dșne pșçinș kșșetare.

Îrea bine, dș-te darș.

(Dikș suștarș ese).

(Zșrindș ne Bragandi)

Tș estî aichea înkș ?

Eî bine! am kș çine sș șrkș o noșș stînkș
Çe 'n kalea mea se 'nalçș. Am zîșș k'o vom șrka,
Saș poate kș 'n prevaleî noî vom alșneka.

BRAGANDI.

Mșria Ta vorbesçe

Nș sçîș nimikș...

MATEÎ BASARABŬ.

O mare reskoalș se șrzesçe;
Dorobșngîmea toatș se skoalș ka din somnș
Șîi vrea sș nșîș 'n skasnș ne Leon fostș Domnș.

BRAGANDI.

Pe Leon! însș poate, o Doamne, nș sçîî bine,
Dar, Leon, kșm se zîçe, fșgîțș îñ çerî streine,
Nîçî kș vîseazș astș-zî...

MATEÎ BASARABŬ,

Așa voiesçî sș krezi,
Vederea ta è skșrtș mî nș poçî ka sș vezî.
Zîçî kș dintr'a sa çarș è mșltș de kșndș lînsesçe,
O zîçî, mî aî drentate: çel çe kîrçîșmșresçe
O patriș sermanș kș vre șn skonș pșgșnș,
E șn strein îñ çarș, d'ar fi kșt de Romșnș.
Te-asîgșrș dar kș astș reskoalș îndrșçîțș
A fostș mî este nșmaî de mșna lșî șrzițș.

BRAGANDI.

De este, Înșlgîme, așa prekșm aî sușș,
Șîi desne kare mîntea-mî nș are vr'șn prenșș,

Apoi ce te opresce de el a te desface
Ka sã pî asiguri viața m'a României pace?

MATEÎ BASARABŪ.

Sã mã desfakã de dînsul? mi kãm sã mã desfakã?
Sunt Domnũ pe toatã țara, potã lesne ka sã fakã
Kã brava mea ostire o țarã inemikã,
La singurul meș nãme, sã tremãre de frikã.
Dar însã kãndã ẽ vorba d'un trãdãtor askãnsã
Sãb adenostul nouã, de okii-ũ nenãtrãnsã,
Ce-ameninã în umberã, în linisce, 'n tãcere,
Or zilele vieții-ũ, saã kiar a ta kãdere,
Atãnci estĩ mikã, pî ẽ teamã, estĩ slabã, deskãragiat,
Pî ẽ frikã mi de umberã-ũ, te krezi ãnkonjãrat
De mi de fiare rele, askãnse, nevãzste,
Ce te atakã noantea, kãndã dormi, pe nesviste.
Dar nã mi respãnzĩ nimika?

BRAGANDI, kã ãndoialã.

Mãria Ta...

MATEÎ BASARABŪ.

Destãl...

Ka sã mi asigurã viața, de kare sunt sãtãl!
Kãndã vãzã ãmperekerea, partitãl, nesnirea
Domnindã ãntr'a mea țarã, kã toatã ãngrijirea
D'atãnea anĩ kã kare mereã am stãrãit
Sã mi vãzã o datã statãl ferice mi snit;
Kãndã am best pațarãl plãcherilor din lãme,
Mi kalkã pe florĩ skate mi fãrã de proãmẽ,
Mi kãndã, k'o lamã 'n mãnã, voiã sã mã lasã afãndã

În inima-mi ce este o 'mare fărâ fândă,
Ka s' destentă într'însa vr'o şrmă de doringă
Pe kare-amî fi şitat'o în ea din nesvîingă,
Şi kândă, în lokşl astei doringe, am aflat
Demertşl fărâ marginî, întşnekos, şskat,
În lokş s' mî mai remăî plăcere pentru viaţă
Mă dşkş s' batş la şmea mormîntşlşî de ghiaţă,
Tristş adenostş în kare askşnzş şn kanş albit,
Ş'şn şşfletş d'ale lşmei amărtăişnî negrit.
Te 'ntrebş?

BRAGANDI.

O Doamne, însă a kşgeta nş pî plache
K'adese oargă moartea nş-è adenostş de pache;
Kândă, fărâ voia noastră, ar fi s' priimim
De măna resbşnşrii ka pradă s' perim;
Şi lşmea, ce nş şcie, s' 'nkşvîingş şra
Kş kare-şvîgştorşl ne dete lovitsra,
Anlaşdândş adese ne jşdele kşmnlit
A kşrşî mănă krşdă la moarte ne-a 'mbrănit.
Dar Dşmnezeş cel mare din şerşrî s' skşteaskş
De astă reş ne or kare şîingă omeneaskş!

MATEI BASARABU.

Tş ai kşvîntş, Bragandi, è krşdş aşestş paşar,
Şine-a gşstat dînt'r'însşl şî n'a zis kş-è amar!
Dar şine è aşela de kare mş voiş teme
Kş v'adşna ne kanş-mî asemene blesteme,
Ş'al kşrşî okiş de şearne şî şşfletş îndrăit,
Şşb măna ce pî o 'ntinde s'askşnzş şn kşşit!

BRAGANDI.

Nu totuș-d'asna, adese ascunde-o kurguș,
O inklinare oarbă, nu o inkrisiș;
Sensnere, kredingă, nu kșgetuș prea kșrat,
Iar nu nu sșfletuș negru mi reș prekșgetat.
Suii, ieri, intr'o mîniș, ai inkluatș kangerșl
Să mi sșmii pentsl, bine, dar jșdece-mă cherșl,
Psteam să mi perzș mi viața, erai aprinsș kș fokș,
Dar datș-m' am în lătrș? miskats-m'am din lokș?...

MATEI BASARABU.

Ce vreți să zici?

DOAMNA ELENA, în sine.

Vikleangl!

BRAGANDI.

Eș voiș să zikș ayeasta,
Kă oarba mea kredingă, sensnerea mea...

MATEI BASARABU.

Basta!

BRAGANDI, sensnindș.

De ce totuși domniș lșmii sșntș astș-fel kă nu vor
S'askșlte kște-o datș mi ne sșnsiș lor!
Kăci kiar cel mai din șrmă omș simuș din natșrș,
Ar fi mi el în stare să dea vr'o 'nvșșșrș.
Dar să vorbesci totuși oare kșndș sui kă estș ponor?
Dar totuși s'aszș vr'o datș kșndș te-aflș domnitor?
Blestemș avelor kari ișși snekșlă adese

A Domnăslă virtute m'a pueră interese.
Orbiu de natimă relic, infamă lingșitoră
Țe rșinează statsl, 'l svidă adese ori,
Voindă kă or Țe pregări a mî mslușmi doringa,
Saș kă imi vîndă mî sșfletă, mî însă-mî konsuina
Snre a pștea ajșnge la pîntă mai kărîndă.
FeriȚe msltă feriȚe ar fi totă omăsl kăndă
Ar pșne frîș d'o dată la natimele sale,
Ka să se pșiz eară ne a virtșuă kale,
Țe l'ar pștea kondșȚe la bine ne'nȚetată! —
KăȚi viaȚa omeneaskă, Țe viaȚa șnăi stată:
Kăndă natima domnesȚe, omoară drentă-kăvîntsl,
Mî la finalsl dramei astenșuă desnodămîntsl,
Să pî veză martir saș trșnsl or sșfletsl perđst,
Șn Domnă trădat de ponol saș șn ponor vîndst.

MATEI BASARABU.

Ka Țe minșne mare te-a pșefăkst ne tine!
Viseză, viseză Ță oare, saș poate n'asză bine!
Dar vșză kă bșxa kăntă ka șn privighetor?

BRAGANDI.

Am zis kă domnitoră n'ădă k'srekiă lor!

MATEI BASARABU.

Așă, șrsita kșdă voiesȚe-adese oară,
Saș Domnă saș ponoră neapșrat să neară?

BRAGANDI.

NiȚi sșfletsl, niȚi trșnsl, am zis, Măria Ta,
Kă șnsl fără altă de lokă nă poate sta.

MATEÎ BASARABŪ.

Dar?...

BRAGANDI.

Patimele, — așchia ȝe lîngȝ tron așdȝ,
Așei ȝe te trȝdeazȝ kȝ sȝrstȝrî de lȝdȝ;
Așei ȝe vîndȝ mî ȝarȝ mî fragî mî ne pȝringî,
Mî însȝ-mî al lor sȝfletȝ ne treî-zȝȝî de argîngî! —
Prea Înzîȝate Doamne, veî pȝne 'ntr'o balanȝȝ
A Înzîȝimî Tale m'a ȝereî sigȝranȝȝ,
Mî 'ntr'alta pȝne kanȝl așelsî trȝdȝtor,
M'anoî alege sigȝr ka drentȝ jȝdekȝtor.

DOAMNA ELENA, în sine.

De ȝine vrea sȝ zîkȝ?

MATEÎ BASARABŪ.

Dar șn oștean ka dînsȝl...

BRAGANDI, întersȝnîndȝ'l.

Sȝiș k'ai avea drentate sȝ te înkrezî într'însȝl...

MATEÎ BASARABŪ.

Șn omȝ nlin de kredîngȝ, șn mare kȝpnitan,
E 'n mȝna mea ȝea dreantȝ șn mȝndrȝ toroînan.
Sȝ 'l fakȝ în ȝea din șrmȝ nejsdekȝt sȝ moarȝ,
Amî fi mȝstrat de kȝȝetȝ... Mî pentrȝ ȝe sȝ pearȝ?
Pentȝ'șn ȝrenȝșȝ!...

BRAGANDI.

Atȝta? Dar ȝine-a reskȝlat

Dorobănțimea-asupra ačestăi tristă palat?
N'azî kəm geme lămea, kəm tremără pămîntsl,
Kəm kasele 'n rșine se snălberă ka vîntsl,
Kəm snsmegă țarbarea în gșra tătlor
De ținetele morgii țe srlă 'n șrma lor,
Kəm strigă toată țara: „Drentate! Resbănare!..“
Ačestea nș sântă nșmaî nrenșșrî, mî se pare!

DOAMNA ELENA, în sine.

O! Greksle, dar ține din voi a resklat
Dorobănțimea, ține din voi a komplotat!

MATEÎ BASARABŪ.

Suii țe țe-a zis șn rege din țara polețeaskă
Trekîndș o dinioară prin țara româneaskă?
„Romăniî sântă selbatiçi, mî este mai smior
„Ka sș'î sșnșî prin mizlokș mai împtășitor,
„De kăt prin arme.“ Astă-fel, eș jșdekaî în
sine

Kă è mșltă mai politikă a fi kș dînmîi bine,
De kăt sș se mai țețe vr'o dată-a 'î sșbjșga
Șn Domnș kândș kș blîndețe fî poate împtăka.
Ačesta mî è pțrerea, ačesta mî è temeisl:
Șn nșiș se poate prinde kș nlșmbșl mî kș meisl,
D'amș înverka, țe strikă, al doilea mizlokș,
Or k'ar emî mai bine, saș n'ar strika de lokș.

BRAGANDI.

Pșșin kșnoasče lămea avel țe dîn 'nălțimea
Domneskșlsî seș skășnș privesče omenimea!
Попоarele пțțrșnșe d'al tiraniei șșin,
Adese orî revarsă satirikșl venin;

Tiraniî, d'altă parte, temîndu-se de gîra
Попoarelor grîndînde, aî inventat censura;
Dar ele se reskoală m'alungă pe tiranî,
Şi ei adună prin aer, ostire, kănitani,
Derîmă, ardă mi sîră al libertăţii temnle,
Şi 'n el sînzărtătoarea înală de esemplă:
Kăci asta este skătlă ce ană' al lor stat.
Ateii mi kă kleră se lăntă ne'năetat,
Kăci sîi bată eresă, mi cel altă ateismăş,
Kămlită lăntă între Christă mi'ntre păgănismlă,
Ce a kostat ne oameni şă oăean întregă
De sînge, nebăniă ce nă o îngălegă.
Dar, ce zikă! lămea toată se află într'o lăntă,
D'ameningări kămlite é păcea întresăntă.
Feriă, măltă feriă ar fi şă măritor
Kăndă va pătea dintr'însă să easă vingător;
Şi vai! de cîine krede, în oarbaî nebăniă,
Kă sşferă, fiindă-kă ama a fostă să fiă!
Măria Ta, dă-mi voiă supă a mă depărtă,
Esti singă Domnă, пощă făăă kăm vreă Măria Ta. —
(Va se easă).

MATEÎ BASARABU, lăndă o şărtă mi skriindă.
Stăi, şăde mergi! — Askăltă, zisesemă, mi se pare,
Kă astă komplotă s'ăgăntă de kănitănl mare
De dorobăni?

BRAGANDI.

Da, Doamne.

MATEÎ BASARABU, dăndă şărtă.

Na, gîne dar mi pei,

Iea-ui urada-akum în ghiare mi emi din oki*u* mei.
(Bragandi ese p'o sime, Doamna Elena reintre fur sgomotu în ka-
binet*u* ei)

SCENA XI.

MATEI BASARABU, singur.

Înaltu sunge se mai varsu p'a morgi*u* vale-adînku,
Dar ka su stingu fok*u*l ce nu s'anrinse înku!
Boeri, domniu, uaru, trei note fur 'akordu
Îi fur armoniu, m'al kurora diskordu
Ne lasu totu d'azna o srmu sungeroasu!...
O, viiu-o datu-artist*u*l ku mintea sa faimoasu
S'aleagu o kurare mai dreantu între ei!
Su viiu, unde s'afliu, su 'l vuzu ku oki*u* mei:
Dar o kurare astu-fel kum-le ar plucea la diu*u*ii,
Fur'a kulka ne drent*u*l ni*u*i s*u*sia dintr'înuii.
O, fur purtinire, eu îl voiu astenta
Îi mintea l*u*i cea multu voiu bine-kuvînta;
Kuci va 'mulini demert*u*l, ku multa l*u*i s*u*iingu,
Ce n'am putut su 'l îmulu ku buna mea voingu.

ACTUL III.

(În dreapta, un parkș. În stânga, se vede mănșii Țîrgovistii de denarte. Într-o parte a parkșii se inalgă neatra unui îndoită mormintș. Se vede peste mănșii soarele reszrindș).

SCENA I.

FLORIZINA, îngenskiatz d'assupra mormintșii.

O ombre mältș ishbite, o voi pșringiș mei,
Tș bravșle 'ntre oameni, tș bravș 'ntre femei,
Voi zacheiș în repașș, în linishe, 'n tșchere,
Și nș sziș kș eș sșferș în lakremi mi'n dșrere!
Orfanș, pșrșsitș de totș che am ishbit
În lakremele mele stingș fokș-mi îndoit.
Kșș sșnt înkonzratș totș de kșmnlite fiare,
Te vđđș mi nș te 'ntreabș: che ai mi che te doare!
Sșnt singrș 'ntre oameni, sșnt moartș între vii,
Zi noante șrmșritș d'o miș de șrgiș.
La toșș che mș 'nkonjoarș totș șrș le însșșș;
Le è nekașș ne partea de aer che resșșș,
Pe șrma che remșne din pasșl meș șmior,

*

Pe zmbra ȕe'nsoȕesȕe sermansl meş trşnmor!
III'ayela kare poate sş mş întoarkş earş
La viaȕa ȕe departe de dînsşl mî è amarş,
Nş s'affş lîngş mine, nş vine sş mş iea
Dintr'astş abisş în kare s'anleakş frşntea mea.
Vai! nş, kşȕî pentrş alta m'a pşrşsit pe mine,
IIIi eş nş am ka dînsa koroanş de rşbine
Ka sş i o pşiş pe frşnte, sş mî dea amorşl lşi!...

SCENA II.

FLORIZINA, ROMIEL.

ROMIEL,

ȕe vşzş! estî tş, konîlş? dar de ȕe plşngî, nş-mî sşiş?
Nş sşîi kş totş amorş-mî è nşmai pentrş tine?...

FLORIZINA.

Fşgî, lasş-mş! 'n amorşȕî a krede nş mî mai vine.

ROMIEL, mîngîindsî frşntea.

Nş! însş 'ntr'a mea viaȕş nştea-voiş krede eş,
Kşndş tş nş kreşî, konîlş, niȕî în amorşl meş?

FLORIZINA.

Te-amî fi kreşyt atşȕȕia, kşndş s'am vre o kşnşnş
De asr a o pşne pe frşntea ta...

ROMIEL.

Nebşnş!

FLORIZINA.

III'sn tron domneskş pe kare kş tine-a 'l împşrgî...

ROMIEL.

IIIi skælele sæltaneî snre a mæ 'navægi! —
Konilæ, næ sviî înkæ de æe estî temætoare,
Te face îndoiala sæ fiî prengitoare!
N'ai o kænænæ d'ær s'o næî ne fræntea mea,
Preferæ a ta isbire, a viegeî mele stea,
Mai mæltæ dektæ o miîæ koroane sklinitoare
Sæb kari Domniî læmeî se îmulæ de sædoare.
Næ ai ænæ tron de Doamnæ kæ mine-a 'l împærgi,
Dar kare strelævire mæ poate amegi,
Kændæ tæ îmi dai, konilæ, æn lokæ sæ mezæ d'o datæ
Kæ Dæmnezeæ alætsrî îî inima-çi kæræts,
IIIi sæ domneskæ kæ dînsæl îî sæfletæ-çi isbit,
IIIi 'n ræga ta de noante sæ fiæ mi eæ næmit!
O Florizino, mi pare kæ æeia æe mi snæî mie
Sææ è vr'æn visæ, sææ næ sviæ æe ar nætea sæ fie.

FLORIZINA, sæsmînændæ.

IIIi mie mi se pare visæ æeia æe mi vorbesçi,
III'amî vrea sæ moræ o datæ visændæ kæ mæ isbesçi.

ROMIEL, la o parte.

Æer!

UN GLAS DIN FUNDUL GRĂDINEÎ.

Romiel!

FLORIZINA, îngætæ.

Askæltæ!

ROMIEL, kontrariat.

Eî bine! mæ voiæ dææe,

Dar stăi, mă 'ntorkă.

(Ese).

SCENA III.

FLORIZINA.

Ear dînsa! Isse dăne krăce!

Nă, nə è visă ačesta, è foarte-adevărat,
Amara-mi presimțire, vai! nə m'a înțelat.
Nă-è visă, ți è o krădă, amară destentare!...
O, nə sçiă de se poate să află 'n resbănare
Atăta fermekă dăle kăt într'al teă amor,
Dar, Romiel, ți am spus'o, imi pari un trădător,
O feară-ămăgitoare kəm nə mai è în lăme!

SCENA IV.

FLORIZINA, RADU ARMASU.

RADU ARMASU-

Mai è mi altă gără țe blestemă astă năme?

FLORIZINA, tsrbărată.

Eă!.. nə... te 'nțeli...

RADU ARMASU.

Taci, soro; țe n'ai vorbit de el?

FLORIZINA.

De el? de cine? nə sçiă.

RADU ARMASU.

Nă sçiă? de Romiel?

FLORIZINA.

Te amăgescî...

RADU ARMASU.

Тъчере! te-am așzit prea bine;
Мъртărisește-ți sra, mi 'nkrede-te în mine.

FLORIZINA.

Nă te 'nșelegă.

RADU ARMASU.

Askălă; minșel a sosit,
O soro, să te bășăi, tă kare-ai sșferit,
Tă kare-ai plănsă atăta, n'ai vrea fără 'ndoială
Ka să ți resbăni așșpra avelăi че te 'nșeală?
Respănde!

FLORIZINA.

Vai! mă lasă, eș vâză kă sșnt într'un
Minșt d'a mi perde mintea.

RADU ARMASU.

Eș viș să te resbăn'
D'o feară-a kășăi mănă a vrăt să desfrânzeaskă
Kășșna ta 'nflorită pe frântea-ți fecioreaskă,
Mi kare-a rîșă d'amoră-ți, m'akșm îmi bate jokă
De lakremele tale, че tă le versă kă fokă;
Pe kândă tă gemi, koplă, în sșferinți amare,
Văzîndă-l lîngă altă femeie, însă kare,
Kă toată strelășireai чеa mare, n'ar pștea
Să fîă-ășă frămoasă ka sșrioara mea.

FLORIZINA.

III kare-è resbœnarea ȕe-ai kœgetat a mî face?

RADU ARMASU.

O resbœnare krœntœ, prekœm drentœgiu plœce;
Kœci va sptœla-al teœ nœme m'amorsl teœ trœdat,
Stingîndœ-mî a sa sete în sœngeleî spurkat.

FLORIZINA.

Ax! ȕersle! ȕe sptœne! ȕe-œœzœ...

RADU ARMASU.

Ȑaci, nœ te plœnge,
Nœ vei fi tœ aȕeia ȕe vei vœrsa œstœ sœnge:
Sœ mœ fereaskœ ȕersl kiar de a kœgeta
Sœ întinezœ vr'o datœ k'o krimœ mœna ta!
Dar însœ-mî legea ȕerei îl jœdekœ de moarte,
Pent'r'o trœdare 'naltœ la kare lsase parte,
Smintîœl! dar drentatea ȕereaskœ l'a œjsœsœ.
Te mœlgœmesœi? resœnde!

FLORIZINA, œmindœ nerdatœ.

Nœ œm niœi œn resœnsœ.

SCENA V.

RADU ARMASU, BRAGANDI.

BRAGANDI, intrœndœ feritœ

Esti singœr?

RADU ARMASU.

Da.

BRAGANDI

Ei bine! doringa-ți se kșnșnș :
Lșî Romiel zîi astș-zî ktłťstorîș bșnș!

RADU ARMASU.

Nș te prișenș! vorbesșe.

BRAGANDI.

Așeasta ți va-șreta. (Ese).

RADU ARMASU, arșnkșnds-mî okîi ne xťrtîș.

Te dșvî! — Îl osîndesșe! — Țe vłzș! Mșria Sa!
(Askșnde xťrtia).

SCENA VI.

DOAMNA ELENA, RADU ARMASU.

DOAMNA ELENA.

Vezi, Radșle, șe bșnș mș afș kťtre tine,
Kș 'n șrma așelor vorbe de kari se kșvine
Șș nș mî adșkș a minte, viș a te priimî?

RADU ARMASU, înkînșnds-se.

Nș notș șș ți staș 'nainte fťr' a mș șimi.
De kťte ori, o Doamnș, askșnsș în șmbra șmîi,
Priveam kș șe blșndegș îđî priimea! șșnșmîi,
Te lșșdam în sine-mî, m'adese ori zîșeam
Kș șșb o Doamnș astș-fel noi tođî ne ferîșeam...

DOAMNA ELENA.

'Nainte d'a te dșșe, mezi, Radșle, mî mî șșșne,

Auî vrea sǎ scrie ce lăcră ai a 'mărgii k'ân jâne
Pe care nǎ 'l scrii vinei, niçi kǎ 'l kânosçi, ce zikǎ,
Ţn omǎ ce niçi o datǎ nǎ pî a fâkât nimikǎ?

RADU ARMASU.

Doresçi sǎ scrii kǎvîntǎl ce îmi desteanţǎ sra
Asănrăi? voiş resnânde kǎ kânlǎ saş kǎ gǎra,
Kǎm veî voi. Dar omǎl de care îpî vorbeskǎ
E kobeia viegei mele, d'aveia îl sreskǎ.
Da, îl sreskǎ de moarte, kǎçi m'a tîrît în valea
Săsninelor amare, kǎçi m'a 'mbrăncit în kalea
Păkatelor de kari adese m'am mǎstrat.
Ţreskǎ mi kiar pǎmîntǎl ne şnde a kǎlkat,
Mi totş ce face parte dîn el, sreskǎ mi nînţ
Kiar lăkrǎl care este atînsǎ de a sa mînţ;
Kǎçi el   nentŗ mine, kǎm zikǎ, o kobe rea
Ce vrea sǎ mî pearţǎ viada mi ferichirea mea.

DOAMNA ELENA, sşrîzîndş.

Sǎ te aşţǎ altǎl, mi fîrţ sǎ te scrie,
Ar zice kǎ pî   kânlǎ aprînsǎ de poesie!

RADU ARMASU.

Nǎ rîde de dşrerea ce mintea-mî retăçi,
Nǎ 'nvenina şn sşfletş ce nǎ 'l poşî îndşlçi!
 pî pare kǎ mî   kânlǎ aprînsǎ de poesie?
Ei bine! care sşfletş de omş krezi ka sǎ fî
Sǎ nǎ se poatǎ-aprînde, o Doamna mea, vşzîndş,
Atăta fermekş mare, kǎm n'a mǎi stat de kîndş
Aş fostş femeî în lşme!

(Doamna Elena va sǎ fşgţ).

O, Doamn , n  te d ce,

Pe inima mea moartă ai înmăntat o krăce,
Dar ai zătat a skrie mi nămele kămplit
Avelăi ce ne dînsa amorul mi a krăcit.
Ai zis, rîzîndă, o Doamnă, kă sînt poetă, îmi pare,
Poetă năskyt din sră, kreskyt în resbănare:
Poetul kare țearkă restristă, desnregșiră,
Trădări neînțetate, krăzimă mi șmiliră,
Îmi află adenostul în valșrile mării,
Akolo mi poate stinge totă fokul desnerșiră;
D'o fi frikos, akolo el va nștea neră,
Saă, daka nă ă stănkă de kare s'ar feră,
Atșnă se poate face korsar, pirată de mare,
De va bștea în nentă o inimă mai tare.
Eă nă voiă fi din țeata eroilor plăpnăză
Șnre a mă face prada delfinilor flămănză,
Dar voiă avea kșragișl, mândria țea trșfame
Să mergă să mi sfarșmă kapul de bomba vr'șnășă nășe.
Mă dskă dar a mă perde din lșme, kăță, ișbindă,
Am fostă plătut kă sră, kăță, sșfletș-mă nștrindă
Frșmoase simtimente mi anlekări șnre bine,
Konțetșgeniă-mă astă-ză mi aă rîșă amar de mine.
Voiă pșrșsi dar mării o viașă de pirat,
Kăță fșă șn înger negră de soare fșlgerat.
Dar mai 'nainte înșă voiă face ka să neagră,
Din okiă meă m'ăi lșmiă, ațea kămplită feară.

DOAMNA ELENA.

Smintitșl! dar krezi înșă kă el s'ar sșțimîntă,
Saă kă v'avea vr'o grije d'ameninșarea ta!
Țe i nășă, el onșne la krăda-șă resbănare
Țăria sa de sșfletă...

RADU ARMASU.

Dumeartă încherkare!
O Doamnă, plânge'l, plânge'l, că i va ptea prea mîltă!

DOAMNA ELENA, înaintîndu-se dînsul.

Kstezi? Dar eă nu 'l apără?

RADU ARMASU.

Țîrziș!

DOAMNA ELENA, în sine.

Văi! ce askăltă!

RADU ARMASU, așteîndu-se o xrtie Doamnei.

Nu vei ptea să 'l aperi de mîn' achestăi jăde.

DOAMNA ELENA, smîlgîndu-se xrtia din mîna lui Radu Armăș, mi dăne ce mi arănkă oki! ne ea, dîndu-l-o înapoi.

Ha! ha! estî jăkăria ărsitei tale krăde!
O, estî de plînsă! Săii cine e prada astei legi?
Țitesce.

RADU ARMASU.

Drente ăersă!

DOAMNA ELENA.

Akăma îndelegi?

RADU ARMASU.

Pe mine!... Dar sînt înkă eă kănitănsî mare
De Dorobanș? nu dînsul...

DOAMNA ELENA.

Suneai de resbnare,

A fostă o vorbă nămai?

RADU ARMASU.

Pe steaoa mea citeam

Kă n'o să mor 'nainte d'a mi resbna. Mai am
Timnă.

DOAMNA ELENA.

Vezi să nă se 'ntîmple ka zeł resbnării
În inimă-ți să'nalge altarul remăskării!

RADU ARMASU, dăkindă-se.

Ei bine! Vom vedea-o.

DOAMNA ELENA, emindă mi ea.

Tă îmi vei resbna,

Dar fărta ta oarbă eă voiă întîmna.

SCENA VII.

O stradă în dosul palatului. — Peste drumă de dînsul se vede o
căsuță simplă. — Este noapte întenească. — La o dențătare, se
vede un fanar a căruia lămină e ne jămătate stinsă.

RADU ARMASU, bătîndă la ușa căsuței.

Deskide!

SCENA VIII.

RADU ARMASU, OMUL DIN RESPÎNTE.

OMUL DIN RESPÎNTE, emindș.

Ține este ?

RADU ARMASU.

Nș mș kșnosșî, bștrșne ?

OMUL DIN RESPÎNTE, klștindș din kanș.

Adșcherea aminte   totș  e m  mai remșne !
Da, te kșnoskș.

RADU ARMASU.

Fș bine pșgin' a m'askșlta,
Voiș șș    vorbeskș d'sn lșkrș  e n'ai pștat șita.
Șntș patrș an  de zile de kșndș te 'nșrșuinasem
A mș skșpa d'o fiarș ne kare o aflasem
R z ndș de mine, kare vșzș  mșlg  mșritori
A se t r  'nainte-m  ka nis e t r tori ;
D'o fiarș  e m  propșse  n minte șș m rșpeaskș
A viege  mele razș din stea a ei  ereaskș.
Ama dar  ntr'o noante, te-a  dșs m  te a  askșnsș
De ok    elor kari m  'n șmbr' ar fi pștrșnsș,
  i te-a  ferit de fokșl kș kare resbșnarea
Ar fi trșsnit ne kanș-  , afl ndș  kșgetarea.
Dar nș-  destșl, avșsem  kșragis 'ntr' 'ajștor,
  a  dat șn fokș asșnra a elș  trșdștor
 e se kredea fer e la koasta trșdștoare .
    mșlgșmeskș ; dar  nș voin a șrsitoare 

Nș te-ajstase astș-fel, kъчї...

OMUL DIN RESPÎNTE,

Ea 'l a apțrat,

Шї el nștș sș fșgș.

RADU ARMASU.

Dar însș n'a skșpat:

Întșnevimea nonșїї m'orbirea lșї ȕea mare
Цї 'l a adșs în mșnș.

OMUL DIN RESPÎNTE,

Din reaoai întîmplare!

A vrșt sș skane vșlnea, lșnd'o la mїȕior
De kșrsa ȕe i se 'ntinse, m'a dat de vїnștor.

RADU ARMASU.

Dar mai îndemșnatikș de arma ta stșngȕe,
Tș ai fșkșt aȕeia ȕe n'a nștșt ea faȕe.
Nș șї voiș șita aȕeasta... Akșm, în nentșl meș,
O natimș-altș noșș s'a destentat, mї eș
Sșnt prada asteї natimї ȕe fșlgerș în mine,
Шї vșzș kș totș aȕeia-șї șrsitș se kșvine
A se 'mulini m'akșma. Tș estї bștrșnș, nimikș
Nș șї voiș askșnde șїe. Dar însș, vai! ȕe zikș!
Voї vestezișї d'al ierneї vїntș reȕe plin de ȕeașș,
Kș albitșra 'n frșnte, kș inima de ghiașș,
Nș kredeșї șnșї jșne anrinsș mї arzștor
Kșndș vine sș vș șușїș prșpșstїї de amor.
Dar eș ișbeskș, ȕe mї pasș! mї șї șușїș k'amї fi în stare
Sș vїnzș mї ȕer mї șșfletș m'al zileї dșlȕe soare...

OMUL DIN RESPÎNTE,

Vorbesce dar o dată.

RADU ARMASU.

Stăi dar, mi ăi voiș vorbi.
Askultă, ȕeark'a mî sune kă nă mă va isbi,
Mi eș amî fi în stare să morș atșnăi de dorșî;
Să mî sună kă mă izbesce, mi voiș mări d'amorșî,
Voiș nătimi, vezî bine, într'amîndorș sorgî.

OMUL DIN RESPÎNTE,

Ama dar nă-è greș lăkră s'alegî din dorș morșî:
Or kăm ar fi o moarte è moarte totș d'asna.

RADU ARMASU.

O sriș, dar amî vrea însă să n'alegș ne nișî sna. —
Askultă dar să afi; izbeskș, prekăm ăi am sunș
Șn înger de femeieș ȕe este mai presș
De toate ȕele alte prin frămsșegeai rarș,
Prin nșmele de kare se băkră în ȕarș;
Dar sunș mî face șmbră akăm ne lîngă ea;
Ei bine! astă șmbră, aȕeastă kobe rea,
Eș amî voi să neară azi dintre ea mi mine,
Ȑș estî omș de kredingș, eș mă înkreșș în tine.

OMUL DIN RESPÎNTE,

Mi ȕe-am să fakș?

RADU ARMASU.

Aȕeasta: să mî fi resbăntor,
Ȑănoî să mî ȕerî resplată ȕe ăi voiș fi dator.

OMUL DIN RESPÎNTE.

Să te resbună? de vine? cândă? ce fel?

RADU ARMASU.

Nă sții încă?

Nă ții am nămit eă oare ațea kămplită stînkă
Ce 'n valșrile vieții-mi, askănsă anî întregi,
M'ameninșă zi noante a mă 'neka, 'nșelegi...
(Într'ăestă minșă se vede șn vel-kănită de seimeni kă patră sel-
meni trekîndă în fîndă șcenei).

Dar, ce așă!... asteantă...

(Ese).

SCENA IX.

OMUL DIN RESPÎNTE, singur.

Kăi kaskă ear mormîntă!

Nelegisită! astă-fel a fostă de kăndă nămîntă.

De 'l amî fi dat ne fagă lăi Basarabă akăm...

Dar el m'ar rekănoasă neapărat; o! kăm

Să nă mă rekănoaskă! Astă semă Matei îl șvie!...

(Redikă legătă de ne frănte mi năpîndă kă măna șn semă vî-
nătă de forma șnei kășă).

O noante-afărisită! blestemă, amar, șrgie!

Kăndă trista lăi orbire îl dăse a kădea

În măinele armate ațelsă ce 'l năndea!

Dar măltă măi tare înșă, din măinele-mi se trase,

M'apăkă, mă șăpăne kă bragelei vînoase,

Îi frăntea mea kă vîrfă nămnalsăi krestăndă,

A năș ne krestătă o nălbere, 'nsemăndă

Ațeastă kășă neagră șăb koama mea albită.

Аша, vezî şmea 'cheia

Din dreanta?

OMUL DIN RESPÎNTE.

O vîzş bine.

RADU ARMASU.

Acheasta î este keia.

Toğî oamenii akolo dormş greş, eş 'î am fîkşt

Sz doarmz 'n vise d'aş p'şn moale asternşt.

Ama dar, întrz 'n întrz, mi veî vedea kş çine

Ai sz glşmesçî akşma. El doarme 'n patşl lşî...

(I dz şn şşmnał)

Astş fer înfîntş în nentsî...

OMUL DIN RESPÎNTE, lşşndş şşmnałşl.

Dar bine, 'n nentsl kşî?

RADU ARMASU.

Lşî Romiel!...

OMUL DIN RESPÎNTE, kşzîndşl ferşl din mşşnz.

O çerşrî!

RADU ARMASU.

Çe! nş şî am şşşş?

OMUL DIN RESPÎNTE.

Glşmeaî...

Nş te-am krezşt!...

RADU ARMASU.

Tş tremşrî, îşî pere fađa, çe-aî?

*

OMUL DIN RESPÎNTE.

„Ce vreî sã am, o sântã, cereaskã bunãtate!
Nã face fericiiri kãsnã de nãkate.
Mã vezî kã mî nere faãa, de ce mã 'ntrebî, ce sviî!
Dar vreî s'armezî sn tatã aspnra snã fiið.
Aflamî ce am? Akãma dũ-mî voiã a mã dũce.

RADU ARMASU.

„Hi el, krezi k'o sã skane?

OMUL DIN RESPÎNTE.

Te jãrã ne sãnta krãce!..

RADU ARMASU.

Aceia de ne frãnte-ãî?

OMUL DIN RESPÎNTE.

O, Doamne! sãnt nerdt!

RADU ARMASU.

A! ce kredeaî, smintite, kã nã te am kãnoskãt,
Kã nã sviî çine te-aflî? Te askãndeaî de mine,
Krezîndã în amãgirea-ãî kã nã te sviî, ei bine!
Te sviî mî potã akãma...

OMUL DIN RESPÎNTE.

Nã, pentrã Dãmnezeî!

Te rogã, aibi îndãrare de kopilamãl meş!
„Ce mãlgãmire aflî ka sã mã favî a plãnge?
Askãltã-mã, de ãî trebã neapãrat vr'ãn sãnge,
Îãî daş p'al meş, dar lasã'l ne el a mãî trãi.

Nș ȝi am fêkșt nimika în kșt de a voi
Sș mî daî lovirea asta! Eș nș ȝi çerș, vezi prea bine,
Niçi drentșl, niçi argintșl, niçi xaina dșne tine,
Dar çeia çe ȝi voiș çere, è d'a mî vedea skșpat
Pe fiș-meș nentrș kare tș lakremi n'aî vșrsat,
Niçi n'aî veghiat zi noante la kapșl, în piçioare,
Fșr' a dormi...

RADU ARMASU.

La drakș! çe strigî așa de tare!
Veî destenta ostășii, ne vor împresșra,
Șii vaî! de noi atșnçia!

OMUL DIN RESPÎNTE.

O, nș te sșpșra
Dak'am vorbit mai tare; dșrerea mș orbesçe,
Șn tatș kare mî perde pe fiș-seș se smintesçe,
Nș șçie niçi çe façe. Nș îndelegî çe mșnçi
Șntș nentr'sn bietș pșrinte d'a perde-șn fiș atșnçi
Kșndș l'aflș dșn'o lșngș amarș desșșrgire!
Dar, çe fel! nș krezi înkș, nș aî avșt în șçire
K'açesta este fiș-meș, din sșngele-mî nșskșt,
Kș de trei ani mai bine eș nș mî 'l am vșzșt!
Dar te kșnoskș eș, lasș, n'aî inimș sșșrkștș,
Ka sș te kreșș în stare a desșșrgi șn tatș
Bștrșnș d'șn fiș çe singșr îl ȝine pe pșmîntș.
Așa è? sșșne-mî, sșșne-mî kș nș vorbeskș în vîntș,
Șii kș sșgeata morșii în el nș veî înfige.

RADU ARMASU.

Miî trșsnete din çerșrî! încene ear sș strige!

OMUL DIN RESPÎNTE.

Ns blestema, askeltz mi jdekz mai drentș,
E timpș de kndș il kastș, sntș anî de kndș l'astentș,
Pe viskole mi ploaiz, din ziori mi pînz searz,
Pe ghiersrile ernei, pe soarele de varz,
În mizloksl kldreî din lna lîi kntor,
Ferindz-mz de lme, w'adese mșritor
De foame mi de sete, ka s'afiz-șn fiș ne kare
Veî sz'l rnpesvî din sînz-mî kș-atzta ne'ndsrare,
Și sz mi 'l smșlgî din brage ama flr' de kvîntș,
Din restate nșmaî... Eș însz kare i sînt
Pzrinte voiș sz 'l apzrș de lmea kiar întreagz,
Mz dșkș sz'l ieaș kș mine!...

RADU ARMASU.

Ns va sz îngueleagz!
Smintitșle! kșnoasze kș n'am de kzt sz zikș,
Kșm svîi, Mzriei Sale, o vorbz de nimikș
Ș'atznpî...

OMUL DIN RESPÎNTE.

Matei!

RADU ARMASU.

Alege! kșrîndș, or kanșl lîi
Saș amîndozș! sșzne!

OMUL DIN RESPÎNTE, lșndș pșmnalșl de jos,
mi pșvîndz-se în kalea lîi Radș Armasz.

Stși, pîn'akșma fșî
Șn verme la pîcioare-pî tîrîndz-mz kș frikz,

Dar şit-te la mine, din verme, din nisik,
Eş m'am fâkşt şn şearne țe potă a mă lănta
Tşrbat, m'astentş minştł ş şrş asşpra ta,
Ş te pştrşnzş kş darda țea plinş de venine,
Ş'apoı ş şşgş kş 'nyetş totş şşngele din tine!
Ş nş faşı vr'o miskare, vr'şn semnş saş vre şn pasş,
Kşşı braşş-mı è asşprş-şı armat şı nş te lasş,
Kşşı ferş teş kş kare aı vrşt ka fşrş minte
Ş'armeş asşpra fiş-seş o mşnş de pşrinte
Akşma eatş'l, veşı-'l, se 'ntoarçe-asşpra ta;
Or fş țe îşı voiş şşşne saş nş mş askşta...

RADU ARMASU.

Nş mai şriga, vorbesçe.

OMUL DIN RESPÎNTE.

În doşş-zesh minşte,

Ş îmi adşşı ne fiş-meş.

RADU ARMASU, vrîndş ş se dşkş.

Eı! lasş-mş dar.

OMUL DIN RESPÎNTE.

Nş te

Miska, tş îmbli, poate, ş mş înşelı, vş şşış
Pe voi țeı marı aı lşmıı, mı s'a 'ntîmplat ş fiş
Kş eı în daravere kşndş bşne şı kşndş rele,
Şı ş 'i kşnoskş în felşrı de 'mşrejşrşrı prea grele:
Kşndş s'aşş 'n vr'o nevoış îı veşı kşm se tşreskş,
Promitş kiar lşmea toatş, se roagş, lingşşesşkş,
Komşştimesş kş soartea-şı, şı kşndş le vine bine,
Nş vor ş te kşnoaşş, şı şı rıdş amar de tine.

RADU ARMASU.

Așa dar ce remțne akșma de fărct!
Tș nș te 'nkrezî în mine, prekșm am pričenșt.
Ei bine! dar atșnchia...

OMUL DIN RESPÎNTE, dșne ce a kșgetat pșșin.

O Doamne! dș-mî nștere,
Și lșmineazș, Doamne, p'șn tatș kare pș cere,
Șn ajștor în kontra așestșî omș kșmnlit,
Ce vine șș mî rșneaskș șn fiș așa ișbit,
Toiagșl bștrșneșșî-mî...

(Lșșndș de mșșș ne Radș Armășș mî iutșndș în kșșșșș).

Așteantș!

(Emindș kș el mî dșndșî o știklșșș).

Iea îndatș

Așeastș bestșrș, mî bea-o, ea îmbatș
Întîiș, apoî adoarme, ne șrmș, k'șn kșvîntș,
Ea prelșngesșe somnșl ka șel dintr'șn mormîntș.
E șn venin prea ager, mî kare totș d'ășna
Dș moartea șea mai iște. Mai am mî înkș șna
Kș kare taiș nșterea așelia d'întîiș.
Bea fșrș vre o teamș, mî dș-te, eș remîiș:
În doșș-zeyî minște te-aștentș așî 'mprekșș
Kș fiș-meș, mî atșnchia din bestșrș bșșș
Îpș daș șș beî, iar daka te voiș vedea 'ntșrnat,
Or fșrș el, saș poate kș brașșl înmarmat,
Te lașș în ghiara morșșî șș șrli ka șn kșșne.

RADU ARMASU.

Dar kșgetș, la drakș! așteantș pîșș mșșne,
Akșm...

OMUL DIN RESPÎNTE.

Bea, zikă, îndată, de vreî ka se trăschi!

RADU ARMASU.

Пѣгъне фѣгъ съфлетѣ, nelegisit че eschi!
Dar nă te temi kă poate să kazî în astă groapă
Че mi sanî...?

OMUL DIN RESPÎNTE.

Destăle vorbă. Bea daka vreî, mi skapă.
D'ameninchi nă mi pasă; tă estî kare-ai kăzăt,
Tă singur. Beî? resnănde!

RADU ARMASU.

Ox! unde s'a văzăt
Mai mare nebăniă dekăt a mi da kăgitsi
Neoasnelă seş!

OMUL DIN RESPÎNTE, înălguândă-mi pămăntul.

Bine! Nă beî?

RADU ARMASU, la o parte.

Nelegisitsi! —

O vorbă, stăi...

OMUL DIN RESPÎNTE.

Niăi şna, saş mori de măna mea!

RADU ARMASU, lăzândă stiklăga.

O cherăi! Dă-mi! (dăne че a tras stiklăga dela gără).
Asteantă! dar daka kiar voiş bea,

De unde potŃ kŃnoasŃe virtŃtea chelei alte?
De unde sŃiŃ kŃ fiŃ-teŃ, avŃndŃ kŃvinte 'nalte
D'a se feri de mine, mŃ va'nsoŃi aŃi?

OMUL DIN RESPŃNTE

SŃ Ńi resineskŃ prepŃsŃl Ńe Ńi se nŃlŃŃi:
SŃre 'nkredingare-Ńi, eatŃ, mŃ jŃrŃ ne astŃ kŃŃŃe
KŃ veŃ skŃpa ŃdatŃ Ńe tŃ mi 'l veŃ adŃŃe.

(SŃrŃŃ kŃŃŃe din vŃrfŃl bastonŃlŃi seŃ de fer).

RADU ARMASU.

EŃ beaŃ, sŃ Ńi dai kŃvintŃl lŃi DŃmnezeŃ din Ńer
Ţi omeniriŃ, daka mŃ veŃ lŃsa sŃ per.

(Bea mi ese).

SCENA XI.

OMUL DIN RESPŃNTE, singsr,

NŃ mi nasŃ, el nŃ poate ka sŃ mŃ dea de ŃaŃŃ,
KŃŃi sŃie bine-atŃnŃia kŃ nŃ mai are viaŃŃ!...
Dar Ńe aŃzŃ! Ńn sgomotŃ de arme, de ostasŃ!
SŃ ne ferim mai bine, vŃzŃ sŃmŃ de arkasŃ.

(Ese).

SCENA XII.

RADU ARMASU, desnerat.

ŢrsitŃ foarte kŃŃŃ, stea neagrŃ mi fatalŃ!
ŢŃŃŃŃl de a searŃ plekŃ din kapitalŃ!...
KŃŃi sorŃ-mea saŃ Doamna, Ńe nŃ'l pŃtea lŃsa
SŃ nearŃ, Ńl trimise la o momŃŃ-a sa.

O țerșle! se kade sȃ kazș în kȃrsa neagrȃ
Țe o'ntisesem altor! O! Provedingȃ 'nteagrȃ,
Dar krȃdȃ! Țe vȃzș! fiara! mii dȃnsel m'a lȃsat!
El nȃ se vede, șnde-ȃ? S'a dȃs, o, sȃnt trȃdat!

(Se șitȃ la orlogiș seș).

Maĩ am vr'o ȃinyĩ minște de viașȃ...

(I se indoiesȚe kornel).

Eatȃ... eatȃ...

Eș tremșrș....

SCENA XIII.

RADU ARMASU, UN VEL-CAPITAN DE SEIMENȚ
CU PATRU SEIMENȚ.

VEL-CAPITANUL, oamenii lor seĩ.

Țȃnegĩ mȃna ne trȃdȃtor indatȃ!

(Seimeniĩ il apȃkȃ de brage).

RADU ARMASU.

Șii kare mĩ este vina?

VEL-CAPITANUL.

Aĩ înȃelat ne Domnș

Țrintȃ'o trȃdare falsȃ; aĩ kȃfȃndat în somnș

Țe oameniĩ aȃestȃĩ palatș, kȃȃĩ îmbȃtȃndș'ĩ,

Vrȃșii a șii șrzi în șmbrȃ komplotșl teș trȃdȃndș'ĩ,

Aĩ reskȃlat în ȃarȃ, prin baniĩ Țe-aĩ vȃrsat,

Dorobȃngimea toatȃ; a searȃ-aĩ kȃtezat

S'adȃȃĩ ne Doamna 'n stare a șȃșpina, a plȃnge;

Nȃ șii aș ajȃnsș atȃtea kȃzȃmĩ, vȃrsȃrĩ de șȃnge,

De nȃ le-așde șȃșl fȃr' a se șimi;

Destȃl; akȃma vino resȃlata-șii a primi.

RADU ARMASU, arşnkânds-mî cea din şrmă k-
ştătsră asşnra orlogişlş seş kare i kade din mănă.

Mergî mî resnşnde ʒelşî ʒe te a trimis ast'dată
Kă fantele-mî trekşte şşnt resnşştite; eată
Minşţel meş din şrmă akşma a şşnat;
Mergî, nş mă temş de moarte, kăʒî şşnt înveninat.
(Kade).

ACTUL IV.

Salonul Doamnei.

O încăpere ovală. — Tavansul plin de figuri în reliefuri. — Șn lăstre aurinsă, suspendată de mizlochi tavanului. — În dreapta, o sofă lungă acoperită cu katifea roșie cu vâșcă de fir alb. — Tapete asternute din aintea sofalei. — În câte patru unghiuri ale salonului, câte o piramidă de flori. — În fund, o șeză care dă în bătărie Doamnei, cu cortine roșii de mătase, cu vâșcă de fir alb. — În fundul bătăriei se vede un iconostas de argint cu o kandelă de aur aurinsă. — De amândouă părțile șeză stă două șezășii ținând în mână darde cu cruci pe fer în forma crinului, mi cu koadele îmbrăcate în roșu. (Acesta, când intră Doamna în salon, trece în bătărie de cea altă parte a șeză). — Pereții acoperiți cu stofe de aur. — În dreapta mi în stânga șeză din fund, ferestre cu decorurile salonului domnesc. — Șeză în stânga. — Tot în stânga, mai în fața șeză, o masă rotundă de sideș, cu darrie pe dină mi o lampă aurinsă. — Fotolii de stil de mai șez oglinde, șezănele de șezăntă kandelabrele, etc.

SCENA I.

MATEÎ BASARABU, DOAMNA ELENA.

MATEÎ BASARABU.

Eleno, adineaori te-ai nlnşş kş drentş de mine
Kş nş mai viş k'alt'datş a mai medea kş tine;
Kş te-am şitat kş totşl; dar însş nş şii kşm
Mergş ęele din nşşntş, mi mai vřtos akşm
Kşndş ęara-ę sfşmiatş de tşrbşrşri prea grele,
De n'am nşţt şş mi kastş niş kiar de ale mele
Griş mşlte d'ale kasei, mi şii alte datorii.
Te poş mira ş'akşma vşzřndş-mş, kşndş şii.
Kş aş aveա kşvinte mai mşltş şş fşgş de tine...

DOAMNA ELENA.

Nş te 'ngelegş!

MATEÎ BASARABU.

Eleno, askşltş-mş, şii bine,
De kşndş şşm řn-přşşş, tş n'ai nşţt vedea
Abaterea-a mai mikş řn'azř din partea mea,
Saş ęel nşşřn vr'o şmbrş de vr'o nemşlyşmire
Şş tşrbşre vr'o datş şşşina-şř fericire.

DOAMNA ELENA.

Altş frate mi protektor n'am dşşne Dşşmnezeş.

MATEÎ BASARABU.

Kş toate astea...

DOAMNA ELENA.

Ce fel!

MATEI BASARABU.

Tu m-ai înveli!

DOAMNA ELENA.

Cer! e?

MATEI BASARABU.

Tu!

DOAMNA ELENA.

E, Matei? vorbești; nu te 'nțeleg!

MATEI BASARABU.

Se vede,

Dar însă este astă-fel.

DOAMNA ELENA.

Îți ai pătât a crede
Acesta? mi nu judeci că poate m'ai negrit
Acei ce înainte-ți m-ai vor fi asprut?...
Matei, Matei, vezi bine că cine ai a face,
Îți 'ntîmpină scandalul ce îmbli-a m-ai desfăce
De soggul m-ai mi Domnului în vr'o fatală zi!

MATEI BASARABU.

Nici e nu potă akuma a te 'nțelege; zi.

DOAMNA ELENA.

Nu m-ai priveni? Acela ce-a kștezat s-ai vi

A mǎ negri în oki-șii prin astǎ kalomniǎ
Avǎ nerǎșinarea de a mî propǎșne...

MATEÎ BASARABU,

Tacî!

Femeiǎ, îșii șii totǎl! Destǎl.

DOAMNA ELENA.

Dar nǎ mǎ 'mpacî,

Mǎria Ta kǎ astǎ tǎcere 'njositoare,
Çi voiș kǎ dinadinsǎl sǎ șii çerș o resbǎnare
La kǎte mî face fruntea 'nainte-șii a romi,
Șii înaintea Ismei!

MATEÎ BASARABU.

Krezș kǎ va rezșii

Veninsǎ meș de șearne sǎ kǎrgǎ kǎ țǎrbare
Pe mǎna çe se 'ntinse s'ating' a ta cnoare.

DOAMNA ELENA.

Șii' apoi va fi açeasta de datoria ta!

MATEÎ BASARABU.

Mǎ jșrș dar ne kǎvîntǎ-mî kǎ nǎ veî astenta.

(Bate de trei ori kǎ koadă sabiei sale pe pǎrketș. Șn Anrodș intrǎ).

SCENA II.

CEÎ DIN SUS, APRODUL.

APRODUL.

Mǎria Ta mǎ kiamǎ?

MATEÎ BASARABU.

Iea-ui cheata, mi te dă
Să prinzi ne căpitanul de doroban^ui akă.

DOAMNA ELENA, pînîndu-se înaintea aproadăi.

Dar ce fel! eă vîză bine că nă ne îngelegem;
Ce ară a face dînsul!..

MATEÎ BASARABU.

Pe şrmă le alegem.

DOAMNA ELENA, la o parte.

Pe şrmă! ce mai poate! — Matei, estî retăcit,
Nă este că pătîndu, eă alta ui am vorbit...

MATEÎ BASARABU, k'şn sşrîsă satirikă.

Nă-è niçî o retăcire, Eleno, ui daş kşvîntul,
E Romiel kşpnabil, respektă-mî jşrămîntul.
Tă 'l înkărkamî kă şra-ui, ş'akşm veî să 'l deskarçî?

DOAMNA ELENA.

Matei, tă ai şn sşflet, nă jşdeçî că 'l înkarçî
K'şn sşnge drentă? Îmî vine să kreză... ba nă, se şcie
Ce inimă de înger tă ai, ce krestinie;
Întoarce-ui dar kşvîntul, n'am niçî şn interes,
Dar n'amî voi să moară pentr'şn neîngeles,
Kşndă şciă că este altul kşpnabilul de kare
M'am plînsă!.. Întoarce-ui vorba, Matei...

MATEÎ BASARABU.

Ce! o kălkare!

Îmi zică să 'ntorkă kvîntul, Eleno, tu o vrei?
Dar nu sîntă cînci minste de kîndă, în okii mei,
Ferbeai de tsrbirare, cherînd-mi ajstorsul
Prin kare vreai să pî aneri virtutea de amorul
Acelăi făr' de lege!

DOAMNA ELENA.

Nu fi atîtă de kîndă!
Matei, dă-mi astă-mîntă kă lakremi să pî o zdă.
Mă jseră ne konsvîingă, ne Dămnezeul meș,
D'askenză vre o trîdare în aste lakremi ex!
Astă pentă atîtă de aspră nu pîl amî fi krezat,
Văzîndă-mă plîngîndă ... dar kîndă ai fi sîist
Kvîntul ce mă face a'l apăra, ai sîsne
Kă am dreptate!

MATEI BASARABU.

Mare! un omă ama de jșne?
O tală sîbgire ce ai pstea s'o frîngi,
Un kapă atîtă de mîndră, nu merită să'l plîngi,
Nu merită să'l plîngă femeia kîndă ă jșnă!

DOAMNA ELENA.

Îi kîndă ai sîi, ai plînge kă mine din nreșnă!
Sîntă șnele mistere ne kari čineva
Nu poate ničî o dată a le-areta kșiva;
Nu înțelegi ačeastă? Eă nu voiă kă să moară,
E un sekretă, mă krede, ne kare-o dinioară
Îl vei afla.

MATEI BASARABU.

Ajșnge! mă faci să neșneskă.

DOAMNA ELENA.

Te jurs n'a ta nstere, ne skasnsl domneskš...

MATEI BASARABU.

Și eș jrasem, Doamnă, dar ne ceva mai mare
Dekătș n'a mea domniș, jrasem ne onoare.
Așa dar te ssnune la soartea ce s'a skris,
Kșch nș mai notș întoarce așeia ce am zis.
De veș sș vii kș mine, eș plekș kiar astș searș
La kșrtea dela Argemș, sș treakș astș boarș
Ce đara vırtezesce. Поцї kiar a te rșga
Și pentrș mșntșireaș, kșch el řmș sșbjșga
Și inimș mș sșflet mș totșl pentrș tine,
Pentř 'Nșldimea-đi, Doamnș!

DOAMNA ELENA.

Așa, Matei? prea bine!

MATEI BASARABU.

M'ameninđi?

DOAMNA ELENA.

Nș te-ameninđș, dar bșn ę Dșmnezeș!

Î va-apșga...

MATEI BASARABU.

Și çine va kșteza?

DOAMNA ELENA.

Kiar eș!

*

MATEÎ BASARABU.

Eș nș te-amî blestema.

Dar șra mea nș minte, ea nș mș retrșesșe.
Askșltș-mș, Eleno, mi 'n fașa mea privesșe:
Astș omș șe îl desșnegșșî șî a fostș mi el amantș,
Așeastș spadș frșntș a fostș de diamantș;
P'așeastș frșnte tristș se resșfrșngea o datș
Al bștșliei șșlger; atșnșî fș kșșșnatș,
Akșm ș smilitș, nș poate-a te-așinta.
O vezî kșm se tșrasșe pe dinaiutea ta?
Se pleakș sș se 'nkine, sș șî kazș la pișioare...
Așa vreî tș? ei bine! șî aî rșșș d'a mea onoare;
Dar daka resșșnarea-mî la șîntș va kșta,
Șșii tș șe șî maî remșșne?... inokrisia ta!

DOAMNA ELENA.

Șși kreșî dar k'o femeîș pe kare aî kșles'o
Din pșlbere, din șmbșș, pe kare aî ales'o
De soașa vieșșei tale, instinktș đșmșzeeskș,
Ka s'o înalșî în șrmș pe tronșl teș domneskș,
Ar fi pștșt sș șite atșta bșșștate,
Șși sș șî trșdea amorșl, kredinșa!... de se poate
Așa nelegișire!... Dar daka tș, vșzîndș,
Din pșșktș de omenire, pe soașa ta șerkîndș
Sș șî șearș ajștorșl șșre a skșșa de moarte
P'șn bietș konil șe poate ar merita-altș soarte,
Șși daka tș atșșșia aî krede 'ntr'șn momentș
Kș-ș o trșdare 'n fșșdșl așestș simtimentș,
Atșșș, te plșngș din șșflet! Eș takș, fș șe te 'nvașș
Nestremștatș-șî kșșetș, șșide or șe viașș
Îșî fașe neastîmșșș, nș mș 'ntreba, Mateî,

Vreî sînge, varsă sînge, estî Domnă, fî or Țe vreî;
Eș mă sînsîș la toate kauriviele tele,
Kîndș vei vîrsa vr'în sînge, vîrsș lakremele mele...

(Vîzîndș kă s'a dăș Matei Basarabș în preșnă kă aprodșl).

Dar Țe!... s'a dăș d'aicea!... eș singur-ăm remas;
Nă 'î am vîrst!... orbire! n'ami fi nstst să 'î las'!...
Ax!

SCENA III.

DOAMNA ELENA, FLORIZINA.

FLORIZINA.

Doamnă!

DOAMNA ELENA, spîimîntată.

Florizino!

FLORIZINA.

Țe-aî, Doamna mea, vorbesȚe,

Respînde-mî!

DOAMNA ELENA.

Florizino!

FLORIZINA.

Nă vei să mî sîșî, trîesȚe?

DOAMNA ELENA, vîtîndș-se în prejîr.

TîȚere! vin' kă mine.

FLORIZINA.

Dar înde? eată, viș!

Țer!

DOAMNA ELENA, tirînd'o.

Vino dăne mine; de ce mă 'ntrebî!... eș s-ciș?
Aî s-ț skăpăm mai îste, saș mergem amîndouă
De lakremele noastre s-ț ne svîntăm ka două
Fontăne blestемate ce fokșl le-a sekat,
Ka două rîșrî kari șn trăsnetș le-a șskat.

SCENA IV.

ÎNCHISOAREA DELA TURNU.

O înkăpere rotsndă de neatră, o parte din kare è akoperită
pe din întră kă mășkiș. — Șs o fereastră pătrată kă zebrele de
fer prin kari pătrunde o rază de soare. Partea de jos întănekoasă.
Șn omș în feare mi într'șn kostămș foarte simnls se vede șezîndș
în fândșl înkisoarei în dreapta, kă kapșl plekat pe pentș.

RADU ARMASU, redikăndș-mî kapșl.

Eî! eată-mă akăma întorsș la viașș eară!
Trăeskș, dar ce traiș, Doamne! șnt într'a morșii
ghiarg!

Așî fi voit mai bine a fi adevărat
Avel venin pe kare a seargă mi l'a dat!
Blestemș! nelegisire! de n'ar fi fostș el, poate
Așî fi 'mulinit akăma întăia jșmătate
A resbăntării mele, în lokș s-ț zakș de viș
Într'astă mormîntș de șpaimă, s-ț șșfer' mi s-ț s-ciș
Ce soarte mă asteantă, s-ț tremăr' l'a mai mikă
Miskare, mi s-ț mî bată totș șștletșl de frikă!
(S'asde șn șgomotș, Radă Armășș tresare).

SCENA V.

RADU ARMASU, BRAGANDI.

BRAGANDI, intrândă ne jsmzate, katre sentinela de la zme.

Dar îngelege-o dată, îgî snziş kă m'a trimis
Măria Sa...

RADU ARMASU, în sine.

Bragandi! — Tă estî? nă è vr'sn vis!

BRAGANDI.

Eă, Radăle; vezî bine, sânt înkă în pătere.

RADU ARMASU.

Vîi să mă skanî?

BRAGANDI.

Asteantă: veneam întîiș a gî cere
Să mî facî mî tă sn bine nrekəm mî aî fostă jșrat.

RADU ARMASU.

Țe bine krezi kă poate să fakă-sn arestat?

BRAGANDI.

Nă te mira d'aceasta: azî mie, măine gîe.

Țitesce astă foaiă, ne șrmă o sșbskrie.

Veî s'affi Țe konrinde? eă nă gî askənză nimikă:

Linseskă treî milioane din kasă, eă Țe strikă,

De vor ama de iste să daș o seamă bənă

De toată daraverea ce se făcuse 'ntr'o lăună,
Cu pontsările perei mi cu kondeisl tras
La kəmptna Drentăgi. Akəm nă mi a remas
Altă mizlokă de skăpare dekăt de a sabskrie
K'ai pūimit tă însă-șii asti banî din Visterie,
Ka să plătesci cu dînmii pe dorobanșii tei,
Șii să întîmpini rezl, prekəm a zis Matei.
De vei mări, o vorbă, estî apărât de lege;
De vei skăpa, atșnăia Matei, se înțelege,
Cu trebăse să kază din tronăi domnitor,
Șii tă n'ai kătre cine să fii resnșnzător.
Vom împărți atșnăia, ka fragi într'o snire,
A dălei noastre patrii frăgeaska mostenire. —
Akəm să viș la tine...

RADU ARMASU, înapoindăi foaia sabskrișă.

Na, ține foaia ta.

BRAGANDI, vîtîndu-se la dînsa mi pînînd'o în sîn.

Așa dar învetează d'a te mai întrista;
Rivalul teș se dăce cu-amorăi în preșnă,
Aveam drentate, sîșnei kăltorîb bșnă!
Saș poate nîn'akșma va fi mi dăș...

RADU ARMASU.

Țărziș;

Akəm ce mi pasă mie de este mortă saș viș!

BRAGANDI.

Știi să vedem de ții pasă; eș nă ții vorbeskă din vise,
Așeia kare moarteaî de la Matei neșise
E însă-mi ea, Elena, kăci a deskonerit

Amorul seş kş sor' ta, amor nelegisit,
Çe ađiđă a Doamnei feroaş gelosie
Şi trase dşne dînsa a lşi Matei şrgie.

RADU ARMASU.

Şrmeazş.

BRAGANDI.

Da, — askşltş : azî Domnşl va pleka
La Kşrtea d'Argemş, nîntş se va mai deskşrka
A şereî tsrbşrare. Akşm te 'nkredinşeazş,
Stefan şi kş Rakođi asteantş ka şş vazş
O singşrş miskare, o vorbş dela noi,
Ka şş trimiđş oaste în şarş amîndoî.
Azî se vorbea ne sigşr de tođi aî Vistierieî
Kş vor ka şş aleagş de Domnş al Romşnieî
Şe Konstandin zis Kîrnşl, de neamş Basarabean,
Nepotş de frate al astşi şi fişş al lşi Şherban.

RADU ARMASU.

Resşflş!

BRAGANDI.

Mai asteantş s'aszî desnodşmîntşl.

RADU ARMASU.

Kşndşş îmi vorbesçı de viađş, mîaszş rîzîndşş mormîntşl.
O! è tsrzişş!

BRAGANDI.

Dar mşine şi ts đî veî bate jokş.
Taçı, poamele mai bşne totşş mai tsrzişş se kokş.
Nş fiî în neastîmşşrşş, askşltş-mş'nainte,
Ş'anoî îmi veî resşşnde de đî mai adşçı a minte

De morte. — Astă-zî Doamna plîngea 'naintea mea
De kâte te fîkăse sî sîferî nentrî ea.
Da, o vîzî plîngînd, mi s'askîndea de lîme
Întreîndî-mî plînsul adese kî-al teş nîme.

RADU ARMASU.

Destîl, destîl, ajîngî-î, nî fî atît barbar,
Tî mî adîpî kî fere kreîndî kî mî dîi nektar!
Vreî sî mî deskriî o viîgî atîta de frîmoasî
Înt'rî minîstî kîndî moartea s'o gîstî nî mî maî lasî!
O inîmî de ghîîgî k'a eî sîî parî reş!...
Zîî kî komîtimesce la kâte sîferî eî!
Nî este kî nîngî! nî kîntî totî ce sîoîrî,
Eî va sî mî fakî moartea maî tristî, maî amarî.
Nî potî dar a maî krede la kâte mî se sîîî,
Kîî eî a fostî o fiîrî, saî eî sînt îî nebîî.

BRAGANDI.

Femeia dintr'o floare se skîmbî îî îrzîkî,
Îî earî din tîgroîkî se fîce o nîsîkî...

RADU ARMASU.

Dintr'astî-fel de dîîî vîse akîm m'am destentat,
Îî astî-zî vîzî kî okîî kî cheia che-am visat
Fî nîmaî vîşî.

BRAGANDI.

Eî bine! de vreî sî takî, zîkî basta,
Te lasî, fîîndî-kî este plîcherea ta aîeasta.
Dar îîs'a mea frîîî te va îînkredîîgî
Kî mîîî saî poîmîîî mî tî veî îîîîgî

Pe tristele răine ale 'nkisoriî tale
Altargi feriyiriî p'o înflorită kale.

SCENA VI.

CEÎ DE SUS, PATRU OSTASI.

RADU ARMASU.

Mîi eată kă sosîră mîi pîreodîi, kăm vezî,
 Aî ferîvîrîi mele! Akăm te 'nkredîngezî
 Kăm Basarabă traktează pe boerimea pîrîi!
 Prin intriga şrîzîră de oameniî vînzîrîi,
 El face ka să kază atîtea mîi mîi mîi
 De kanete alese a bîeteî Romîniî!
 Eî karî apîrîră aचेastă Romîniî
 De kăte orî fîsese kăzără 'n agonîră!...

BRAGANDI.

Ns ȕerȕeta, ȕi krede, mi tȕ ai Dȕmnezeȕ,
 Ns trebsi a te plȕnge!...

RADU ARMASŪ.

Nă scrii a plânge eș,
Mă aș zis să moră, urea bine, voiș merge drentă la
moarte,
Voiș sfări așea ce mă a fostă scris de soarte.

UNUL DIN OSTASI.

Armașule, pe semne, ești sârbat pe noi!...

RADU ARMASU, rîzînd.

Ха! ха! азї la dînșii! — Eș sngurat ne voi!

Dar cine sântei oare, fiind peşioase,
O mănă de gerînă ne nisce biete oare,
Abia înşflegite de bice mi de vin,
Tristi vermî lingînd pămîntul pînă kîte pînă
Spre a vî face 'ntr'însul o mikă lokşingă!
Nă v'a trekst prin minte k'avei vre o pătîngă
Şi voi spre a mî teme 'naintea voastră eş,
Kîndă nă pstei a mî face niş bine, mi niş reş?
Ha! ha! eş sî mî şpîră p'n kîne kare latră,
Şi pentru kare are totă omş kîte-o peatră,
Ka sî i sdrobeaskă kapş! Țe omă sî fi dar
Țe poate sî se plîngă d'o bîră de tîlhar,
Vîzîndă-o rotîndă ne kapş seş vr'o dată!
Voi sântei dară însă-şî ka bîta blestemă
Kă kare-şn bravă pătinte şide ne'năetat
La oameni, mi ne kare tîlharşl degerat
O frînge eară 'n doşă ka sî şî aşi fokaşl...
Sî mî mîniş? voi însă nă înelegei jokaşl,
V'a tras ne togi la sigă, kîpîşînosii mei,
Nă-ê kîrsă mai vîkleană ka kîrsa lăi Matei.
Aşî kîrăş totă statşl nîn'l'al din şrmă kîne,
Spre a pstea sî viş Vasile Lăpă mîne.

UNUL DIN OSTASÎ.

Aşî! Vasile Lăpă! noi înkă n'am şitat
Niş kolgi lăi niş bîta aştăi bravă bîrbat!
Aştă omă, Țe zîcei? daka îl vom lăsa sî neară ,
Noi Țe ne-amă face oare?

ALTŪ OSTASŪ.

E drentă ka el sî moară,
Kîşî aştă-fel o voiesce Măria Sa a fi;

Ții kândș de somnș vș temeȝi, ne înțetât veghiagȝi!
Dar sântș demerte vorbe! eș trebșe sș mor.
Acel țe amșșesșe kșvîntșl tștslor,
Acel țe-astșnș gșra frikosșlsș țe plșnge,
Nș poate sș se 'ndșre de lakremș saș de sșnge.
Aideȝi dar.

SCENA VII.

CEI DE SUS, UN ESECUTOR.

ESECUTORUL, kștre ostasș.

La o parte! astș kanș mș è mie dat.

Șrmeazș-mș.

Ostasș esș kște șnșl șnșl kș kanetele plekate. Radș Armasș
șrmeazș esekștorsșlsș.)

O niagș în dosșl nalatsșlsș domneskș. — În dreanta, tșrnșl.
— În fșndș, o sentinelș la o șme de grșdinș. — E întșnerikș.

SCENA VIII.

RADU ARMASU, OMUL DIN RESPÎNTE.

OMUL DIN RESPÎNTE,

P'astș kșșșe asearș ȝi am jșrat
Kș veș skșna; ȝiș minte? dar mș am ȝișt kșvîntșl;
Te dș kșrîndș d'așșea de ȝiș șresși mormîntșl.
Nș mai mș temș de tine, kșși fiș-meș este dșș
Denarte, la lokș sigșr, ferit d'al teș nrenșș.
Ka sș te skanș de moarte, eș am rșuit o viagș,

Am omorît eș însu-mi pe gîdea-azi-dimineapă,
Dar m'am plătit akuma de konsvîinga mea,
Къчи te am skăpat de moarte. Ши тэ, кэндэ аї пэtea,
Fii nentru konilash-mi че-am fostă eș nentru tine!...

RADU ARMASU.

Ami păne nentru dînssl mi sșfletsl din mine!...
I sșnt dator azi viața.

OMUL DIN RESPÎNTE.

Nu s'a întîmplat vr'o dată,
Ka binele saș rexl să n'aibă vr'o resplată.
La cel d'întîiș înчene mi тэ a kșgeta,
Къчи, vezi, kș cel din șrmă nu mă pođi sștimînta.
(Ese șnsl ne o parte mi altsl ne alta)

SCENA IX.

SENTINELA.

(Șn orlogiș bate mezișl nonđiș).

Ши eată mezișl nonđiș, mi totă nu mă mai skimbă!
Че or fi făkîndă ei oare, mănînkă, bea, se plimbă,
Ши eș staș astentăndă'ї... Dar sșrda-astentă, mi nikă
De somnă, (kaskă) înkremenire!... (kaskă) mi n'am dor-
mit nimikă;

Ши ierī măi toată zisa mi toată nontivika
Am stat mereș la pîndă, mi nu vedeam nimika
De foame mi de sete! (kaskă) Ami vrea să mă deslegă
De kingi, mi n'astă earbă să dormă ka să mī mai dregă
Oșcioarele, къчи чine mai șvie măine șnde
Mi te-or trimite oare a rade saș a tēnde

Pe Ţugvrii, pe Tŕvrii, pe Sîrbii saş pe Lemii,
Or pe Tŕtari, saş poate pe Lŕnŕ dela Iemii!
(Se kŕlkŕ fredonŕndŕ, ŕnoi doarme).

SCENA X.

DAN, CERCEL, ION, MARIN, RUXU,
PREPUSIOR, SI ALTÎ OAMENÎ DIN POPOR.

DAN, învŕetŕ.

Staii! vŕzŕ ŕn omŕ akolo!

CERCEL.

Zi ŕn ostamŕ mai bine.

Dar nŕ mai favŕŕi sgomot, venii pe lîngŕ mine...

ION.

Ŗn bietŕ ostamŕ ŕe doarme!... ŕe temeri mai înkŕnŕ!

DAN.

Ostamŕl kare doarme se skoalŕ fŕrŕ kapŕ.

ION.

Ba kiar mi kŕndŕ viseazŕ asde totŕ alarme,
Ŗi 'n somnŕl lŕi tresare kŕ mŕinele pe arme.

DAN.

Ka, xo! ne-ŕnŕkŕ zisa, mŕi mesteri kŕrtŕrari,
Ŗe klonkŕniŕi din gŕrŕ ka ŕiocele pe pari!
(S'ŕnŕniŕ de ŕmea grŕdinei; sentinela se desteantŕ).

SENTINELA, ŕŕindŕ în ŕŕŕ.

Veghiere!

DAN, renezîndu-se către sentinela k'eu pămnal.

Таčí din gurg, ka s'aibí de zile parte,
De нэ, нэ дї potě respunde de viauэ saэ de moarte.

SENTINELA.

Dar kare omě trэesce tэkíndě, è ka mї mortě.
Voї ínsэ чine sэnteгї?

DAN.

Noї? fraгїї teї de kortě.

SENTINELA.

Mingїї, kэчї fraгїї-mї s'afлэ mэrigї ín bэtэlie.

DAN.

Askэltэ-mэ, ostашe, mї mї veї respunde mie,
Кэчї adevэrl este kэvíntě dэmnezeeskэ,
Mínчisna, тэ svїї bine, è эn kэvíntě drэcheskэ.
Аша dar...

SENTINELA.

Adevэrl, zїчї bine, è kэvíntэl
Lэї Dэmnezeэ, fíndэ-kэ de kэndэ a fostэ pэмíntэl,
Arare orї s'asde ín gэrele-omenesчї.

DAN.

Aї mareэ drentэ; dar sэsne-mї, de vreї ka sэ mї vorbesчї,
Че fate 'ntr'astэ orэ Mэria Sa?

SENTINELA.

Че poate,

III Dămnezeș è singur ȕe face ksm vrea toate.

DAN.

Te 'ntrebș de è a kasș...

SENTINELA.

Țș mî parî a fi nebșnș!
De vreî șș vezî pe Domnșl a kasș kș okiș bșnș,
Țe viî în mezșl nșpnșî!

DAN, dșndșî o pșngș kș banî.

Eș vșzș kș asta poate
Te-ar face a mî respșnde măș omenesȕe, frate.

CERCȘL, areșndșî pșmnalsl.

Saș asta!

SENTINELA.

Dar kșvîntșl lsî Dămnezeș è sîntș,
Nș'l smșlge niȕî argîntșl, niȕî frika de mormîntș.

DAN.

O sviș, dar priimesȕe, m'om măș vorbi noi earș...

SENTINELA, lșndș pșnga mi arșnkșnd' o pe jos.

De kșt șș vînzș vr'o datș pe Domnș saș a mea ȕarș,
Măș bine șș mî nerșș kanșl!

MARIN.

Țe omș ne'ndșnlekat!
Măș zi kș șȕigînds'l amș face vr'șn pșkat!

*

DAN, redikîndă pămnași ca să dea.

Ama dar, noante bșnș!

ION, oprîndși brașul.

Че vreî să faci tă oare?

Ștăi să i vorbeskș. — Lșsași-'l. (kătre sentinelă).

Тăсече, frăgioare,

Dar ȳine p'a ta gșrș șn degitș nînș kîndș

ȳi 'l va lșa vre șnșl din noi kăt de kșrîndș.

SENTINELA.

Кș vr'șn kșȳitș, ne semne!

DAN.

Еї bine! îngelegeȳi

Кț kș șn omș k'ačesta voi nș le mai alegęi?

SENTINELA.

Вăтрънșl meș părinte o dată îmi zіchea

Кț binele mi reșl че oamenii 'l făchea

La alȳi, era ka jokșl de minche че se vede

Întoarsă totș d'asna la măna че-o reneде.

PREPUSIOR.

Îl așziȳi? еї bine! mi eș am șn kșȳit!

[Препушіор стрелуге ne septinela, kare i înge baioneta în nîntече.

Amîndoi kadș).

M'a omorît!

SENTINELA.

E jokșl de kare ȳi am vorbit.

[Тоді се dșkș, rîzîndș încetș, ne șuea intrării din dos, kș pămnașele în mănș].

ACTUL V.

Decorarea dela începutul actului al doilea.

SCENA I.

MATEÎ BASARABU, DICU SPĂTARU.

MATEÎ BASARABU.

Era altă timpă atârnia, Românii mai kă minte
Avea drentă mamă dăra, ne Domnsl drentă părinte,
Pe toți končetănenii ei îi avea de frați,
Și or ce păsă al țerei 'i afla ne toți armați.
Boeri, țerani, în timpii de dor mi de alarme,
Din stofe saș din straie, toți alerga la arme.
Akăma fî-kare è mai kalkslator,
Acesta este mester, ațel neghțător,
Ba kă è skris la neamșrî, ba kă-è boer prea mare,
Ba kă asteantă-azi mîne să mostenească stare...
Kîndă ai destăle braye kă kari să lăkrezi,
La or mi ce periksl poți să te 'nfățimezi;
Dar kîndă... o, lasă, lasă, voiș nămai zece zile
Să fii Domnă, mi ne șrmă să mai vorbeschi, konile!
Vezi tă kolo în față-ți ne Mircea țel bătîn?

DICU SPĂTARU.

Koloana cea mai mare a templului român !

MATEÎ BASARABU.

El însuși, kare fusesse, kum s'ii, învingătorul
Lăi Baiazet, acela ce a scris Dăstătorul
Și Dobrogea sub 'scentră; el, dăce de Omlașă,
El, Domn al României, mi Prinț de Făgăraș,
Ban neste Severinul, el, un eroș prea mare,
Avîndș lîng'alte titluri mi altele ne kare...

DICU SPĂTARU.

Și alte, kum am zice, întîis 'nkinător
Al gerei, mi întîis al nostru făcător
De tributar ai Porții!...

MATEÎ BASARABU.

Ei! eată lămea noastră,
Nimikș nă se 'nvoiesce kă mintea dămneavoastră!
(Dăkindă-se la o altă kadră).

Și eată p'înkă șul, apropiate-aci,
Șă mai vedem mi p'asta. Ia s'ne-mi, poji ghiți
Ce omș s'ă f'ă oare adestă b'rbat de f'ă,
Kă talia înaltă, legată, marțială,
Kă okiș 'nfintă mi sigur, kă fruntea k'at un lat
De m'ne b'rbătească, ne kare ai fi j'rat
Kă poji ăiti totă cea ce a f'ăk'at în viață?
S'ii cine ă astă geniș ne st'anka-acea m'reață,
Ce-arată kă un degită o s'mă de ăetăți,
În nălbere k'zste atătea maiestăți;
Ce kalkă în picioare o s'ă de stindarde

Pătrânse de o miiz de palome mi darde!
Che pare kă ressfă al tănșrilor fokș,
Mi 'n patră prinçinate nș mi poate-afă șn lokș! —
Frămoașă kadră, sune? ne kare poesia
Făkă să strelșceaskă talenșl mi magia
Ka să o nemșreaskă! Vezī ts la resșrit
Văltărl Romăniei p'o stănkă de granit,
Kșm se înalș 'n țerșri sșmegș în totș d'asna,
Kă arinai vîrtoașă kșm bate semilșna,
Mi'o 'mpinge 'n depărtare, akolo șnde ea,
Koprinsă de rșșine, p'atșnșia s'askșndea
În negșra cea deașă a norilor în kare
O îmbrănci kă koadăi kometa trekștoare!...

DICU SPĂTARU.

Kșnoskș, kșnoskș prea bine, astș omș che 'l admirai!

MATEI BASARABU,

Ziți kă 'l kșnosci? ia vezi-'l, așesta   Mixai...
Ia șit -te la dîns l kșm s  m reg ș mi kat 
De ne Karnai Danșb l  n kaleai dep rtat ;
Ia vezi-'l kșm  ntreab  din okiș l șpimea sa,
Che-ar vrea k'o s rit r  denarte a o l sa! —
Da,   Mixai, ne kare o soart  foarte k șd 
L'a fost  șrsit s  moar  de brașl șnși I d ,
Al k rși nșme f șse o kobe p ntr  el,
K ci inima   aprins  d' n patriotikș zel,
K ndș vr  s  'nalșe  ara  n k lmea mi  n fast 
M ririi  ei streb ne, astș I d -i zise: „Basta.”
(Se așde șn șgomotș  n dos l șcenei).

Așkăltă! asta nă ă akăm mî soartea mea!

DICU SPĂȚARU, zîtîndu-se pe o fereastră, pe care o lasă deschisă.

Dar nă 'nșelegă astă șgomot! Kîndă amî nătea vedea!...

SCENA II.

CEÎ DE SUS, UN APRODU DE PALAT.

APRODUL.

Măria Ta, poporă! a 'nkonșrat palatsl;
Ce-ă de făkăt?

DICU SPĂȚARU.

Seimenii?...

APRODUL.

Seimenii lăară latsl.

DICU SPĂȚARU.

Dorobăncia kșrșii?...

APRODUL.

Șnișă kă chei d'întîș.

MATEÎ BASARABU.

Konii mei din kasă?...

APRODUL.

Lișesekă.

MATEÎ BASARABU.

IIIi eș remiiș? —

Kărîndș dar o trăsșră, m'asteantă-mă d'o parte
Kă oamenî de kredirgă. —

(Aprodăl ese).

DICU SPĂTARU.

Veî dar să skapî de moarte!

MATEÎ BASARABU.

Țe moarte mai amară, de kăt să morî kândș sviî
Kă lașî o ȕară 'n voia kəmnliteî anarxiî!

(Esș).

SCENA III.

DAN, CERCEL, MARIN, ION, RUXU, (oamenîi din ajău).

DAN.

Eî bine! dar Bragandi mî a rîs de noi, se vede,
Mateî   d s la Argemș.

MARIN.

 as' dară de'l mai krede!
 n totș d' sna-  astș-fel!

CERCEL.

Ia v   ita   la Dan!
 n Domnș f r' de koroană, mi f ră b sd gan!

DAN, d sue tron l domneskș.

Voi n n lege   dară  e bine   s  mează

Șn omș p'sn tron de așr de șnde domineazș
Șștimî de miî de oameni!...

CERCEL, depșrtșndș-se.

Ia tačî mi tș, nș vezî
Kș kș ačeste vorbe tș earș ne'ntristezi!

MARIN.

Če ai vrea șș fayeș darș?

CERCEL, dșkindș-se.

Mș vei vedea îndatș.

MARIN, șrmșndș'l.

Či șșșne-ne mi noș!

DAN.

Če vrea șș fakș?

CERCEL, adșkindș kște-va stikle de vin mi pașare dintr'o ka-
merș d'alșșrî.

Eatș!

Șș i se 'ntoarkș gîșl ne dos kșî nș o bea!

(Toarnș mi bea).

Noî amș venit șș prindem ne Domnșl kșndș dormea,
Dar ne-a skșpat din mșnș: vezî soartș ka a noastră!
Kșndș noî intrșm ne șșșe, el ese ne fereastrș!
Vom faye dar kș șșara or kșm vom jșdeka,
Iar d'o kam datș însș vom bea mi vom mșnka.

MARIN, deskizîndș o masș mi skogîndș kște-va șșkșlege kș banî.

Atșt mai bine! oarba mi șșie kș begia,
Șși alșia če faye okiș dșlče l'a Domnia,

П'ал кѣріі tron adoarme ka пана dela Dii
Visăndă kă-ê Domnăl gerei!

CERCEL.

Al drakălăi să fii!

ION.

Apa è fî-kare kă lotăi skris pe şmer:
Vedeşi, ačela kărăi emi întîisl nşmer
Adoarme mai 'nainte, mi nş mai poate sta,
Iar ăel mal dăne şrmă è'n stare-a destenta
Pe morgiî din morminte kă baniî kari-î are.
(Risete mi strigări în dossi şcenei).

DAN, tresărindă din somnă.

Ăe-ê, fragilor, astă sgomot? vină să ne prinză oare?

CERCEL.

Nş-ê vorba de prinsoare, ia skoală-te mi vin',
Oşupăsl ne asteantă kă doşă beşi de vin.
(Esă).

SCENA IV.

DOAMNA ELENA, FLORIZINA.

DOAMNA ELENA.

Ăer! şnde m'afă oare, în ăe lokă de orgiă
M'am destentat! Aiăea è kasă de beşi,
Nş è palată 'n kare o dată lokşiam!...
Or astă-zî şunt nebşnă saş kă p'atşnăi visam!
Dar şuşne-mi ăe 'nsemnează ačeste şrme oare

De pâlberē k̄z̄st̄ ne stofe, ne kovoare?
Mestek̄t̄ra asta, ast̄ f̄m̄ s̄p̄r̄tor,
Acest̄ miros selbatik̄ de oamenī din попор;
Acest̄ strem̄tare aша de p̄k̄toas̄
A mobilelor mele, astī oaspeṭī noī din kas̄!...
D̄-mī brauṣl teṣ, konil̄, mī s̄p̄ne-mī x̄nde s̄nt̄ṣ,
E vre o p̄l̄c̄ire, saṣ n̄ s̄nt̄ ne p̄m̄nt̄ṣ?
Selb̄t̄cia asta domnind̄ în palat̄l
L̄xī Basarab̄... o fiare! s̄ ī trageṭī voī p̄kat̄l!
Dar ȃe-am!... vezī t̄ṣ, aша è k̄ faḡa mī a perit?
Mī è reṣ... o simḡṣ... ȃe este! vaī! k̄m am tres̄rit!...
Maī bine d̄-m̄ ear̄ în kasa de k̄lkare;
N̄ voiṣ s'̄sz̄ nimika.

FLORIZINA.

Dar s̄ferī, mī se pare!

DOAMNA ELENA.

III toḡī m̄ p̄r̄s̄ir̄, t̄ sinḡr̄ mī remī,
Mī estī ka o sor' maī mik̄, m̄ kas̄ḡ, m̄ m̄nḡṭī.
K̄nd̄ mama, reposata, ī se f̄k̄ s̄ moar̄,
S̄nt̄ z̄che anī de zile ak̄m în prim̄var̄,
Mī a zis s'am dor de tine, mī s̄ te îngrijesk̄,
S̄ n̄ te nerz̄ din okiī-mī, s̄ n̄ te p̄r̄sesk̄
Pe m̄ini streine; s'af̄ x̄n j̄s̄ne k̄m se kade
S̄ te m̄rit̄ k̄ d̄ns̄l, s̄ ḡi daṣ ȃirezī, ograde,
Banī, sk̄le... biata mam̄, n̄ s̄ciī k̄m te iṣbea,
III ȃel maī mik̄ kiar l̄kr̄ ne foaiṣ ḡi īl n̄s̄ea!
O! D̄m̄nezeṣ s'o erte! dar īmī ad̄sk̄ a minte
III p̄n' la ȃel din x̄rm̄ dintr'ale ei k̄vinte,
Din kari-o parte n̄maī abia īndenliniī.
Ask̄lt̄-m̄, konil̄, t̄ treb̄e s̄ s̄ciī

Къ еѣ кѣноскѣ прѣа bine къ естѣ вѣнклinare
Кѣ Romiel... asteantѣ, нѣ мѣ 'ntreșne... kare
Шѣ дѣнсл te ișbesche... Dar va! нѣ sчиs че am!
Тѣ плѣнгѣ?... sимѣ totș floare!... Еѣ bine! че спѣ-
neam?...

Voї vѣ ișbiї akșma k'o flakѣrѣ 'ndoitѣ,
Шѣ tѣ aї fi кѣ dѣнсл destѣl de ferichitѣ.
Amї vrea s'asigѣr darrѣ al voștrѣ viitor,
Кѣчѣ нѣ sчиș, nѣntѣ mѣine se poate sѣ mї mor'.
El este bravș mї jșne, veї fi вѣn toatѣ viașa
Кѣ dѣнсл ferichitѣ...

(Florizina mї pleakѣ frșntea ne mѣna Doamnei Elene, mї o imple
de lakreme mї sѣrștѣrї).

Dar ѣie ѣї pere fașa,
Тѣ плѣнгѣ, o, че dѣrere aї tѣ, mї нѣ mї arѣѣї?
(Florizina, кѣzindș la nѣcioarele D. Elene mї плѣngindș).

O, Doamnѣ, sșnt ingrattѣ l'atștea bѣnѣtѣї!
Fѣ alteia astș bine, eș нѣ 'l primeskș, mѣ eartѣ,
Or kare ferichire mї ar fi akșm dѣșeartѣ.
D'amї sчи къ el trѣesche, кѣ dѣнсл amї veni,
Шѣ lakremele noastre atșnѣia le-amș șni
A te rșga 'n genskie, k'o inimѣ kѣitѣ,
Sѣ nѣ mai faчї nimika pentr'o nelegișitѣ
Ka mine!

DOAMNA ' ELENA.

Drente черșrї! tѣ mѣ спѣimїnѣї! нѣ potș
Sѣ te nѣichenș!

FLORIZINA, skșlѣndș-se.

Eї bine! dar ѣї voiș șnșne totș,

III singură și vei face dreptatea ce ți revine.

DOAMNA ELENA, arzindă şu sgomot mare de risete
mi de danpe în dossi şvenei.

Aidegi d'ayi mai bine.
(Esš).

SCENA V.

OSPĂTUL OSTĂŞESCŪ.

La redikarea znei kortine din f&ndş, se vede o mas& întins& k& d'ale
m&nk&rii mi k& best&re.

DAN, MARIN, CERCEL, RUXU, ION
mi alui în-prejuri mesei.

DAN, інкиндэ.

Стъ аззим де bine!

CERCEL, inkinъndž.

Beaș pentru kîmpuirea
Strepșugătoarei mele!

MARIN.

Beaă pentru nemerirea
 Fălgerea mea!

TOTI.

Ура!!!

RUXU.

Ғіцї ѕѣнѣтоші,

Voî ce 'nmirađi d'a searę mereş la momî ne groşî.
Voî beđi în sãnțtatea kși nș vș respłztesce,
Eş beaş dar pentrș darș, kșčî dinsa ne plștesce!

DAN.

Eş beaş în sãnțtatea sșratei din Bșceđi
Aî kșrii okiî sșntiș negri ka nisce dręksleđi!

TOTÎ.

Șra!!! Șra!!!

ION.

Tręiaskș a Romșniei pache!

CERCEL.

A drakșlși sș fiș! kșčî pachea nș ne plache.
O lșnș-abia de pache, mi eş m'am sștsrat,
Mi a rșginit mi pînș kșđitșl de vînat,
Mi mșrgșl meș imi rșne kșpșstrș...

DAN.

Sș tręiaskș

A gerei pache!

TOTÎ.

Șra!!!

CERCEL.

Pe tođi sș vș trșsneaskș
Sșn-Petrș mi Iie! m'am ameđit kș voî!

MARIN.

Maî bine zi kș vînșl te-a ameđit, nș noi.

CERCEL, arșnkândș k'șn kșgit dșne el.

Na, sș mai rîzî mî mșine!

MARIN, lșândș kșgitșl.

Îuî mșlșmeskș, kșmetre,
K'ai arșnkat în mine k'o skșlș, nș kș netre.
O, țe kșgite mândre pșrta Țerșel la brîș!
E bșn sș taî kș dînsșl neginele din grîș.

CERCEL, monșindș.

Kș el m'ai nișî o datș eș nș gremisem gînta;
Treî-zeyî pangîrî lîngș înkș ȝerîna dela Fînta;
Șî lîngș dînșîî earș vr'o doșș-zeyî Țștarî,
Țe mî kokș la soare bșrta mî kapetele'n parî,
Totș ne kșmmia Fînteî...

MARIN, arșnkândșî kșgitșl la mîșioare.

Ama dar na uî-'l, vere,
Mș 'nkinș kș plekșșîșne la mare ta pștere.
Dar pentrș kș te laszî, dș-mî voiș sș vorbeskș,
Șî sș uî adșkș a minte mî eș țe preșșesșkș.
Șșîî kândș Skimni adșșe de șnș-zî masilia
Mșrieî Sale? bine; atșnșia Romșnia
Era akoneritș d'șn negrș vșl de dor,
Kșșî toȝî isbeamș din șșflet p'al nostrș Domnitor.
Șî kândș îmi zise Domșșl: — „Mergî, kșnitane îște
Iea ostea ta kș-tine, ai teî stegarî mî dș-te
A masilieî karte sș mî o adșșî kșrîndș!” —
I o adșșeî îndatș, kșșî Țșrșîî, vrîndș ne vrîndș
Mî o pșrșșîrș 'n mșnș!...

CERCEL.

Че бърбърѣѣ mare!

MARIN.

Ші altъ datъ earъ, era 'ntr'o serbъtoare,
Къндѣ, че съ vezі! totъ loksl чel dintre Bskъresчi
Ші Kotrochenі fъsese konrinsъ de ostі tъrчesчi;
Aranі, Inіcherime, Anatoliчi kъ barba
D'ъn kotъ, era mълчime ka frъnza mi ka earba.
Sinan-Паша vestitъl era 'n mizloksl lor,
Ші oastea дъne дінssl venea ka інтр' ъn sbor.
Dar mi Romъniі nostri era totъ ъnъ ш'ъnъ,
Măi toгi frъntasі, mъi nene! mi сънъtosі ka tъnъ.
Eramъ armaчi ka nisче pereчi de vінъtorі,
Стъндѣ okі în okі kъ Domnsl, n'ai nostri 'nkъrъtorі.
De ne-ar fi zis atъnчia: „Пе еі, бъeчi!“ ѱ, nene!
Nъ le пsteaі alege нiчi fългiі dintre nene!
Dar alta mі fъse vorba... Da, stam lінгъ Mateі,
Ші mъ kіъmъ, mi mі zise інdatъ че merseі:
„Къндѣ џi-s'ar чere kаnъl legat kъ trei tъrbane
„Al lъi Sinan Vizirъl, че-аі faye, kъnitane?“
Че-амі faye, Інълчime, i resпъnseі ne lokъ,
џi 'l амі adъче 'ndatъ din anъ saъ din fokъ.“
П'atsнчi mъ дъrъise kъ darъrі de прегъ mare.

CERCEL.

Aжъngъ-џi flekъria, de че venігъm oare,
Nъ ka съ mai петречem? Счiчi че? ia съ лъсъm
Vorbitъl, mi съ 'нчепem mai bine съ kънтъm.
Zi, Dane, kъ џi è gъra фъkъtъ ne vіoаръ,
Счiі, kare 'l kънџi къндѣ џi arde vr'ъn fokъ la ini-
mioаръ!...

DAN.

Mă figi-ar gura iaskă, mi limba de fikat!
Dă-'l drakslăi de kăntikă, nă mî arde de kăntat!

CERCEL.

Ba vom kănta!

MARIN.

Vezi bine! Pe kănt ne gine gura.

CERCEL.

Ș'anoî vom bea s'o dregem.

MARIN.

Nici kă ă vorbă, gra!...

Chel dela Finta. — Eată, ne kăndă noi vom kănta,
Să nă s'ăză, Dane, miorlăitoarea ta!

(Kăntă în kor dăngăndă).

Șeante băișme sșnară
Peste munte despre zior,
Și de meante ori șrlară
Lșniî 'n visșnia lor.
„Vere, iea-șă mai iste finta,
„Țara s'afă în nevoi,
„Fragiî nostri dela Finta
„Se omoară nentș noi.
Țete, țete se skșlară
Peste munte ka șn nor,
Șeante băișme sșnară
Și kă toșă la lșntă sbor.
Șeante fokșrî, bang! în vîntă,
Șeante morgi, bșf! la nămîntă!

MAÎ MULTÎ.

Ճրա!!! Ճրա!!!

DAN.

La draks! mî agî lbat aszəl;

TOTÎ.

Ճրա!!!

Trziaskъ vinişiorəl!

DAN.

Ka sъ vъ 'neche gъra!

(Rîsete).

CERCEL.

Аша, dar bine, Dane! — IIIî noî ne resbъntъm.

Aichea, fragî, la mine, aîdedî sъ maî kъntъm!

(Kъntъ în kor dangъndѣ).

Tъne, fşlgere, trъsneaskъ,

Lъmea sъ se prъnpъdeaskъ,

Noî kъntъm,

Jъkъm, sъltъm;

Sъ mî trziaskъ mъrgşlegşl kъ koniteleî de fer!

Toarnъ bine,

Mъî veyine,

Sъ sorbim,

Sъ ne kъlim,

Nъ ne pasъ niçî de draks niçî de îngerîî din ыer.

(Rîsete, dangşrî, strigşrî bakanale).

SCENA VI.

CEI DIN SUS, UN RELIGIOS.

CERCEL.

Mă!

RELIGIOSUL.

Паче вѣ зикъ воѣ, вѣ bine-kъvintezъ,
III'a черѣлѣ ertare виѣ сѣ вѣ 'nfъgimezъ.
Konii mei!   timnsl sѣ m  da i o ask ltare,
E  vi  snre m ntsirea a elor oameni kare
Vor priimi k v ntsl ne kare D mneze ,
P rinte-al  nd r rii, vi 'l d  prin glasl me .

DAN, sk l nd -se.

Ox! bine k  te-ad sse Iss s-Xristos, p rinte,
S  fa i p ast  l ni s  tak , k  ei m  skot  din minte
K  desele lor k nti i  e n   mi nlak  de lok !

CERCEL.

Vii s  kobes i a ea, b    mon at  'n  iok !
Noi n  venim vr'o dat   n vin ria voastr ,
 e  ine kas i dar   n monastirea noastr ?

RELIGIOSUL, f kind   n pas   nainte.

 nt i  da i ask ltare la k v ntarea mea,
III'apo  p te i s  fa e i din mine  e ve i vrea.

MARIN.

Ia n  'l l s i p a ea, ne k nd  noi bem, s  vi 

Să ne mai kante-akama kântări din saltik.

RELIGIOSUL.

Eş n'am venit aicea de reş a vş kobi,
Lşsaşi-mi nşmaş drentşl de a nştea vorbi.
De vorbe nş vş temeşi, de vor fi ele bşne,
Le veşi şrma, iar daka sşntş rele, imi veşi snşne,
Voiş înşeta îndatş la şel d'intiish kşvintş.
Konii, a fostş o datş şn patriarşş, omş sîntş;
Aşesta se 'ntîmnlase sş kazş în şrgia
Şltanşlş, mi 'n feare legat zşcea 'n Tşrgia;
Kşndş Radş-Domnş şel Mare în şarş se 'ntşrna,
Afş de el, mi merse la dînsşl a 'lrşga
Sş viş 'n şara noastrş nşstor al Romşniei,
Şi sş okşne sşntşl tron al Mitronoliei.
Iar Patriarşşl Nifon (kşş astş-fel se nşmea)
Se înkreşş ne vorba şe Radş i snşnea,
Kşş, dşne mşlte sşme de banş şe împşrgişe
La Poartş, Radş 'ndatş ertarea lşş neşise.
Skşpş din feare Nifon, în şarş se 'ndrentş,
Ş'intr'al Mitronoliei sşntş skaşn s'aşezş.
Biserika krestinş atşnş a înşlşat'o,
Şi 'n oamenş ear' kredinşa kşzşş a redikat'o.
Toş, marş mi miş kşş fşrş, femei, konii, bşrbai,
Sşb dînsşl se trezirş krestiniş adevrşai.
Dar într'o zi, zi tristş de dor mi de neire,
Se întrerşnşe paşea printr'o nelegişire,
Kşş Radş, fşrş veste, dintr'şn instinktş barbar,
Îmblş sş dea ne sor'sa dşp'şn boer fşgar
Din Iamş, şe mi pşrşsise mi kasş mi soşş
Ka sş 'ntrenrinş 'n şrmş aşea kşşstoriş.
Mitronolitşl Nifon aşesta nş ertş,

Ші, Радъ 'n resbъnareaі, din ȝarъ 'l депѣртѣ,
Semnѣndѣ ѕrgіeі sale or че krestinъ kasъ
I ar da saș vr'o ѕmbrire saș vre ѕn lokъ la masъ.
Mitropolitъl plъnse ші blestemъ kъ fokъ
O ȝarъ че de dînsъl a vrъt sъ ші batъ jokъ.
Mînsnea ta, Xristoase! doі anі reі ne kълkarъ,
De foamete ші чіsmъ се stinse biata ȝarъ!

CERCEL.

Пѣrinte! lъngъ   basnъl, kъ nъ maі notъ de somnъ;
Mі aі іmnъiat ѕrekia kъ patriarxъ ші Domnъ!

MARIN.

Пѣrinte, dъ-mі ertare: ne kъndъ ѕnъneaі l'astі tinerі,
Visam kъ ѕn kълgъrъ mъnka 'ntr'o zi de vinerі.

RELIGIOSUL, maі fъkîndъ ѕnъ nasъ іnainte.

Krestinі, Romъnі, че ѕъnteȝі, maі daȝi-mі askъltare
Ka sъ mі іnkeіș ksvîntъl... Kъm Radъ dar чel Mare
A fostъ vъrsat mълtъ așr sъ skape n'astъ omъ ѕîntъ,
Ші maі tъrziș іmі rіse de el fър'de ksvîntъ,
Ші 'l alъngъ din ȝarъ kъ ѕrъ, kъ rъшine,
Asemene ші astъ-zі, kъnoasчeȝі foarte bine,
Voі aȝі ales пѣrinte m'al vostrъ domnitor
Пе Basarabъ, al kъrsі bradъ tare, vîngъtor
V'a mъntъit de mълte nevoі че vъ kълkarъ;
Ш'anoі drentъ mълѣxmire 'l aȝі депѣrtat din ȝarъ,
Fъkîndъ-l ka sъ easъ kъ ѕrъ din palat,
Ші nъ 'l maі rekъnoasчeȝі de Domnъ іntr'al seș stat;
Чі v'aȝі fъkъt іn lokъі voі tarі ші marі aі ȝъrіі,
V'aȝі dat fъръ-de-legeі, begіeі, desfъrъnъrіі;
Predaȝі biserічі, kase, ѕчіdeȝі, desnoіaȝі

Bătrâni, călugări, preoți, femei, copii, bărbani!
Dar Dumnezeu din ceruri văzîndă acestea toate
Se 'nfioră de snaimă la mîlta restate
A celor ce n'au semenî pe fața lămii 'ntregi,
Și nu se temă de dînsul, de oameni mi de legi!
Mai e timpă azi, dar kredeți că mîine veți respunde
Lui Dumnezeu de toate, de nu vă veți pătrunde
De adevăr...

CERCEL, întreprînzînd-l.

Părinte, în lokă de a kăta
Să ne-amecesă aiăea că limbașia ta,
Căci dăne kăm, și e vorba nu seamănă-a și fi portă,
Întreabă d'o femeie ce și pregătesce ortă
În kamera d'alături!

MARIN.

Și eă kiar o vază,
Ar vrea ka să mi dea ortă, mi, biata, n'are căi,
Că-è singur, ne moarte, ai sei toți aș lăsat'o;
Dăi voiă dar să moară, căci doktorii i aș dat'o.
[Religiosul se înfiorează, dar se kongine].

CERCEL.

Pe cine kat'aiăea, vă rogă, nu 'l întrebăți?

RELIGIOSUL, klătîndă din kană.

Dar voi ați, nu mi spăneți, pe cine kăstăți?
Voi kari nu kănoasceți aăeste kotitșre
În kari staă askănse o miă de sekre...

CERCEL.

Le vom afla că 'năetă.

RELIGIOSUL.

Vъ zikš ka sъ lъsajī
Ačeste zidъrī ŋnde krežъrъjī sъ aflajī
Vr'ŋn bŋn. Įtr'astъ kasъ mъreajъ, minŋnatъ,
Nъ vejī afla, mъ kredejī, repaŋs ničī o datъ.
Vedejī ačeste kadre čе-atīrnъ de perejī?
Vaī! ele sŋntš aī vostri jŋdekъtorī sŋmedī!
Nъ sčijī nimikš voī ŋnkъ! vedejī ačeste toate
Koloane dasrite ŋn stofe ŋmbrъkate?
Kъndš vine mezъl nonjī, ŋndatъ se prefakš
Įn rei strigoī čе ŋrlъ de sъnge, ŋi vъ fakš
A 'nkremenī de frikъ. Sŋntejī destenjī, vъ 'nghiajъ,
Dormijī, vъ skъrgš remasъl din trista voastrъ viajъ.
Aŋa, vaī! ei sŋgrŋmъ n'or čine vor vedea
Maī mare dekъt đara, maī mъndrŋ dekъt ea.
Vъ zikš kъ vъ sŋgrŋmъ, ŋi pīn' la čei din ŋrmъ
Venetičī čе adese se fakš pъstorī ne tŋrmъ.
Pe čei čе 'naljī ŋn treantъ de Agъ, de Armaŋš,
Boeriī teī din kŋrte, ŋi kiar čel maī kodamš
Trimis al Porjī, kare ŋjī kalkъ 'n Romъnīz
Ka sъ đī adŋkъ-azī mъine kŋrgī pentrŋ masilīz!
ŋi voī, konī! čе ŋnkъ ačestea nŋ le sčijī,
Venijī aŋa orbesčе kŋ tojī sъ domnijī
P'ŋn skaŋn strimtš d'o palnъ, ŋnaltš abia d'o skioapъ,
Pe kare ŋnъl singŋr abia-ar pŋtea sъ 'nkapъ!
Vъ amъgise okī lъčirea ŋnš Domnš!
Nebŋnilor, è timnъl, skъlajī-vъ din somnš!
Nъ maī doriđī, mъ kredejī, ničī treanta sa ničī bŋnšī.
Nъ sčijī, nъ sčijī čе fačejī! o čerŋrī! soartea ŋnšī
Domnš įtr'ŋn timnš k'ačesta sъ fīz de doriť!...
Ха! ха! еъ vъzš prea bine kъ voī ađī nebŋnit.

Țn p̃k̃k̃tos, trist̃ă skasn, ȃe-abia te-amezi într'îns̃l,
 D̃n'o k̃m̃ñlitz kale ñn' aĩ aj̃ns̃ș la d̃ns̃l,
 Ȝi iñk̃ ñs res̃fli, m'abia ne el te 'nalȃi,
 Ȝi est̃i silit iñdat̃ s̃ 'l p̃r̃ses̃c̃i la alȃi!
 Anoĩ te 'ntor̃c̃i k̃s fr̃ntea plekat̃ de d̃sr̃ere,
 Ponor̃sl bate 'n palme afl̃nd̃ș a ta k̃d̃ere;
 Te fl̃ser̃ în dreapta, în st̃nga m̃i bate jok̃ș,
 Aĩ teĩ iȃi r̃id̃ș în faȃ, t̃s s̃sfer̃i, pl̃ng̃i k̃s fok̃ș!...
 Ȝi ȃine te 'mbr̃nc̃ir̃ din skasñl dom̃nieĩ?
 Aȃeĩ ȃe te f̃k̃sr̃ de Dom̃ș al Rom̃nieĩ!
 A intrigilor nr̃ad̃, n'aĩ ñȃe, ñs aĩ som̃ș,
 N'aĩ zile de reñss t̃s kare est̃i sn Dom̃ș!
 La f̃r̃-kare post̃ ȃe intr̃ 'n kanital̃,
 Ast̃ng̃i o masil̃, te-ameninȃ-o reskoal̃.
 Azi din Konstantinopol firmañl ȃi a aj̃ns̃ș,
 Asteant̃ s'afl̃ 'ntr'îns̃l vre sn k̃ȃit ask̃ns̃ș!
 K̃nd̃ș sn boer voies̃ȃe s̃ pleȃe la mow̃iȃ,
 T̃s krezi k'ad̃sñ oaste s̃ ȃi fak̃ b̃ȃt̃liȃ.
 Țn k̃l̃gr̃aș̃ sos̃es̃ȃe de ne la vr'̃sn j̃d̃eȃș,
 ȃe este? ȃe s'aȃde? iñtreb̃i s̃r̃ind̃ș din j̃eȃș.

.

Afar̃ ear T̃ȃtar̃l asteant̃ tim̃ș m̃i lok̃ș,
 Koñi teĩ s̃ȃi treak̃ nr̃in sabiȃ m̃i fok̃ș.
 Maghiar̃sl, Lex̃sl, T̃ȃrk̃sl se nreg̃tes̃k̃ș s̃ iñtre
 În ȃar̃, s̃ ȃi s̃ȃig̃ m̃i nr̃ȃȃiĩ kiar din vintre.
 Nem̃ȃia iȃi s̃r̃zes̃ȃe kom̃nlot̃r̃i în Ardeal,
 În faȃ, te aj̃st̃, în dos, te d̃ȃ de mal.—
 Aȃeasta-ȃe starea sñi biet̃ș Dom̃ș din Rom̃ȃia,
 Veniȃi dar voĩ ak̃s̃ma a i mosteni dom̃nia;
 Veniȃi, Vasile L̃sñs k̃s ont̃ș z̃ȃi-miĩ T̃ȃtar̃i
 Iñt̃m̃ñiñȃ 'n tot̃ș lok̃sl tot̃ s̃r̃me de f̃ȃȃari.

Плекай-въ зреліа ка с'askoлтайі маї bine,
Тъчере!... Mare Doamne! Їл аззигіі кѣм vine?
Їл аззигіі? el bate la poartă, a aflat
Sat fьrъ кѣині; ваї воъ, ваї воъ! d'a intrat.
Dar eată 'ndenlinită mi astă datorіа,
Akem mă dskă 'nainte d'a anka să viă!

CERCEL, пѣнѣндъ-se în calea sa.

Să nu te mischi d'aicea! — Mă prinză ne kanăl meă,
De nu va fi ačesta Matei Basarabă!

RELIGIOSUL, arănkъndъ-mi kostemăl bisericeskă mi
remъnѣndă într'eu kostemă komplektă de Domnă.

Еă!

Vedeți, sânt eă, eă însă-mi, eă Domnă mi kană al pьrui,
Al ьnei pьrui че-o afix în măinele trădărui,
Lăsată, пѣrăsită, streină 'ntre streinі,
Ka o frămoasă floare че zache între sninі.
Am vrăt să vьză kă okiі че săferă-omenirea
De kъndă domnesche 'n lokă-mi krăzimea mi neirea.
Le sчиă, dar mă kăstremă kъndă vьză ačestă попор
Къзstă în ghiara voastră mi fьră ajător.
Mi eară mă kăstremă kъndă imi adskă a minte
Kă v'am fьkăst ne voiă ka ьn fьră de minte.
Ei bine! dar ă timnăl să tremărađi mi voi!

CERCEL, ренезѣндъ-se mi lăzъndъ-mi sabia din kăiă.

Сты, să vedem dar чине va tremăra din noi!

(Тоуі il imită, strigъndă „Să moară! să moară”!)

SCENA VII.

CEI DIN SUS, DOAMNA ELENA, FLORIZINA.

DOAMNA ELENA, kъzѣndă în genăkі mi imbră-
щѣndă niăioarele souălă ei, kară ăe apără kă sabia.

Matei al meu, esti singur! fagi! fagi! de ai skan viaa,
Matei, te jrs...

MATEI BASARABU, rediknd'o de jos.

Eleno, de ce 'iui nere faa?...

DOAMNA ELENA.

Nimika, iui voiș snene; dar fagi, ts esti btrn...

MATEI BASARABU.

Redik'o, Florizino, d'aci.

DOAMNA ELENA.

Esti sn pgn! —

Lsapi-m k dînsal, voiș a mri 'npresn
K el, fagi d'ai cea...

MATEI BASARABU.

Eleno, esti nebn

Trsचे ts, konil; trsचे ts, te jr;
Kt pentr mine eati, te it în-prejr
Mi vezî adesti krzi omeni, adeste fiare rele
Ce n'aș komptimire de lakremele tele,
Mi jdek de este pting s trsk;
Ei n'aș niî remskare, niî sfletș omenesk.

OMUL DIN RESPÎNTE, intrnd.

Da, frt îndoial!

MATEI BASARABU, dpe ce a ajtat Florizinei s
piș ne Doamna Elena ne sn skan.

O! vezî, Eleno, bine,

De voiș trîi, ȕe viaȕă mă v'astenta ne mine?
Nerămînarea astor sînsî, kəm poȕi vedea,
Și mai amar de toate,

(Plekîndu-se la srekia doamnei Elene).

Rămînea ta m'a mea!

DOAMNA ELENA, leminîndu.

Ax!

MATEI BASARABU, kă remuskare.

Florizino, ȕerșî! vezî iste de mî o skoală. —
Venîi akəm la mine! ostasiî mei de fală;
Voî ȕe adese moartea în faȕă-ăȕi înfrîntat,
Ș'ăȕi pîlmsîit obrazîl neoasnelî tîrbat;
Venîi dar mî akəma să v'arȕtaȕi bravura
K'ən omș bîtrîn ne kare îl sîtă kiar natsra!
Nă vă sneriaȕi de mine, vedeȕi, sînt desarmat;
(Șî frînge sabia în doră mî o arșnkă departe).

Mî ă barba foarte albă, de anî sînt înkîrkat;
(Îngenskindă, mî desfăkindu-mî pentîl).

Și 'ntr'astă minșt, sȕiȕi bine, sînt fîră apîrare...

MARIN, repezîndu-se kă sabia în mînă.

Dar nă kəm-va ai krede kă ă vr'șn lăkră mare!...

OMUL DIN RESPÎNTE, pînîndu-se între dînmîi.

Nelegîșite, 'n lășrî! tă ȕel ȕe-ăi priîmit
Atȕtea bine-făȕerî del'astă neferîȕit,
Tă să î înfîȕi kăȕitîl!...

MARIN, strepșngîndă ne Omîl din Resmînte, vrîndă
să strepșngă ne Matei Basarabă.

O! ȕe neferîȕire!

OMUL DIN RESPÎNTE, k̃zînd̃ la mîcioarele l̃i
Matei Basarab̃.

Ka s'ap̃r̃g̃ ȣn neoasne ȣe mî a r̃p̃nit m̃r̃ire,
Avere mî reñme, eș am ales s̃ mor
De lovitsra ȣnșî nereȣnosk̃tor!

MATEI BASARABU, tr̃gînd̃i leg̃tsra de ne fr̃nte.

Ȣer! Leon!... Ȣe ȣrsit̃ te-a 'm̃ins̃, neferiȣite,
S̃ ȣi kaȣȣi sing̃r moartea într'aste m̃ini k̃m̃nite!

OMUL DIN RESPÎNTE, k'ȣn glas m̃r̃ind̃.

S̃nt̃ anî de k̃nd̃ te kașt̃, p̃nd̃ind̃ ka ȣn neb̃n
S̃ afl̃-o zi feriȣe de tine s̃ mî resb̃n!
Prin s̃me mari de așr ȣi am resk̃lat armia
Ka s̃ te fak̃ printr'îñm̃i s̃ ȣi perzî mî t̃ domnia,
Preȣm t̃ alt̃ dat̃ de dînsa m'ai l̃nsit.
Neȣnosk̃t d̃ l̃me, adese-am s̃ferit
Batjok̃sra amar̃, derîd̃erea s̃fr̃ntat̃,
A astor oamenî kari mî era s̃nșî o dat̃.
K̃ntam ne la resp̃ntîi, k̃ȣit̃l mî am vînd̃t,
Ȣi 'n ȣele d̃ne ȣrm̃, kiar gîde m'am f̃k̃t.
Le s̃ferisem toate k'ȣn s̃flet foarte tare,
K̃ȣi astentam astî oamenî s̃ mî fak̃ o resb̃nare.
Ama dar, adineaorî, ṽzînd̃-te 'ntre ei,
Dr̃ȣeaska b̃ȣȣr̃iȣ l̃ȣea în okiî mei.
Ȣȣeasta-è b̃ȣȣria selbativilor fiare
K̃nd̃ pot̃ ka s̃ se vaz̃ k̃ prada lor în ghiare.
Ȣn om̃ strein voise s̃ mî sm̃lg̃ prada mea,
Ast̃ sing̃r al meș bine ȣe îmi mai rem̃nea,
Dar îns̃ pentr̃ dîns̃l ȣȣeasta-era s̃ fie
O krim̃ neertat̃ m'o nedrentate mie.

Am vrut ca să te apăr... de un nedrept strepasă...
Dar mor... aiți îndurare de doi copii ce-i lasă...

(Esnir).

(Alarmă, detunări dese, sunete de campane în dosul scenei).

CERCEL, apropiându-se de Marin mi arătând la Matei Basarabă.
N'aszi ce larmă-afară? Ce faci cu omul ăsta?

DAN.

Nu 'l vezi cu se kodesce? nu va de loc să moară!

CERCEL.

Așa dar, să trăiască? un astă-fel de păgân!
N'afamă tu ce făcuse să păcă-achel bătrân?

ION.

E datoria noastră să dăm o sursă
Din zămă krestinească acesă omă ne kare
Îl kiamă Domnul 'n ceruri.

(Pătră înmă transnoartă kadavru. Alarma kresce din ce în ce).

DAN, către Matei Basarabă.

Fiindă-cu nu voiesci

Să mori, zmează dară să te kălgăresci!

MAI MULȚI.

Dan are dreptă, vezi bine, să se kălgărească,
De nu vrea ca să moară, mi vrea să mai trăiască!

STRIGĂRI ÎN DOSUL SCENEI.

„Să moară Radă-Armăș! Să easă din palat!

„Să moară Ghinea-Olară! kăci dînmi ne-aș trădat!“

SCENA VIII.

CEI DIN SUS, RADU ARMASU, BRAGANDI,
intrândă amîndoi ne diferite şmi, foarte surîmîntagi.

BRAGANDI, către Radu Armăsu, înţet.

Îi aşziimî?... Ei bine!...

RADU ARMASU.

Ksm va fi voia sorgiî!

CERCEL, fîkîndă su nasă în lăţari dăne ce vîză ne Radu Armăsu.

La drakş, mş! vîzşgîndî? aş înviat togi morgiî!

STRIGĂRI ÎN DOSUL SCENEI.

„Şe easă Radu-Armăsu afară, kşîi întrăm

„Kş tşnşrile 'n kşrte şi poarta sfîrşmşm!

„La moarte Ghinea-Olarş! — La moarte tşrdştoriî!

„Ei ne-aş mşnkăţ simbria! La moarte vînzştoriî!“.

(Tşrbşrare generală. — Matei Basarabş deskide o fereastră, se şitş şi şi frînge mşzinele de desnerare. Radu Armăsu şi Bragandi staş ling' o şme tremşgîndş. Florizina, ingenskiatş la picioarele Doamnei Elene, şe kş frîntea anlekăţ ne mşna ei. Ţei algi se preşmbăţ retşuigi întrebîndş-se adese prin semne).

STRIGĂRI FOARTE APROPIATE.

„Şra! Şra! tîrîgi-'î la moarte n'amîndoi!“ —

MATEI BASARABU, în sine.

O apşrş-ne, Doamne, şi şara şi ne noi!

(Şmile sşntş restşrnate kş mare şgomotş. La deskiderea lor, alarma se aşde şi mai tare; o mşlgime de dorobangî intră strigîndş „Şra!“ şi deskizîndş ferestrele ne kari demearş nistoale).

RADU ARMASU, SI BRAGANDI, îmbrăciându-se.

Mă eartă frate!!...

UNUL DIN NOI VENITÎ, vâzîndu-se pe Radu Armăsu mi pe Bragandi.

Eartă 'i! Săntă ei; kărîndă, în feare!

RADU ARMASU, rekşnosîndu-se pe Doamna Elena.

Elena!... mi ea moartă! Oх! staţi, o sîrătare...

[O sîrătare pe frunte].

Întîia m'a din şrmă kă kare-şn măritor

Sîrătare pe o moartă!... Akşma potă şă mor!...

FLORIZINA, la Radu.

Te va 'nsogi mi sor'-ta! — O Doamne, îndărare!

Şă se împlinescă voia-ţi!

[Kade eară în genăi la nişoarele Doamnei Elene. Kăştă-va dorobanţi tîreskă pe Radu Armăsu mi pe Bragandi afară din şenă].

CERCEL, către Marin.

Iar el totă nă măi moare! —

Tă kare nă ăi ă brăşl şă tăi şn kană domneskă,

Vin' şă mă veză pe mine kăm şăiă şă nemereskă!

[Dăkîndu-se kă sabia skoasă către Matei Basarabă].

Akşma ăi este rîndă! aă şă te rogă? înşene,

Fă-ăi doră krăvă îndată, săă treă, kăm t'eă prăşene,

K'aă fostă o zi kăşgărăă mi treăse şă şăiă.

[Q şăpe din fîndă se deskide, Romel intră kă şeata sa de dorobanţi].

SCENA IX.

CEI DIN SUS, ROMIEL, DOROBANTȚI.

ROMIEL.

Jos sabia!

DAN.

IIIi alts! — O Doamne, kș noi fi!

CERCEL.

Țe draks! omșl Țsta   dres de nș mai moare!

ROMIEL, dorobanșilor sei.

Ei! mȃștragi- i iste, mi   d cugi la  nkisoare.

IIIi de  gi vedea dintr' nșii vre  n  rber tor,

At n i s  nș rem i  n i  nșl ne n ior!

[Dorobanșii  konjoar ne kanil  rber torilor kș armele intoarse sure
dinșii, kari, d n'o sk rt   ndoial , es  togi din palat ].

SCENA X.

[Matei Basarab ,  ntr' n kolu  al șenei, kș m inele la nept ,  ntr'o at tdine de  n rm rire. —  n fa a șenei, Doamna Elena, z kind  ne  n fotoli  f r  s flare. — Florizina la nișoarele ei pl ngind  mere . — Romiel. —  nșene a nonta; f lgere mi  șnete din  e  n  e kreskind ].

ROMIEL, auroniz nd -se de  ele doș  femei.

Elena!... Florizina!... a este doș  n me,

Țe mi fak  s  mi s fer  via a,  e m  mai gi ș ne l me.

Voî nl̃ngeuî, s̃nteuî triste! Ñs m̃s vedeuî... ȕe zik̃ș!
Voî ñs m̃s maĩ k̃noasȕeuî! ñs îmĩ vorbigî nimik̃ș!
Desteantȕ-te, Eleno, dintr'aste vise grele...

FLORIZINA, ' nl̃ngind̃ș.

Ax! f̃șgi, aibî înd̃rare de lakremele mele!

ROMIEL.

O ȕerșrî! Florizino, ñs mî s̃nșî ȕe are ca!

FLORIZINA, d̃șne ȕe a resșfat ñșgin.

E moartȕ!...

ROMIEL, b̃șfind̃ș-mî kañșl k̃ș dreanta.

Moartȕ! moartȕ!... è s̃șrioara mea!

Și aî l̃sat'o ast̃-fel, k̃șm̃lito, ka sȕ moartȕ!

Ñs uî aî ad̃șs a minte d̃șrerea mea amarȕ!...

Ñs s̃uî k̃șt am ișbit'o!... ñs s̃uî k̃șt m'a ișbit!...

FLORIZINA.

Tȕrî, Romiel!...

ROMIEL.

Ñs, s̃șșne-mî, sȕ mî s̃nșî de ȕe-a m̃șrit!...

Dar, ȕe zik̃ș! f̃șgi, m̃s lasȕ k̃ș d̃șnsa î̃n p̃res̃nȕ,

Așeazȕ-mî o pe brȕșe... Elena mea ȕea b̃șnȕ!...

Sȕrî, ñșneî kañșl, pleakȕ'l aȕi, pe pontȕl m̃șș,

Sȕ ișterg̃ș de lakremî fr̃ntea ȕe i am î̃m̃lșt'o eș. —

Elena mea, dormî î̃nkȕ? ñs îmĩ res̃șnșî? eî bine!

Așî ṽrea sȕ uî am eș som̃nșl, sȕ dorm̃ș mî eș ka tine!...

Dar ñs s̃e maĩ desteantȕ. — Eleno, tȕ uî î̃nkizî

Aȕea fr̃șmoasȕ g̃șrȕ mî okiî ñs 'î deskizî!

IIIi nentș-șii nș mai bate kș palnite de viașț!
IIIi mșna ta șskatș è reșe ka o ghiășț!...
O șer! nș mai șșrîde, kșm șșrîdea-alte ori!...
Pe fașa ei vșzș șrma șșnremelor fiori!...
Eleno! șșrioartș!... strigarea mî è demșeartș!
Nș simte, nș m'așde; așma dar tș estî... moartș!

[K'șn glas desperatș mi lșșnd'o șș kazș ne fotoliș. —
Șn momentș de tșșere].

MATEÎ BASARABU, venindș-mi în simșiri.

Dar șnde m'așș oare! așeia șe-am vșzșt
N'a fostș șn vis al nopșii șe-akșm a desșșrșt!...
Prin șe minșne, șerșrî! skșpaș dintî'a lor ghiare?
Dar șnde șșntș? fșșgirș!... se dșșerș!... o fiare!...
[Fșkîndș kșși-va pașî înaite].

Așestia! nș, doarș, o nș, ei șșntș d'aî meî.
[Șișkîndș ne Elena, mi șitșndș-se la Romiel].

Dar dînsșl de șe plșnge plekat ne frșntea ei!...
Totș nșșșiri vșdș okiî-mî or în kotro îî portș.
Eș o lșsaî în viașț mi îl kredeam de mortș!...
Nș è vr'o amșșgîre! o frikș mș pștrșnde.—
Pșșșne, șe mî vșdș okiî, de șe-a mșrit, resșndø!

ROMIEL, kș solemnitare.

Nș bleștema, askșltș, mi așș astș mister:
Femeia ta kșratș ka soarele din șer,
Nș mi a trșdat vr'o datș kredîngai konșșgalș;
Dar n'aî șșișt nimika din soartea ei fatalș!
O 'mșreșșrare tristș, ne kare n'o 'nșșlegî,
Askșnșe adevșrșl din okiî lșmiî 'ntregî;
Astș adevșrș, askșltș'l, a 'l șișșne nș mî è frikș.

*

Aveam o sŕrioarŕ, o sorŕ mŕltŕ mai mikŕ;
Aŕeastŕ sor' fŕ datŕ, kiar de kŕndŕ se nŕskŕ,
În mŕna altei mŕme de kare se kreskŕ,
Kŕŕi nîn' a nŕ se nasŕe, o vekie vŕŕjitoare
Se zice kŕ 'ntrebase a fetei ŕrsitoare,
Și i spŕse kŕm kŕ souŕl konilei într'o zi
Va face al ei pŕrinte din lŕme a peri.
Sŕntŕ zeye anŕ mai bine, ŕn jŕne o vŕzŕse,
Konila-era frŕmoasŕ, mi dŕnsŕl o plŕkŕse.
Kŕndŕ vine-va 'ntr'o noante vŕzŕndŕ p'achel strein,
Intrŕndŕ la sor' sa 'n kasŕ beatŕ de amor mi vin,
Întinŕri pe frŕnteaŕ rŕșinea ŕea mai mare.
Streinsŕ i jŕrase o kŕdŕ resbŕnare,
Și mai tŕziŕ kŕndŕ soartea pe tron 'l a înŕlŕat,
Pŕsese nreŕș pe kanŕi. D'atsŕnŕi fŕ kŕstat
Mereŕ în toatŕ ŕara; el s'askŕndea de lŕme
Skimbŕndŕ mi portŕ, mi vorbŕ, familiŕ mi nŕme.
Astŕ jŕne vŕ vorbesŕe, mi voi îl askŕltaŕi
Neferiŕita sorŕ, pŕivesŕe-o, sŕntemŕ fraŕi!

FLORIZINA, la o parte, frŕngŕndŕ-mi mŕinele.

Și eŕ, vaŕ! tikŕloasa! eŕ sŕ o fakŕ sŕ moarŕ!
[Ese renele].

MATEI BASARABU.

Orbire neertatŕ! kŕingŕ foarte-amarŕ!
ŕe m'a kostat ŕn înger, m'akŕm mŕ va kostă
ŕn oŕean de lakremi!

ROMIEL

Aidem, Mŕria Ta,
Sŕ facemŕ ŕea din ŕrmŕ mi sŕntŕ datorie

Acestăi înger!

FLORIZINA, venindă kă ceva askănsă în mănă.

Doamne! a ta voință fî!

Vezi, Romiel, nă ăi năre kă ăi fave semnă să vî?

ROMIEL

Nă voiă o altă lăme în kare să nă fî
Și tă!

FLORIZINA, askăndă ne Romiel de mănă.

Așa? eî eată, te-askăltă, mi, snre dovadă,
O însogeskă ne dînsa, nefericita-mî nradă.
(Bea dintr'o stikă ăi kade lingă Romiel),

MATEÎ BASARABU, SI ROMIEL.

Чер!!

FLORIZINA, redikăndă-se ne jumătate mi lăndă mănă lăi Romiel.

Doamne, mi tă frate, nă vă înfioră ăi,
Plănge ăi-mă mai bine mi nă mă blestema ăi!
Eă sânt de plănsă, mi ăjenge ayeastă remăskare!...
Dă-mî mănă, Romiele. (Sărătă mănă lăi Romiel).

Măria Ta, ertare!...
[Kade moartă].

ROMIEL, lăndă în brațe amîndoxă kadavrele, kă-
tre Matei Basarabă.

Și ea?...

MATEÎ BASARABŪ.

Че mai remăne!...

ROMIEL.

Ţn skaznǝ sǝ domnesǝ;
Mergǝ dar sǝ ȡǝ vezǝ de dǝnsǝ!

MATEĬ BASARABU.

III tǝ mǝ nrǝsesǝ!

ROMIEL.

A ĩnsogǝ aǝeste femeĭ mǝ am dat kvǝntǝ;
Noĭ ĩȡǝ lǝsarǝm tronǝ, ne lasǝ dar mormĭntǝ!

FINE.

COSTUMELE PRINCIPALELOR PERSONAGE
DINTR'ASTĂ DRAMĂ.

MATEI BASARABŪ. Kanotș skurtș de katifea romiș, înkeiat nînt șsș kș chemrase late de așr; gșlerșl kșșșt mi mșnechele asemenea. Nșdragi chemșmii strimșii nînt la genski, kș diferite kșșștsre în partea genskilor mi șșb brșș. Botine de marokin romș, brodate, kș vîrfșl nșșin adșș, mi kș reversri. Mantîș de katifea galbenș kș flori verzi șșbșiri, kș profile mi gșler de samșr. Kșndș è în paradtș poartș koroantș kș kolyșri, astșfel dșne kșm se vede desemnat în monastirea Arnotașe è de el fșndatș, mi în alte zile o kșvîșlș mare de samșr adșșș la o parte, mi k'o pantș mînsș de o floare de diamante.

DOAMNA ELENA. Rokiș de katifea verde, deskisș la neutș, kșșștș la poale kș netre skșmne. Kondșri romii kșșșui kș așr mi netre skșmne. O xainș de katifea galbenș kș flori verzi mi kș samșr la gșlerș mi la profile, strîmtș la talîș mi skurtș nînt la glesne, i akonerș smerii. Pe kanș, o beretș mikș de katifea kș o pantș întoarșș snre snate mi mînsș de o floare de diamante. Șn brșș de netre skșmne. La gîțș mai mșlte mire de mșrgșritari.

DICU SPĂTARU. Kanotș albaștrș kș chemrase de

așră mi kə naftale. Nădragi strimăi. Botine kəsste. Beretă de samăr kə fəndălă albă kəsst, mi k'o pană roșii.

RADU ARMASU. Țenkenă ăivită kə naftale mi țeprase de argintă. Beretă de ăărșii kə fəndăl roșă, kə pană albă.

ROMIEL. Țenkenă negră simnă de katifea. Beretă de ăărșii. Pană negră. Botine roșii simne.

OMUL DIN RESPÎNTE. Sătană negră. Kană le-gat kə o batistă albă mi o pălărie rotundă negră ne d'asăra kə marginile întoarse în jos. Baston de fer kə o krăce în vîrfă.

FLORIZINA. Rokă albă de mătase kəsstă la poale kə mărgele albastre. Brăă de mărgele roșii kə kăptăiele lăsate ne poale. Fresă la gîtă. Două rose albe în pără, țe seamănă a ăine șn gază albă ne kană mi ale kărgia kolărie kəsste i kadă ne snate. Kondărie roșii kəsșăi. Pentsl dela kămăne kəsst kə fătărașă de așr.

BRAGANDI. Beretă de keșea. O ăaină de lăne negră mîne din jos de genșki, kə mănecăele arșukate la snate. Pantaloni mîne în genșki largi, iar d'ăci la vale strimăi. Brăă ăesst de lănsă mi întorsă de măi mălte ori ne mizlokă. Botine galbene kə reversăi.

NB. Parte dintr'ăeste kotsme variazz în privin-ăa simnăităăi mi a lăssăi, dăne trebăină. Modifikărie șșioare sșntă crtate.

NB. ăăkărea astăi drame ă interăisz înainte de o prealabilă înăelegere kă ătorăi.
